

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETĂRI ECONOMICE

UN IMPERATIV
DE MARE
ACTUALITATE

ECONOMISIREA
ENERGIEI ȘI
COMBUSTIBILULUI

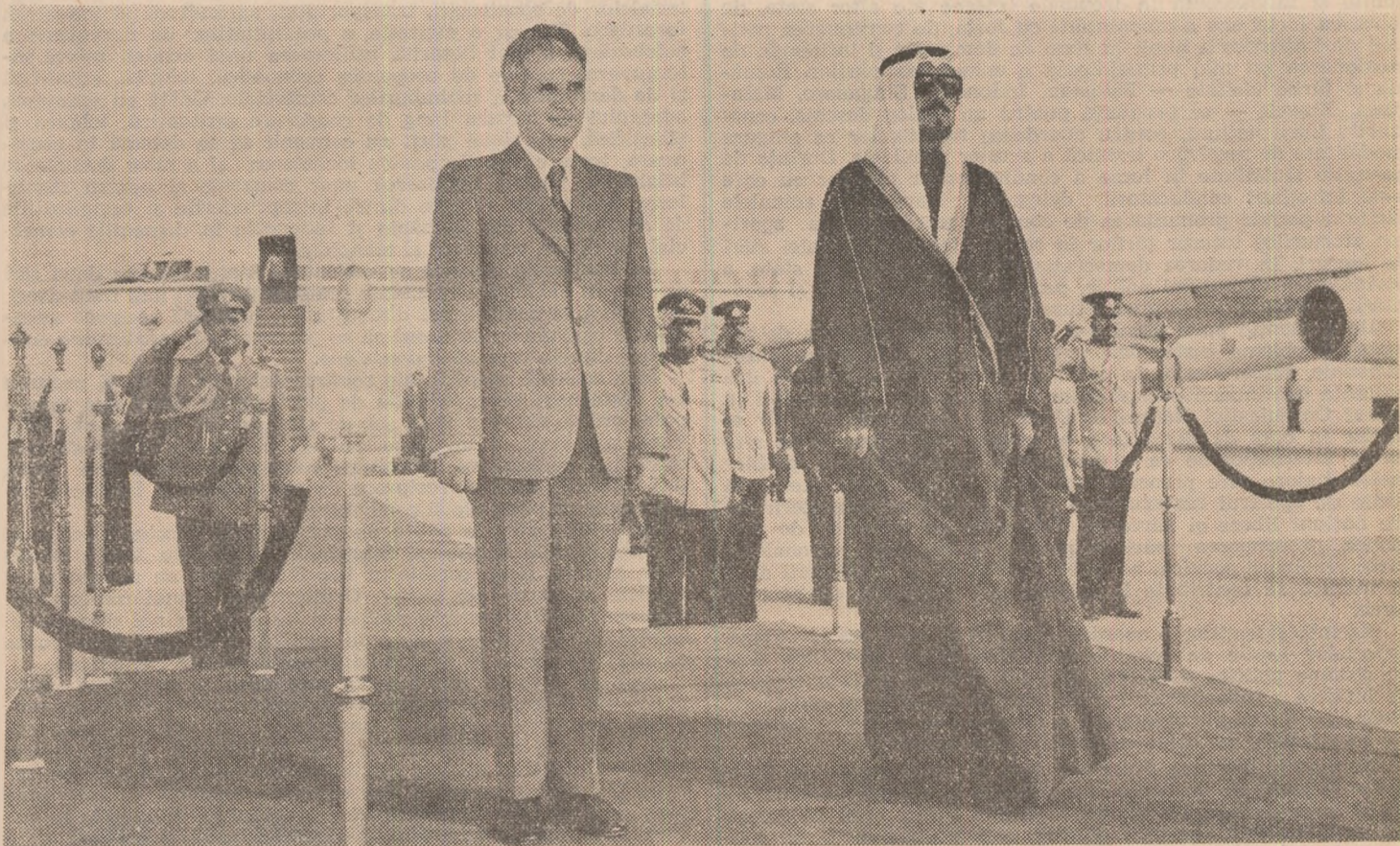
**VIZITA OFICIALĂ DE PRIETENIE
A TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU,
ÎMPREUNĂ CU TOVARĂȘA ELENA CEAUȘESCU,
ÎN REPUBLICA SINGAPORE**

**VIZITA OFICIALĂ DE PRIETENIE
A TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU,
ÎMPREUNĂ CU TOVARĂȘA ELENA CEAUȘESCU,
ÎN MALAYEZIA**

VIZITA OFICIALĂ DE PRIETENIE A TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU, ÎMPREUNĂ CU TOVARĂȘA ELENA CEAUȘESCU, ÎN KUWEIT

*Vizitele tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu,
în Pakistan, Indonezia, Singapore, Malaezia și Kuweit*

O STRĂLUCITĂ CONTRIBUȚIE LA ÎNTĂRIREA PĂCII ȘI COLABORĂRII ÎNTRE POPOARE

ANIMATĂ de dorința extinderii și adâncirii colaborării internaționale cu toate statele lumii, în spiritul principiilor de politică externă ferm promovate și recunoscute pe plan mondial, România a întreprins o nouă solie de prietenie și pace peste hotare, prin intermediul celor mai iubiți fii ai săi, tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu. Vizitele la nivelul cel mai înalt într-o serie de țări din sud-estul Asiei și Orientul Apropiat, întâlnirile și discuțiile oficiale purtate cu aceste prilejuri au avut darul să contribuie la apropierea țărilor noastre, la o mai bună cunoaștere reciprocă, a idealurilor de pace și progres ale României și ale popoarelor din țările vizitate, înscriindu-se ca evenimente strălucite, de o

deosebită importanță în cronica relațiilor României cu aceste state.

Pentru a reda cele mai caracteristice repere ale acestor vizite trebuie remarcat în primul rând faptul că oficialitățile din țările gazdă au înconjurat pe solii poporului român cu căldură și înaltă considerație, primirile deosebite ce le-au fost rezervate reflectând sentimentele de stință și prețuire reciprocă, prestigiul de care se bucură România pe toate meridianele globului pentru realizările obținute prin munca plină de râvnă a întregului popor, pentru politica sa externă dinamică și constructivă. A fost, în același timp, un omagiu adus personalității președintelui Nicolae Ceaușescu,

stimat și prețuit pentru contribuția sa neobosită consacrată promovării idealurilor de pace și progres, întăririi colaborării între state.

Pe tot parcursul întrevederilor oficiale s-a evidențiat o mare apropiere a punctelor de vedere asupra problemelor discutate, determinată de statutul de țări în curs de dezvoltare pe care îl au România și țările vizitate. Această situație a permis abordarea corelată a principalelor probleme care confruntă comunitatea internațională la ora actuală, relevându-se pregnant rolul tuturor țărilor, inclusiv al celor mici și mijlocii în soluționarea problematicii de fond a lumii contemporane. Discuțiile la nivelul cel mai înalt, documentele adoptate au dat glas, astfel, îngrijorării față de situația deosebit de încordată ce se manifestă pe plan internațional, situație generată de conflictele din diferite părți ale globului, de tendințele de intervenție și interferență în treburile interne ale altor state, de folosirea forței sau a amenințării cu forța, de continuarea politicii de împărțire a lumii în zone de dominație și influență, de escaladarea tot mai primejdioasă a cursei înarmărilor. România și țările vizitate — Pakistan, Indonezia, Singapore, Malaezia, Kuweit — se pronunță pentru un dialog deschis, constructiv între națiuni, pentru abordarea tratativilor ca singura modalitate de rezolvare traică a acestor probleme. Dorința de pace, de stabilitate în lume a conducătorilor statelor cu care s-au întreținut conducătorii delegației române în actualele vizite a permis pronunțarea de comun acord pentru sporirea eforturilor tuturor țărilor în scopul depășirii actualei stări de lucruri, în vederea democratizării relațiilor dintre state, a însănătoșirii climatului politic, pentru asigurarea păcii și securității mondiale, în interesul tuturor statelor.

De o atenție particulară s-a bucurat, după cum era de așteptat, problema instaurării unei noi ordini economice internaționale, întrevederile la cel mai înalt nivel subliniind importanța continuării consultărilor și a cooperării dintre țări în cadrul Organizației Națiunilor Unite, al „Grupului celor 77” al țărilor în curs de dezvoltare, al statelor nealiniat și în alte foruri internaționale ca o contribuție la soluționarea problemelor majore care preocupă omenirea, la edificarea unei lumi ferite de spectrul războiului, o lume a păcii și înțelegerii între națiuni libere și suverane. Discuțiile au reflectat, de asemenea, preocuparea părților pentru problemele regionale, a căror rezolvare pașnică, pe calea tratativilor și înțelegerii ar fi în măsură să contribuie la asigurarea climatului de pace în lume.

Agenda discuțiilor a acordat spații largi, cum era și firesc, aspectelor legate de relațiile bilaterale dintre țări care, deși au sisteme politice deosebite, sînt animate de dorința comună de întărire a raporturilor lor pe multiple planuri, în scopul ridicării pe o treaptă superioară a nivelului de trai ale popoarelor lor inclusiv pe calea colaborării internaționale.

Republica Islamică Pakistan, țară cu îndelungate și fructuoase tradiții de cooperare în multiple și variate domenii cu România socialistă, i-a primit pentru a treia oară pe înalții soli ai poporului român, înfăptuirea constituindu-se ca un moment deosebit în cronică relațiilor de prietenie dintre cele două țări. Dialogul dintre președinții Nicolae Ceaușescu și Mohammad Zia-ul Haq a reliefat dorința și hotărîrea comună de a extinde colaborarea în diferite domenii de interes reciproc, conlucrarea României și Pakistanului pe plan internațional. În cadrul convorbirilor oficiale, cei doi conducători au analizat stadiul colaborării bilaterale și al modului cum se înfăptuiesc hotărîrile și înțelegerile convenite cu prilejul înfăptuirii de la București din 1982. Rezultatele de pînă acum ale cooperării, acțiunile comune întreprinse în diferite domenii ale vieții economice, precum și colaborarea pe plan politic au întărit convingerea în legătură cu perspectivele existente pentru o și mai largă cooperare și colaborare pe baze reciproc avantajoase.

După cum s-a subliniat în cadrul discuțiilor, prin eforturi comune pot fi mai larg puse în valoare posibilitățile care există în ce privește intensificarea și diversificarea conlucrării economice bilaterale.

Desfășurate într-o atmosferă de prietenie, stimă și înțelegere reciprocă discuțiile dintre președinții Nicolae Ceaușescu și Mohammad Zia-ul Haq au relevat totodată hotărîrea României și Pakistanului de a dezvolta și pe mai departe colaborarea lor pe plan internațional.

O ambianță deosebit de cordială, o primire caldă, prietenească — acestea au fost auspiciile sub care s-a desfășurat vizita oficială de prietenie a tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în Indonezia, vizită cu profunde implicații pe plan bilateral și în contextul relațiilor internaționale. Deși aflate la mare depărtare geografică una de alta și avînd sisteme sociale și politice diferite, România și Indonezia au dezvoltat de-a lungul anilor raporturi de colaborare bazate pe principiile egalității, respectului suveranității și independenței, noamestecului în treburile interne, avantajului reciproc, pe dreptul fiecărui popor de a-și alege calea de dezvoltare, în slujba păcii și cooperării internaționale, a independenței și progresului fiecărei națiuni. Această bază traică a

făcut ca dialogul la nivelul cel mai înalt, întrevederile solilor români cu celelalte oficialități indoneziene să fie marcate de spiritul de colaborare în vederea amplificării relațiilor româno-indoneziene.

În acest context a fost examinat stadiul actual și perspectivele relațiilor bilaterale și — după cum se arată în Declarația comună româno-indoneziană încheiată la sfîrșitul vizitei — președintele Nicolae Ceaușescu și președintele Suharto și-au exprimat satisfacția față de mersul ascendent al raporturilor prietenești, de cooperare existente între țările lor în domenii de interes comun, cei doi șefi de stat relevînd că există posibilități pentru extinderea acestor raporturi. Pe plan economic cele două părți au convenit intensificarea în viitor a cooperării economice bilaterale, îndeosebi în industria minieră, industria construcțiilor de mașini, în domeniul energiei, industriei materialelor de construcții, transportului, agriculturii și industriei forestiere. Tot ca o expresie a posibilităților de dezvoltare a colaborării, a fost hotărîta înființarea unei comisii mixte interguvernamentale de cooperare economică, tehnică, științifică și de dezvoltare a schimburilor comerciale. Odată cu semnarea acordului pe termen lung de cooperare economică, tehnică și științifică, cele două părți au convenit să se depună în continuare, toate eforturile pentru încheierea și a altor documente bilaterale, pentru finalizarea unor contracte și pentru stimularea contactelor directe dintre întreprinderile și organizațiile de specialitate din România și Indonezia în domeniile comercial, financiar, economic și tehnologic.

În Declarația comună se subliniază faptul că cele două țări au scos în evidență importanța dialogului la cel mai înalt nivel, de natură să confere noi dimensiuni conlucrării reciproc avantajoase căzîndu-se de acord să se promoveze în continuare contactele directe româno-indoneziene.

Sub aceleași auspicii, ale sentimentelor de stimă și prețuire s-a desfășurat vizita oficială de prietenie în Republica Singapore, prima vizită a unui șef de stat român în această țară, vizită apreciată ca un important act politic de natură să deschidă noi perspective dezvoltării colaborării între cele două țări, potrivit dorinței reciproce de amplificare și lărgire a raporturilor de prietenie și colaborare.

Întîlnirile oficiale avute de președintele Nicolae Ceaușescu cu președintele Republicii Singapore, Chengara Veetil Devan Nair, precum și cu premierul Lee Kuan Yew au marcat principalele momente ale vizitei, Comunicatul comun româno-singaporez reliefind dorința reciprocă de a se da noi dimensiuni colaborării bilaterale și de a se încuraja îndeosebi conlucrarea pe plan economic și în domeniul schimburilor comerciale.

Este de apreciat convingerea exprimată de cele două părți privitoare la importantul potențial existent care permite promovarea cooperării economice dintre cele două țări. În acest cadru, părțile și-au dat acordul ca problemele și obiectivele aflate în atenția Comisiei mixte româno-singaporeze să fie re-luate în viitorul apropiat. S-a convenit, totodată, ca cele două părți să încurajeze intensificarea schimburilor bilaterale în domeniile științei și tehnologiei, educației, artei și culturii, ca o contribuție la promovarea unei mai bune înțelegeri reciproce, la întărirea prieteniei dintre cele două țări.

Ca o expresie concludentă a rezultatelor bune ale vizitei trebuie subliniată convingerea exprimată de cele două părți că dialogul la nivelul cel mai înalt contribuie în măsură hotărîtoare la realizarea unei mai bune cunoașteri și înțelegeri reciproce, la amplificarea în continuare a raporturilor bilaterale.

Vizita oficială de prietenie în Malaezia, următoarea etapă a actualei solii românești peste hotare s-a înscris ca un moment deosebit, un eveniment istoric în evoluția relațiilor dintre cele două țări și popoare.

Întîlnirile cu suveranul Malaeziei, Majestatea sa Sultan Haji Ahmad Shah Ibni Al-Marhum Sultan Abu Bakar, cu primul ministru Datuk Sri Dr. Mahathir Mohamad au demonstrat stima și înalta considerație purtate tovarășului Nicolae Ceaușescu și tovarășei Elena Ceaușescu, sentimentele de respect și prețuire reciprocă dintre cele două națiuni. Discuțiile la nivel înalt care au avut loc în cadrul vizitei s-au soldat cu semnarea unor documente oglîndind voința comună, hotărîrea celor două părți de a acționa pe mai departe pentru amplificarea și adîncirea relațiilor româno-malaeziene. După cum relevă Declarația comună, a fost exprimată satisfacția pentru evoluția ascendentă a raporturilor bilaterale pe plan politic, economic, comercial, științific, cultural și în alte domenii de interes comun, pe această bază conducătorii celor două țări pronunțîndu-se pentru lărgirea cooperării, îndeosebi prin participarea la realizarea în comun a unor programe și proiecte economice incluse în planurile de dezvoltare ale României și Malaeziei. Ca efect al acestei hotărîri și al posibilităților existente s-a convenit să se asigure creșterea volumului schimburilor comerciale, o parte însemnată a acestor schimburi urmînd să se realizeze în contrapartidă. Cadrul juridic al relațiilor reciproce a fost îmbogățit prin semnarea unor

Emilian STANCU

(Continuare în pag. 4)

**În
întîmpinarea
Conferinței
Naționale
a P.C.R.**

**REALIZAREA EXEMPLARĂ
A PLANULUI**

ÎN ACESTE ZILE de puternic avînt creator, întregul nostru popor acționează cu hotărîre pentru a întîmpina Conferința Națională a partidului și cea de a 35-a aniversare a proclamării Republicii cu noi și însemnate succese în îndeplinirea planului pe 1982 și pregătirea în cît mai bune condițiuni a îmfăptuirii prevederilor pe anul viitor. Dintre sarcinile situate în plină actualitate se detașează, prin însemnătatea lor deosebită, producerea și livrarea ritmică, zi de zi, în condiții de calitate superioară a tuturor sortimentelor solicitate de economia națională, a întregului fond de marfă destinat exportului.

**Mobilizarea resurselor interne
de creativitate**

DEZVOLTAREA BAZEI de materii prime și energetice constituie unul din obiectivele fundamentale ale economiei românești în etapa actuală. În acest cadru, colectivul de oameni ai muncii de la **Exploatarea minieră Cavnic** — care realizează 30 la sută din valoarea producției de metale și deține locul I la plumb și zinc în ansamblul unităților și producției Centralei de minereuri neferoase din Baia Mare — este puternic angrenat în activitatea de cercetare geologică și pregătire a producției pentru a asigura un volum cît mai mare de rezerve exploatabile de minereuri neferoase. Pentru aceasta o atenție deosebită este acordată utilizării tehnicilor moderne de prospecțiuni și exploatare, îmbunătățirii mijloacelor de mobilizare a tuturor forțelor pentru exploatarea rațională a zăcămintelor, recuperarea metalelor din minereuri și obținerea unor produse de calitate, în condiții de maximă eficiență.

Roadele multiplelor eforturi și căutări creatoare s-au soldat cu bune rezultate în cele 10 luni încheiate din acest an (tabelul), situînd exploatarea

Realizarea principalilor indicatori pe 10 luni a.c.

Indicatori	Realizat față de plan (%)
Producția netă *	108,7
Producția marfă	108,9
Minereu extras	103,4
Minereu prelucrat	103,2
La metale	
Aur	105,1
Argint	117,8
Cupru	113,4
Plumb	101,8
Zinc	107,8
Sulf — total	113,7

*) Calculată pentru 9 luni.

printre unitățile fruntașe atît ale centralei, cît și din ramura minieră. De menționat în acest context faptul că valoarea metalelor realizate peste plan

pină în prezent se ridică la aproape 48 mil. lei.

Un loc central în creșterea producției de metale l-a ocupat preocuparea pentru recuperarea și valorificarea metalelor existente în zăcămintul minelor Bolduț și Roata. Această activitate a fost orientată în mod deosebit spre: **realizarea fizică a lucrărilor prevăzute în programul de cercetare geologică pe întreaga perioadă a cincinalului 1981—1985**, lucrări care să permită deschiderea orizonturilor și filoanelor propuse; **pregătirea și apoi exploatarea panourilor, în condiții care să asigure un grad de recuperare maximă a minereului din rezerva geologică exploata-tă; creșterea continuă a randamentelor de extracție atît la uzina proprie de preparare, cît și la Flotația centrală Baia Mare.** De asemenea, la deschiderea filoanelor s-a mers în toate cazurile pe principiul de **deschidere în retragere ca modalitate concretă ce poate asigura recuperarea pilierilor de siguranță de la galeriile de cap.** În acest sens, începînd din 1980, cînd s-a trecut la aplicarea acestei tehnologii la un număr de filoane, rezultatele sînt deosebit de favorabile, metoda fiind extinsă în prezent la toate filoanele și, îndeosebi, la cele cu conținuturi metalice superioare mediei zăcămintului.

Pe linia pregătirii panourilor, la ambele mine („Bolduț” și „Roata”) s-a generalizat execuția preabatajelor cu scopul recuperării pilierilor din tavanul galeriilor de bază. Tot în cadrul acestei faze de pregătire s-a trecut la micșorarea distanțelor dintre gurile de rostogol de la 4—5 m, cît era inițial, la 3 m, cu scopul bine definit de a recupera la maximum posibil minereul dintre gurile de rostogol rămas pe platforma tavanului artificial. Toate panourile se exploatează prin metoda de **îmagazinare a minereului, care este generalizată în proporție de 100 la sută.** Această metodă permite în același timp și recuperarea unor însemnate cantități de șină c.f., conducte de aer, apă, tuburi de aeraj, traverse și scinduri de stejar, elemente de armături metalice (T.V. 3), guri metalice de rostogol și

alte, contribuind în acest fel într-o măsură însemnată la încadrarea în consumurile normate și implicit la obținerea de economii. În prezent, principalele probleme care se situează în centrul atenției tuturor factorilor cu responsabilități pe linia creării condițiilor normale de realizare a planului pe anul în curs sînt îndreptate în două direcții prioritare și anume:

1 Organizarea corespunzătoare a muncii, respectiv asigurarea și menținerea în permanență a unei linii de abataje activă de minimum 1200 ml pe lună; dotarea și asigurarea prioritărilor cu utilaje și materiale a obiectivelor de investiții programate pentru execuție prin preliminarul de producție; terminarea pregătirii și punerii în exploatare a rezervelor izolate și inaccesibile de pe unele filoane și orizonturi; creșterea indicelui de utilizare a completelor de perforare în abataje prin asigurarea realizării a minimum 20 de găuri de mină lungi de 1,4—1,5 m pe complet de perforare și schimb. Rezolvarea acestor probleme va avea ca eficiență realizarea ritmică a planului de mine-reu extras pentru prelucrare, realizarea fizică a lucrărilor miniere care asigură menținerea capacității de producție, obținerea unui grad mai mare de recuperare a rezervelor izolate și inaccesibile, precum și creșterea productivității în abataje la 8,9 tone pe post, în zăcămint la 6 tone pe post, iar pe exploatare la peste 1,2 tone pe post.

2 Îmbunătățirea activității de transport în subteran prin: electrificarea a noi orizonturi de producție pentru introducerea transportului cu locomotive electrice cu troleu și mecanizarea rampelor puțului orb nr. 1, orizont +180 m și de la puțul nou Roata orizont +780 m. Finalizarea acestor măsuri va avea ca eficiență creșterea capacității de extracție a puțurilor respective și înlocuirea locomotivelor diesel — mari consumatoare de carburanți — la transportul de minereu din subteran.

Pentru buna pregătire a condițiilor de realizare a planului pe anul 1983 s-au întreprins ample acțiuni pentru perfecționarea organizării producției, a tehnologiilor de lucru, dintre care menționăm: extinderea mecanizării circuitelor de transport din rampele puțurilor de extracție prin care se va realiza o economie la personalul de deservire de circa 40 de persoane, personal ce va deveni direct productiv; confirmarea, prin încheierea experimentării, a noilor utilaje de mecanizare a lucrărilor miniere (căruciorul de perforat cu 2 brațe, foreza F.M.S.-125 și H pentru săpat suitori; instalațiile automate pentru evacuarea apelor de mină și ventilație; noi tipuri de locomotive etc. — utilaje care prin parametrii lor tehnico-economici superiori vor contribui direct la realizarea ritmică a extracției de minereu pentru prelucrare la nivelul capacității de producție și respectiv ale planului pe 1983.

Măsurile tehnico-organizatorice aprobate de adunarea generală a oamenilor muncii asigură îndeplinirea integrală și în condiții de înaltă eficiență economică a planului pe anul în curs și anul 1983 la toți indicatorii tehnico-economici.

Nicolae DICU

directorul E.M. Cavnic, jud. Maramureș

Eforturi pentru recuperarea restanțelor

UNITATE MODERNĂ, dotată cu utilaje de mare randament și avind un nomenclator diversificat de producție, **Combinatul de prelucrare a lemnului din Drobeta Turnu Severin** este bine cunoscut atât în țară cât și în străinătate prin produsele livrate — îndeosebi mobilierul de artă.

Punînd un accent deosebit pe valorificarea maximă a materiei prime, înțîmpinînd cererile pieței cu noi produse, colectivul combinatului a reușit să-și realizeze an de an prevederile de plan la toți indicatorii. În anul 1982 însă, unele deficiențe apărute în organizarea activității cit și în derularea ritmică a proceselor de fabricație au determinat nerealizarea planului fizic la unele sortimente cit și desfacerea mai anevoioasă a producției. Ce s-a petrecut de fapt ?

În cel de al doilea an al actualului cincinal prevederile de plan atribuite combinatului severinean au marcat creșteri substanțiale. Pentru realizarea lor au fost luate măsuri în toate secțiile și în mod special în cel al concepției. S-a trecut, de pildă, la reproiectarea unor tipuri de mobilă, impri-mînd atât acestora cit și celor noi caracteristicile solicitate de piață. Totodată, acoperirea cu contracte de desfacere a întregii producții valorice și în acest context realizarea ritmului producției fizice au constituit în bună măsură axa preocupărilor întregului colectiv. Numai că, nefinalizîndu-se contractarea producției pentru export și neasigurîndu-se aprovizionarea ritmică cu materii prime s-au acumulat restanțe la unele sortimente.

Deși din punct de vedere valoric realizările din acest an se apropie de cele planificate, sortimental unitatea înregistrează rămîneri în urmă la plăci fibrolemnoase, mobilier din lemn, furnire estetice, plăcaje din lemn, drojdie furajeră. Cu prilejul recentei adunări generale a oamenilor muncii s-a subliniat că neajunsurile care au deter-

minat nerealizarea planului la unele sortimente puteau fi prevenite sau cel puțin diminuate dacă compartimentele de specialitate ar fi acționat prompt de fiecare dată cînd fluxul tehnologic a fost afectat de neritmicitatea aprovizionării cu materii prime, dacă, sesi-zînd că fabricile de P.F.L., cherestea și placaj au stocurile minime normate aproape terminate, organul colectiv de conducere ar fi trimis urgent delegați la furnizori pentru impulsionarea livrărilor de masă lemnoasă, dacă vagoanele C.F.R. ar fi fost mai operativ descărcate, dacă potențialul productiv al unității ar fi fost folosit la capacitatea sa.

În ultimele luni, mai ales după Plenara C.C. al P.C.R. din octombrie a.c., s-a trecut la aplicarea unor măsuri energice, în vederea recuperării restanțelor și pregătirii temeinice a condițiilor de îndeplinire a planului pe 1983. Astfel, preocupările factorilor de conducere au fost orientate în special în direcția asigurării urgente a bazei de materii prime, materiale tehnice și combustibil necesare recuperării restanțelor la sortimentele de stratificate: furnir de stejar, rășinoase, placaj și plăci fibrolemnoase. S-a trecut, de asemenea, la prospectarea cu mai multă responsabilitate a posibilităților de desfacere a mobilierului tapițat care nu are la ora actuală comenzi ferme la intern. În același timp s-au stabilit programe speciale pentru asigurarea necesarului de capacități de transport pe calea feroviară, s-a întărit controlul de calitate pe toate fazele de producție, s-au intensificat acțiunile pentru asigurarea stocurilor normate de materii prime și materiale, pentru valorificarea stocurilor disponibile și supranormative pentru folosirea pe scară mai largă a înlocuitorilor materialelor energointensive, precum și a materialelor refo-

Planul de producție pe 1983 prevede creșteri substanțiale față de realizările

anului precedent — la furnire estetice (13,3 la sută), plăci fibrolemnoase (3,3 la sută), panel din fag (50 la sută), elemente și panouri formatizate, furnire îmbinate (14,8 la sută), mobilier tapițat (121,8 la sută), mobilier din lemn (14,4 la sută), semifabricate din lemn (35 la sută) etc. Realizarea acestor sarcini incumbă fără îndoială asigurarea unei ritmicități depline din prima zi a anului. În acest scop, au fost luate măsuri pentru lansarea din vreme în fabricație a produselor cu ciclu mai lung, pentru finalizarea contractării producției anului 1983, pentru acoperirea cu repartiții a întregului necesar de materii prime și materiale.

Avînd în vedere noile orientări date cu prilejul întîlnirilor de lucru ale secretarului general al partidului cu specialiștii din cercetare, proiectare și producție din industria de prelucrare a lemnului, privitoare la execuția mai economicoasă a mobilei și a altor produse din lemn, s-a trecut la aplicarea unor măsuri îndeosebi în direcția diminuării consumului de materii prime pe unitatea de produs. Se are în vedere folosirea în mai mare măsură la fabricația mobilierului a furniturilor și plăcilor aglomerate, a altor materiale cu grosimi mai reduse. În acest sens, proiectarea a trecut la punerea la punct a documentațiilor pentru modelele noi de mobilier care să întrunească calități multifuncționale, ce urmează a se realiza din module și semifabricate tipizate. Concomitent, se acționează pentru reducerea consumurilor de materiale de lăcuit prin extinderea fabricării mobilierului mat și natur.

Evident, măsurile respective se cer finalizate încă pînă la finele acestui an, dînd posibilitatea beneficiarilor să contracteze în timp util noile sortimente. Acționînd cu mai multă fermitate, valorificînd mai bine experiența acumulată, intervenind cu mai multă promptitudine în depistarea și eliminarea eventualelor neajunsuri din producție, combinatul severinean are posibilitatea să se alinieze în timp cit mai scurt în îndeplinirea unităților fruntașe din ramură.

George BUREȚA

O strălucită contribuție la întărirea păcii și colaborării între popoare

(Urmare din pag. 2)

importante acorduri guvernamentale: Acordul de cooperare în domeniul transporturilor aeriene, Acordul privind evitarea dublei impuneri, Acordul pentru garantarea reciprocă a investițiilor.

Și în Kuweit, vizita oficială de prietenie a tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu a fost caracterizată prin rezultate bune, printr-o ambianță de deosebită cordialitate și respect reciproc, prin dorința de a lărgi și adînci raporturile de colaborare bilaterală pe multiple planuri ca și conlucrarea în domeniul vieții internaționale. Dialogul deschis și prietenesc dintre președintele Nicolae Ceaușescu și emirul Kuweitului, șeicul Al-Ahmad Al-Jaber Al-Sabah, rezultatele bune la care s-a ajuns sînt reflectate în Comunicatul comun care justifică pe deplin aprecierea că această întîlnire româno-kuweitiană se înscrie ca o contribuție de mare însemnătate la dezvoltarea relațiilor dintre cele două țări și popoare, la promovarea cauzei generale a păcii, securității și colaborării în Europa, Orientul Mijlociu și în întreaga lume.

Dorința sinceră de colaborare dintre cele două țări a făcut

ca raporturile româno-kuweitiene să înregistreze progrese evidente, în special în domeniile comercial, economic și tehnic.

Pornind de la experiența acumulată, ca și de la potențialul economic, tehnic și științific al României și Kuweitului s-a apreciat că există posibilități multiple pentru aprofundarea relațiilor în diverse sectoare de activitate. În acest context s-a convenit să se extindă colaborarea, îndeosebi în domeniul economic, cooperarea în producție, în diferite ramuri ale industriei, precum și pentru extinderea și diversificarea legăturilor științifice, culturale și pe linie de învățămînt. În acest scop, comisia mixtă guvernamentală de cooperare economică și tehnică a fost însărcinată să stabilească cele mai adecvate căi și modalități de concretizare, să acționeze pentru transpunerea în viață a hotărîrilor convenite.

Trecerea în revistă a rezultatelor vizitelor întreprinse de tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu în țările menționate, scoate, așadar, în evidență cu deosebită intensitate faptul că țări aflate la mare distanță geografică unele de altele, țări cu sisteme politice diferite pot conlucra efectiv în slujba progresului și prosperității. Vizitele au contribuit, totodată, la o mai mare apropiere între ele, la o mai bună cunoaștere, spre folosul reciproc, înscriindu-se — și aceasta este convingerea opiniei publice din țara noastră — ca o contribuție marcantă la dezvoltarea și aprofundarea relațiilor de prietenie și colaborare dintre ele, în consens cu interesele lor de pace și progres, cu cauza înțelegerii și cooperării internaționale.

UN IMPERATIV DE MARE ACTUALITATE: ECONOMISIREA ENERGIEI ȘI COMBUSTIBILULUI

ECONOMISIREA SISTEMATICĂ a energiei electrice și a combustibilului, reducerea accentuată a consumurilor pe unitatea de produs constituie imperativul permanent în întreaga economie, îndeosebi în industrie, transporturi, construcții. Cu cât cantitățile economisite de energie și combustibil vor fi mai mari, cu atât resursele dis-

ponibile pentru acoperirea nevoilor țării vor crește. De aceea, în fiecare unitate, în toate domeniile de activitate se cer depuse eforturi tot mai mari pentru găsirea și aplicarea de soluții care să permită reducerea la limita minimă posibilă a consumurilor energetice.

În relație directă – creșterea producției și diminuarea consumurilor energetice

REDUCEREA CONSUMURILOR specifice la energie electrică constituie un element de avuție, dacă se ține seama că în acest fel se protejează resurse naturale neregenerabile cum sînt: cărbunii, gazele naturale, țițeiul etc., componente ale avuției naționale. Totodată, folosirea cât mai eficientă a energiei electrice, indiferent de resursa utilizată pentru producerea acesteia, impune atât reducerea consumurilor specifice de energie, cât și obținerea de venituri maxime de pe urma fiecărui kilowatt consumat. Pentru țara noastră sînt o serie de considerente hotărîtoare care impun situarea în centrul politicii economice a acțiunilor de reducere a consumurilor specifice de energie electrică și în general a consumurilor energetice totale.

Deși consumul total de energie electrică pe locuitor este în România mai redus decît în multe țări din Europa, pe unitatea de venit național el este mai mare decît în statele respective. În același timp, în contextul fenomenelor ce au loc în lume pe fondul crizei energetice și de materii prime, pentru țara noastră este o problemă deosebit de importantă **dobîndirea într-un termen cât mai scurt a independenței energetice**. Gradul de independență energetică, determinat ca raport între producția de energie din resurse proprii și consumul total de energie inclusiv de energie electrică a fost în anul 1981 de 80,8%, iar în 1983 el va depăși 90%, potrivit prevederilor, creîndu-se treptat posibilități ca pînă în 1985 să fie asigurat din țară întregul necesar de energie primară.

Pentru realizarea unui astfel de obiectiv sînt însă necesare eforturi sporite atît în domeniul identificării de noi resurse energetice utilizabile, cît și al reducerii consumurilor în procesele de utilizare a acestora. Sub acest ultim aspect este necesar să fie asigurată o evoluție favorabilă între creșterea consumului de energie electrică pe de o parte și aceea a volumului producției și a venitului național, pe de altă parte. Or, în anul trecut, de exemplu, creșterea consumului

de energie electrică a devansat pe aceea a venitului național, iar în industrie a depășit și creșterea producției globale.

Aceste cîteva date amplifică importanța și semnificația măsurilor luate de partidul și statul nostru pentru limitarea consumului de energie electrică și termică care, în esență, vizează: neadmiterea în viitor a depășirii cantităților de energie repartizate fiecărui consumator industrial, stabilirea de programe de funcționare restrictivă în orele vîrfului de sarcină a unităților cu activități energointensive; încărcarea echilibrată cu sarcini de producție a schimburilor și programarea acestora în unele cazuri în perioada care să nu afecteze funcționarea sistemului electroenergetic; adaptarea programelor unităților comerciale în așa fel încît să fie utilizată pe cît posibil lumina zilei; deconectarea firmelor și reclamelor luminoase pe timpul nopții; interzicerea utilizării instalațiilor de iluminat în afara orelor de program, a utilizării aparatelor electrice de încălzit în sediile administrative etc.

ÎN UNITĂȚILE ECONOMICE, o deosebită importanță o are în cadrul acestor acțiuni **folosirea mai bună a mașinilor, utilajelor și instalațiilor**, deoarece pe de o parte acestea constituie componente ale fondurilor fixe din economia țării noastre cu cele mai dinamice ritmuri de creștere, iar pe de altă parte, prin natura lor nu pot funcționa decît pe bază de combustibili și energie. În acest domeniu sînt foarte multe cazuri unde se impun acțiuni mai hotărîte. De exemplu, la 30 septembrie a.c. existau capacități de producție cu fonduri fixe de miliarde de lei la care nu s-au realizat o serie de indicatori tehnico-economici proiectați, în principal din cauza funcționării necorespunzătoare a unor utilaje și instalații tehnologice. Pentru evitarea consumului nerațional de energie în astfel de cazuri sînt necesare: **eliminarea deficiențelor con-**

structive, ridicarea calificării personalului de exploatare și întreținere; asigurarea ritmică cu materii prime și materiale cît și a calității acestora; respectarea tehnologiilor de fabricație pentru evitarea funcționării în gol, a opririlor accidentale și a altor momente din funcționarea utilajelor, mașinilor și instalațiilor care determină risipă în consumurile energetice.

În unitățile economice cu activități energointensive au fost stabilite în ultimii ani numeroase măsuri de modernizare sau înlocuire a unor tehnologii de fabricație și a unor instalații și utilaje mari consumatoare de energie. Ca urmare, au fost obținute importante reduceri în consumul de energie electrică pentru fabricarea unor produse cum sînt: oțel Martin, aluminiu electrolitic, amoniac anhidru, ciment obținut prin procedeu uscat, var etc. Cu toate acestea, rezultatele obținute sînt încă departe de a fi satisfăcătoare dacă se ține seama că sînt încă mari consumurile de energie electrică la producerea cocsului metalurgic, aluminei calcinate, cimentului obținut prin procedeu umed și a altor produse energointensive.

Între ramurile industriei cel mai mare consum de energie electrică la 1 milion de lei producție globală îl deține însăși ramura energie electrică și termică. În cadrul acesteia intră și consumul propriu al centralelor electrice, care depășește, de exemplu, ponderea pe care o dețin construcțiile, agricultura și silvicultura luate împreună. O cauză a acestei situații o constituie și depășirea normelor de consum propriu de energie electrică. Pe primele 9 luni din anul curent s-au consumat suplimentar peste 360 milioane de kilowați/oră prin depășirea normelor planificate. Este firesc, în această situație, ca **Ministerul Energiei Electrice să asigure în primul rînd urgentarea aplicării în unitățile din subordine a măsurilor stabilite pentru modernizarea și punerea la punct a grupurilor energetice mari care mai funcționează cu defecțiuni și în general să urmărească și în sectorul propriu încadrarea în consumurile normate de energie electrică, cel puțin cu aceeași hotărîre cu care o face, în cazul consumului de energie, la ceilalți beneficiari din economie.**

Evident, au fost stabilite și sînt în curs de aplicare măsuri de raționalizare a consumului de energie electrică

și în alte sectoare. Astfel, în cazul iluminatului public este necesar să fie aplicate mai ferm normele valabile pe întreaga țară care prevăd: nivele mai reduse de iluminare pentru fiecare activitate având totodată în vedere asigurarea condițiilor strict necesare pentru desfășurarea activităților; dezvoltarea producției de corpuri de iluminat cu randamente ridicate de

iluminare și alte măsuri care să permită reducerea în continuare a iluminatului public.

Aplicarea tuturor acestor măsuri este de natură să permită gospodărirea judicioasă a resurselor energetice, creșterea producției cu un consum mai redus de energie electrică.

Nicolae SAVOIU

Utilizarea rațională și eficientă a gazelor naturale

GAZELE NATURALE ocupă un loc de primă mărime în acoperirea cerințelor actuale de consum energetic. Asigurarea necesarului tuturor consumatorilor la nivelele planificate se realizează pe baza unor programe bine fundamentate cu lucrări și acțiuni necesare a se efectua în sistemul național de extracție, transport și distribuție.*) De menționat că planul la producția de gaze naturale se realizează lună de lună, iar stocurile de gaze înmagazinate ca rezervă suplimentară în structuri s-au mărit față de perioada similară din anul trecut. Aceste rezultate sînt urmarea unor preocupări întreprinse din timp la furnizorii de gaze naturale pentru asigurarea unor cantități sporite de combustibil gazos, în vederea acoperirii vîrfurilor de consum din iarnă.

Concomitent cu sporirea producției se pune însă și problema utilizării raționale a gazelor de către toți consumatorii, a asigurării unui echilibru normal între producție și consum pe tot parcursul anului, deci și în perioadele de vîrf. Acest imperativ trebuie să determine la toți factorii și la toate nivelele atitudinii gospodărești mai ferme și mai eficiente în utilizarea acestui prețios combustibil, și materie primă, totodată, care sînt gazele naturale.

Echilibrul producție-consum

SISTEMUL NAȚIONAL de transportare a gazelor a fost dimensionat la parametri prescriși pentru a putea acoperi, la timpul respectiv, nevoile de consum ale sectoarelor industrial, public și individual. Dar, în ultimii ani numărul consumatorilor a crescut simțitor. Pe de altă parte, dinamica consumului de gaze naturale arată că la nivelul întregii țări în perioada de iarnă se înregistrează un consum mediu zilnic care depășește pe cel din perioada caldă cu aproximativ 40%, iar în cazul municipiului București chiar cu 50%. Evident că în asemenea situații rețeaua de transport și distribuție,

*) Despre aceste programe, măsuri și acțiuni întreprinse atît la nivelul Ministerului Petrolului cît și de Centrala gazului metan din Medias, „Revista economică” a publicat un articol în nr. 39/1 oct. 1982.

cu toate instalațiile aferente, este supusă unor suprasolicitări cărora nu le poate face față întotdeauna. La aceasta contribuie, printre alte cauze, și depășirea substanțială a consumurilor de către unele ministere și întreprinderi mari consumatoare de gaze (unități ale M.E.E., M.I.M., M.I.Ch., M.I.C.M.). Dacă în perioada scursă de la începutul anului numeroase întreprinderi au realizat economii la consumul de gaze naturale (întreprinderile „Dero”-Ploiești, „Victoria”-Floresii, C. P. Pitești, C.C. Craiova, I.U.C. „Grivița Roșie”, C. S. Galați etc.), altele au depășit însă consumurile stabilite („Rulmentul”-Brașov, „Unio”-Satu Mare, I. M. Mirșa, „Victoria”-Călan, I.O.B.-Balș ș.a.). În condițiile în care se depășesc repartițiile de gaze, nu se poate asigura un echilibru necesar între sursele disponibile și necesitățile generale de consum.

În toate țările care dețin sisteme dezvoltate de extracție, transport și distribuție a gazelor există reglementări precise și severe asupra modului de utilizare a gazelor și a sistemului de distribuție. Cu atît mai mult la noi apare justificată luarea unor măsuri pentru economisirea severă și gospodărirea judicioasă a gazelor naturale în scopul asigurării corespunzătoare a tuturor consumatorilor în perioada ce urmează. Desigur că buna funcționare a sistemului de distribuție a gazelor depinde atît de eforturile lucrătorilor din acest sistem, cît și de încadrarea utilizatorilor industriali sau publici în cotele atribuite fiecăruia.

Dar pentru a răspunde în cel mai înalt grad sarcinilor trasate de conducerea superioară de partid și de stat pe linia raționalizării consumului și economisirii gazelor, și pentru încadrarea în repartiții a tuturor consumatorilor din economie este necesar să nu se mai procedeze atît de frecvent la modificarea și suplimentarea cotelor alocate pe timpul perioadei de plan. Totodată, se impune să se renunțe la practica dăunătoare a redistribuirii cotelor de gaze între unitățile aceluiași minister. Numai astfel se va putea realiza un control mai eficient asupra încadrării în repartiții și o mai bună disciplinare a tuturor unităților consumatoare de gaze naturale.

Posibilități de reducere a vîrfurilor de consum

PENTRU funcționarea în bune condițiuni a sistemului național de transportare a gazelor naturale și pentru a se evita scoaterea necontrolată din funcțiune a unor consumatori importanți, la care procesele tehnologice de fabricație reclamă condiții riguroase de presiune și debit, se cer introduse și aplicate riguros unele măsuri. Cele mai importante dintre acestea vizează utilizarea rațională a gazelor naturale, reducerea vîrfurilor de consum, încadrarea în repartițiile alocate și menținerea în funcțiune a sistemului național de transport și distribuție a gazelor naturale.

● asigurarea funcționării corespunzătoare a instalațiilor de utilizare a combustibililor cît și a stocurilor necesare de combustibili, alții decît gazele naturale, pentru toate unitățile industriale care posedă instalații de funcționare în regim mixt de ardere în vederea preluării în condiții de siguranță a vîrfurilor de consum;

● analiza temeinică de către toți factorii răspunzători a volumului de gaze naturale solicitat prin desfășurătoare și corelarea cu normele de consum în vederea evitării risipei și a modificărilor de repartiții pentru unitățile în subordine. Este imperios necesar ca toate unitățile să se încadreze în nivelele orare și zilnice de consum rezultate din repartiția lunară alocată, știut fiind că gazele naturale neconsumate nu pot fi utilizate în perioada următoare;

● organizarea activității unităților industriale astfel încît să se evite funcționarea unor agregate sau instalații pe timpul vîrfurilor orare și zilnice de consum. Aceasta s-ar putea realiza prin: elaborarea unor programe de lucru în care să se realizeze un consum uniform de gaze naturale iar agregatele consumatoare să funcționeze cu încărcare maximă și prin organizarea activității pentru unitățile în două schimburi astfel încît primul schimb să termine lucrul la orele 17, iar cel de al doilea să-și înceapă activitatea după orele 22 etc.

● programarea de către ministerele economice a reviziilor și reparațiilor capitale la instalațiile și agregatele mari consumatoare de gaze din unitățile subordonate în trimestrele I și IV. Scoaterea temporară din funcțiune pentru reparații a acestor utilaje în perioada rece — și nu în cea caldă, cum se procedează de obicei — ar atenua consumurile sporite din perioada de vîrf;

● intensificarea acțiunilor de control pentru depistarea cauzelor care conduc la risipă în utilizarea gazelor naturale (folosirea de aparate de măsură și control necorespunzătoare sau depășirea limitelor de temperatură prescise prin normativele în vigoare).

Gh. DRĂGHICI

ECONOMISIREA RESURSELOR — FACTOR HOTĂRÎTOR ÎN DEZVOLTAREA CALITATIVĂ A ECONOMIEI ROMÂNEȘTI

EXIGENȚELE și restricțiile determinate de criza mondială de materii prime și energie relevă tot mai mult procesul de valorificare superioară a potențialului de resurse al țării, de economisire a acestora ca o condiție esențială a dezvoltării economiei românești în această etapă. Tocmai în acest sens, evidențiind, odată mai mult, importanța hotărâtoare a valorificării înalte și economisirii resurselor și energiei, a înfăptuirii obiectivului privind asigurarea independenței energetice a țării, Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. a examinat și aprobat recent programul privind valorificarea superioară și dezvoltarea bazei de materii prime minerale și energetice primare — document care, odată definitivat, urmează să fie supus dezbaterii și aprobării Conferinței Naționale a partidului.

În cadrul larg al preocupărilor de dezvoltare preponderent intensivă a economiei, în articolul de față vom continua examinarea unor aspecte legate de economisirea resurselor, de măsurile și acțiunile ce se întreprind sau care trebuie întreprinse în acest cadru.

Cercetarea și proiectarea în sprijinul economisirii

AȘA CUM ARĂTAM într-un număr trecut al revistei, un obiectiv de seamă pe linia economisirii resurselor și energiei îl constituie reducerea continuă a consumurilor specifice de materii prime și energie. Premise însemnate în acest sens sînt constituite de modificările structurale din industrie și economia țării, pornind tocmai de la criteriul energetic, al economisirii resurselor, de re-proiectarea produselor la nivelul unor performanțe economice ridicate, de înlăturarea oricăror posibilități de risipă din unități și întreprinderi. Ne vom referi pe mai departe la unele probleme privind reducerea consumului de metal.

În perioada 1975—1982, în unitățile constructoare de mașini, coeficientul de folosire a laminatelor finite pline din oțel a înregistrat o creștere însemnată. Desigur, fenomenul este pozitiv; comparativ însă cu posibilitățile existente, el evidențiază mai mult

rezervele deosebite care se relevă încă în această ramură industrială. Din cauza unor deficiențe care mai persistă în activitatea unor unități economice sau centrale industriale, se mai fabrică încă piese sau subansamble supradimensionate, se consemnează adăsurii mari de prelucrare, producția declasată deține o pondere relativ ridicată în volumul producției. În aceste condiții, pierderile de metal sub diferite forme s-au cifrat pe ansamblul industriei constructoare de mașini, numai în anii 1978—1982, la circa 900 mii tone, fiind cauzate, îndeosebi, de gradul încă scăzut de utilizare a metalului în sectoarele primare (turnătorii și forjă *), unde se consumă anual circa 21 milioane tone metal. Este deci necesar ca începînd cu cercetarea și proiectarea tehnologică, cadru în care trebuie să se urmărească cu precădere diminuarea greutății mașinilor, utilajelor și instalațiilor, și pînă la fiecare loc de muncă, unde metalul este transformat în produse, să se acționeze cu o mare hotărîre pentru selecționarea și promovarea de tehnologii noi și eficiente, pentru re-proiectarea și modernizarea produselor depășite tehnic și mai ales tehnologic, pentru stimularea gândirii și a inițiativei creatoare în scopul unei înalte valorificări a metalului.

Dar iată un aspect particular al acestei probleme generale. Un produs important utilizat în construcțiile de mașini îl reprezintă oțelurile sudabile cu limita de curgere ridicată, de tip OL 44 și OL 52. Aliate în principal cu cca. 1—1,5 la sută mangan, oțelurile din această clasă permit — în condițiile unei proiectări eficiente — o reducere a consumului de metal cu pînă la 25 la sută. Acest obiectiv este însă condiționat de tipul de laminat folosit și tehnologia de realizare a piesei aplicată de producătorul de utilaj. Ce se remarcă însă? Că spre deosebire de situația existentă pe plan mondial, țara noastră înregistrează, pe de o parte, o pondere ridicată a consumului de table groase (32 la sută din totalul consumului de laminate față de 11 la sută în țările din Piața Comună), iar, pe de altă parte, o pondere scăzută a consumului de produse formate la rece, respectiv profile laminate zvelte (cca. 20 la sută din totalul consumului de laminate față de 30 la sută în țările Pieței Comune). Situația amintită este datorată în special insuficienței preocupări — manifestată nu în puține unități — pentru scăderea grosimii medii a produselor, pentru creșterea

cotei oțelurilor cu limită de curgere ridicată. Astfel, la întreprinderile din Grupul de întreprinderi producătoare de mașini agricole (G.I.P.M.A.) cota oțelurilor de tip OL 52 atinge cca. 30 la sută din totalul consumului de tablă groasă, respectiv cca. 6 la sută din totalul consumului de profile laminate, iar la unitățile industriale din Centrala de material rulant, ponderea respectivă este similară — cca. 40 la sută la table și cca. 10—15 la sută la profile din oțelurile de tip OL 52 în totalul consumului de metal. Dacă se compară această situație cu structura de consum existentă de exemplu în R.D.G., unde în 1979 consumul de oțeluri de tip OL 52 atingea 60 la sută din totalul consumului de oțeluri sudabile, se evidențiază rezervele substanțiale existente în unitățile menționate — ca și în altele de altfel — în ce privește scăderea greutății proprii a mașinilor și utilajelor care se construiesc, obținerea de importante economii de metal. Cele de mai sus relevă odată mai mult însemnătatea asigurării industriei constructoare de mașini cu o gamă rațională de mărci de oțel avînd caracteristici corespunzătoare de rezistență și tehnologie, un înalt grad de omogenitate.

În același cadru de analiză să ne referim și la unele probleme ale tipizării produselor — condiție de bază pentru obținerea de economii. După cum se știe, eficiența maximă a tipizării se obține numai în condițiile în care aceasta se implementează în economie pornind de la activitatea de proiectare și inginerie tehnologică din construcția de mașini, de la realizarea de utilaje tehnologice de înaltă calitate, în care fiecare material prevăzut în documentație să aibă la bază o temeinică analiză tehnică și economică. Ceea ce trebuie vizat cu precădere este adaptarea documentațiilor existente la structura de materiale tipizate, promovarea oțelurilor economice, carbon sau aliate cu elemente nedeficitare, caracteristicile impuse de condițiile de funcționare a utilajelor urmînd să fie asigurate prin aplicarea de tehnologii moderne, tratamente tehnice adecvate etc. Tocmai pe această bază se pot crea importante premise pentru micșorarea nivelului mediu de aliere al oțelurilor folosite în economia națională — nivel mai ridicat ca în țări dezvoltate industrial.

*) Numai în anul 1981, volumul pierderilor prin rebuturi a fost de 5% la piese turnate din oțel, 9% la piese turnate din fontă, 5% la piesele turnate din metale neferoase, 2,5% la piesele forjate

Reciclarea — un mare potențial de eficiență care trebuie pus în valoare

CONDUCEREA partidului și statului situează în atenția colectivelor de oameni ai muncii, a tuturor cetățenilor, realizarea unor eforturi susținute, stăruitoare pentru recuperarea materialelor refolosibile — condiție economică obligatorie pentru asigurarea din resurse interne a unei părți din ce în ce mai mari din baza de materii prime necesare activității productive. „Să ne preocupăm de recuperarea și refolosirea într-o măsură mai mare a materialelor din diferite domenii de activitate. Să acționăm cu toată fermitatea pentru recuperarea și recondiționarea pieselor și subsansamblelor, ceea ce va avea o influență importantă în asigurarea bunicii aprovizionări tehnico-materiale”, sublinia secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Așa cum se știe, în țări dezvoltate economic — ca de altfel în întreaga lume — reciclarea resurselor materiale și energetice devine din ce în ce mai mult o sursă principală de materiale pentru producție. Sînt investigate cele mai diferite căi de readucere în circuitul economic a materialelor utilizate, sînt cercetate, în vederea valorificării, cele mai diverse resturi materiale și energetice. Pe piața mondială prețul unei tone de fier vechi a crescut în ultimul deceniu de aproape trei ori, ajungînd în prezent, în funcție de calitate, la 100—120 de dolari, cu numai 8—30 la sută mai puțin decît o tonă de fontă de oțelărie. Materialele refolosibile de cupru costă 1 300 dolari tona, adică 81 la sută din prețul tonei de cupru electrolitic. Cele de aluminiu — 700 dolari tona, adică 67 la sută din prețul tonei de aluminiu lingou. Creșterea prețurilor la aceste materiale pe piața externă este o primă și importantă dovadă că materialele refolosibile devin din ce în ce mai prețioase, sînt din ce în ce mai căutate.

Un al doilea indiciu în acest sens îl oferă gradul înalt de reutilizare a materialelor în procesul de fabricație. Iată cîteva cifre semnificative. În anul 1981 în Canada s-au utilizat 8,4 milioane tone fier vechi la o producție de aproape 16 milioane tone oțel; în Spania — 8,5 milioane tone fier vechi (12,5 milioane tone oțel); în S.U.A. — 57 milioane tone fier vechi (104 milioane tone oțel); în Japonia aproape 40 milioane tone fier vechi (111 milioane tone oțel). Să menționăm, de asemenea, efecte ale valorificării superioare a materialelor textile. Colectarea și refolosirea a 5 tone materiale textile, de pildă, permite înlocuirea a 4 tone de amestec de tip bumbac rezultat din 2 tone de bumbac — cantitate care include un import de

circa 3 800 dolari, 1,3 tone celofibră obținută din 2,3 arbori maturi și 0,7 tone poliester pentru fabricarea căreia se folosește o cantitate de țitei valrînd circa 1 000 dolari.

Trebuie subliniat și faptul că reciclarea materialelor refolosibile este deosebit de eficientă din punct de vedere energetic. După cum se relevă în practică, pentru fabricarea unei tone de aluminiu din materiale refolosibile, se consumă 5 la sută din cantitatea de energie necesară pentru fabricarea unei tone de aluminiu din materii prime noi. Consumul energetic este de numai 5 la sută la producerea cuprului din materialele refolosibile, iar la oțel — de numai 30 la sută față de consumurile realizate în cazul fabricării acestor produse din materii prime noi. Am apelat pînă acum la date, calcule și comparații tocmai pentru că acestea sînt în măsură să ofere veritabilele dimensiuni ale rezervelor de care dispune economia națională în privința reciclării materiilor prime și materialelor, rezerve ce pot fi mai bine puse în valoare prin efortul sistematic al cercetătorilor și proiectanților, al unităților industriale, prin măsuri gospodărești și inițiative creatoare la nivelul fiecărui colectiv de oameni ai muncii.

Pornindu-se de la însemnătatea cu totul deosebită a recuperării și valorificării materialelor refolosibile, prin preocuparea susținută a secretarului general al partidului a fost elaborată o adevărată strategie a acestei activități, concretizată în reglementări legale, măsuri și acțiuni precise pentru intensificarea colectării materialelor refolosibile, organizarea corespunzătoare a recuperării și reintroducerii în circuitul economic a acestor resurse. În fapt avem de-a face cu crearea unei adevărate industrii a reciclării materialelor refolosibile. Mai trebuie spus că sarcinile de colectare și valorificare a materialelor nu sînt facultative — cum din păcate se consideră uneori. Ele au autoritatea legii, prezintă regimul tuturor celorlalte sarcini de plan. În anul pe care îl vom încheia în curînd, prin intensificarea recuperării și valorificării materialelor refolosibile este prevăzut să se obțină minimum 6,5 milioane tone oțel și piese turnate, 57 mii tone cupru și aliaje, 11,5 mii tone zinc, 32 mii tone aluminiu, 24 mii tone hîrtie și carton, 53 mii tone fire și textile neșute, 1,6 milioane perechi de încălțăminte, 246 mii tone geamuri și produse din sticlă etc. Ponderea materialelor refolosibile în consumul intern de materiale trebuie să fie de cel puțin 60 la sută la oțel, 55 la sută la fontă, 45 la sută cupru, 60 la sută la hîrtie, 65 la sută la polietilenă, 35 la sută la aluminiu etc. Tocmai prin prisma acestor sarcini mobilizatoare, în toate unitățile trebuie acționat cu o mai mare intensitate decît pînă acum pentru recuperarea și refolosirea materialelor utilizate, cu atît mai mult cu cît în acest sens se văd o serie de nerealizări față de obiectivele prevăzute.

Iată, de exemplu, o situație deloc dorită. După cum se știe, consecvența cu care partidul urmărește dezvoltarea bazei de materii prime a țării, atragerea în circuitul economic a resurselor secundare, și-a găsit expresia și în adoptarea unui „Program de valorificare a cenușilor de termocentrale în cincinalul 1981—1985”. Avem în România numeroase centrale care funcționează pe bază de cărbune, cărora, potrivit programului energetic, urmează să li se adauge altele, fie pe cărbune inferior, fie pe sisturi bituminoase. Se cunoaște că, în aceste unități, pe lîngă produsul principal — energia electrică — se obține ca produs secundar cenușa rezultată din arderea cărbunilor. Cenușa însă este considerată, de mai multe din unitățile menționate, ca un produs inutil. Cantitatea mare de cenușă obținută astfel a scos pînă în prezent din circuitul agricol — și doar la cîteva din centrale — peste 2 000 ha teren agricol, existînd în plus riscul permanent de înmlășinare a terenurilor din jurul haldelor de cenușe. Este, deci, necesar ca acest material, care este util în special pentru construcții, să fie valorificat în concordanță cu prevederile programelor adoptate, fiind prevăzute în acest sens sarcini și responsabilități concrete.

Să menționăm, mai departe, că în balanțele materiale ale anului 1983, este prevăzut în mod distinct ca o parte însemnată din resursele materiale determinate ca necesare pentru fiecare întreprindere, să fie asigurată din materiale refolosibile, rezultate din producție sau consum. Or, este limpede că în condițiile actualelor restricții în ce privește materiile prime și energia, numai în măsura în care vor valorifica materialele refolosibile prevăzute, întreprinderile vor dispune integral de resurse materiale pentru a-și realiza planul de producție. Economia, industria națională, respectiv echilibrul balanțelor materiale, nu pot susține alte presiuni decît cele deja luate în calcul.

Dacă, bunăoară, nu se vor colecta 10 mii tone de maculatură din sarcina prevăzută pentru a înlocui o cantitate echivalentă de celuloză, nu se va putea fabrica o cantitate de hîrtie echivalentă cu materia primă pentru 125 milioane exemplare de ziar, 25 milioane caiete și 4 milioane cutii de ambalaj. Pentru că ar însemna să se taie în plus circa 120—125 hectare de pădure și să se consume suplimentar o cantitate de energie care, echivalată în petrol, costă circa 0,6 milioane dolari — resurse pe care economia națională nu le mai poate disponibiliza pentru a fabrica hîrtie. Un astfel de exemplu indică, odată mai mult, nu numai însemnătatea înfăptuirii întocmai a sarcinilor de recuperare și valorificare a materialelor refolosibile, ci însăși cerința depășirii lor, în scopul de a se putea acoperi eventuale dereglări care uneori se văd inerente pe filiera circuitelor economice.

conf. dr. ing. Barbu Gh. PETRESCU

PROGRAMELE DE ASIMILARE — REALIZATE LA TERMEN, INTEGRAL

REALIZAREA integrală a prevederilor programelor de înnoire și modernizare a produselor reprezintă o sarcină de maximă responsabilitate, pentru îndeplinirea căreia se cer amplu mobilizate toate forțele disponibile, întregul potențial creativ al specialiștilor, al tuturor oamenilor muncii, dat fiind importanța acestei probleme pentru asigurarea unei aprovizionări ritmice și desfășurării corespunzătoare a producției, pentru diminuarea substanțială a apelului la importuri și creșterea exporturilor, pentru satisfacerea la un nivel ridicat a unei game sporite de necesități a tuturor beneficiarilor de mașini și instalații cu randamente sporite și consumuri energetice cât mai mici. Așa după cum arăta secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în cuvântarea la Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R. din 20—21 octombrie a.c.: „Este necesar să se acorde mai multă atenție problemelor asimilării

materialelor și diferitelor piese, subansamble, a aparatului de măsură și control. Multe probleme de importuri sînt legate de nerealizarea programelor de integrare, iar acest lucru duce la importuri suplimentare... Avem programe — nu ne trebuie altele — ci măsuri practice, pe întreprinderi, pe centrale, pînă la cea mai mică întreprindere, în toate domeniile, pentru a asigura realizarea și chiar devansarea programelor existente”.

La îndeplinirea acestor sarcini de o deosebită însemnătate pentru întreaga economie națională, responsabilități majore revin și industriei constructoare de mașini. Unitățile Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini depun în prezent și vor trebui să depună și în continuare un însemnat efort pentru înnoirea produselor din programele lor de fabricație, efort concretizat prin introducerea în fabricație a unui număr însemnat de noi mașini, utilaje, echipamente și componente.

Produse și materiale noi, de înalt nivel competitiv

ACTIVITATEA de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și de introducere a progresului tehnic în cadrul unităților M.I.C.M. în anul 1982 a fost orientată în mod deosebit pentru rezolvarea problemelor prioritare ale economiei naționale. Prin eforturile cercetării și prin materializarea programelor de asimilare de produse noi, în primele 9 luni ale acestui an au fost puse în fabricație produse noi de importanță deosebită pentru economia națională: cu randamente sporite și consumuri de energie și combustibil redus substanțial: mașină de săpat canale în carierele de lignit (I.M. Codlea), combină C-14 U (GIPMA-IMAS), instalație de foraj structural pentru hidrocarburi cu sarcină la cârlig de 30-50 tf, demontabilă în blocuri 5-7 t-F-10-MB la I.U.P. Tîrgoviște, motor cu ardere internă de 280 CP la I.A. Brașov, diferite tipuri de rulmenți grei (C.I.R.O.A.), motor electric asincron 1250 kWh, 500 rot/min., 600 V, tip TISU 1700/670, idem 1500 kW — 375 rot/min (I.C.M. Reșița), macara portal automontană (50+8) t 12/33 m, locomotivă diesel-electrică de călători 1000—1500 CP („23 August” București), 3 tipuri de electrocompresoare pentru gaze asociate (I. „Timpuri noi” București), navă Roll-on Roll-off de 4100 tdw (Ș. N. Galați), pompe de căldură apă-apă cu compresor cu piston (31500 Kcal/h, 315000 Kcal/h și 630000 Kcal/h („Tehnofrig”-Cluj-Napoca), grup de răcire cu reglaj de putere TRGA-450 mc/h și multe altele.

În ansamblul acțiunilor de înnoire a produselor un loc cu totul deosebit îl ocupă cele îndreptate către asimilarea în țară a unor produse (inclusiv a celor cu consumuri de energie electrică și combustibil cel mai redus) care în prezent se aduc din import, contribuind și în acest fel la degrevarea balanței valutare comerciale și de plăți a țării noastre. Acțiunile în curs de de-

zvoltare, precum și programele elaborate în acest scop sînt dirijate pe mai multe direcții principale și anume:

● **asimilarea în țară a unor noi tipuri de utilaje complete și complexe cu consumuri reduse de materii prime și energetice** din profilul industriei construcțiilor de mașini, necesare echipării și dotării tuturor ramurilor economiei naționale, inclusiv a unităților proprii, valorificînd la cote superioare importanțele capacități de concepție proprie și producție realizate în țară pe

● **Prioritate produselor de importanță majoră, cu consumuri materiale, de energie și combustibil cit mai mici** ● **Care sînt principalele cauze ale restanțelor?** ● **Propuneri și soluții concrete de scurtare a ciclului de asimilare**

parcursul ultimelor cincinale, atît pentru a se evita noi importuri de utilaje, cit și pentru a se crea noi disponibilități de export;

● **asimilarea în țară a importurilor de componente, subansamble și echipamente solicitate ca urmare a acțiunilor de integrare prin efort propriu a unor licențe sau produse de concepție proprie — asimilate în perioade anterioare — care mai utilizau și unele elemente din import;**

● **sprijinirea altor beneficiari din economia națională în acțiunile acestora de reducere a importurilor din profilul construcțiilor de mașini, prin livrarea de componente și subansamble tipizate care să evite în măsură sporită importurile de piese de schimb, completînd astfel eforturile respectivilor beneficiari, dotați în marea lor majoritate cu capacități proprii de reparații și execuție de piese de schimb.**

Alături de realizările de prestigiu obținute, trebuie menționat însă și faptul că în această perioadă nu au fost reali-

zate, față de planul de asimilare, un anumit număr de faze — proiecte, prototipuri, omologări, pregătiri și treceri în fabricație. Incercînd o evidențiere a principalelor cauze care contribuie la neîndeplinirea integrală a sarcinilor de înnoire și de introducere în fabricație a unor produse noi sau modernizate, inclusiv a celor destinate înlocuirii importurilor, se constată că, pe lîngă unele cauze obiective, apar și altele subiective, în multe situații aceste două categorii suprapunîndu-se. Printre cele care creează multe greutăți în respectarea programelor de asimilare, se numără:

1 **Neritmicitatea în aprovizionarea producției cu unele materii prime și materiale sau neprimirea subansamblelor în cadrul acțiunii de cooperare** (de exemplu: la realizarea vagonului cisternă de 80 mc pe 4 osii pentru transportul gazelor lichefiate și a amoniacului sau a unor grupuri diesel-generatoare navale). Multe acțiuni de înnoire se încetinesc sau chiar se blochează ca urmare a dificultăților de a se obține cantități reduse de materiale sau semifabricate, sortimente cu grad de prelucrare mai ridicat, necesare realizării unor produse noi unicate sau de serie mică (ca de exemplu piese și garnituri de cauciuc sau mase plastice pentru condiții dificile de funcționare, unele trefilate sau laminate cu profil special ș.a.), cu toate că avem un sprijin deosebit în acest sens prin capacitățile de microproducție ale unităților din cadrul Institutului central de chimie sau Institutului de cercetări metalurgice. Chiar în cadrul ramurii, unii producători de componente încă mai „colesc” sau „evită” sub diverse motive realizarea unor colaborări la nivel de unicate — pentru modele experimentale și prototipuri fără să se gîndească la obligațiile lor de producători specializați, conform cărora aceștia ar trebui de fapt să ofere din proprie inițiativă astfel de colaborări, nu numai sub formă de prestații la cerere.

Dificultățile de coordonare a cooperării la nivelul prezării de fabricație, a execuției propriu-zise și în multe cazuri chiar în etapele de cercetare și dezvoltare experimentală, pleacă încă de la fundamentarea și demararea acțiunilor, când în locul unor programe temeinic aprofundate, sprijinite pe grafice de drum critic, se mai întocmesc uneori „operativ” planuri de măsuri cu termene necorelate și responsabilități evazive, urmărirea și realizarea acțiunilor făcându-se și ea discontinuu și, de obicei, la sfârșitul unor perioade calendaristice. Experiența ultimilor ani ne-a arătat în multe cazuri că este mai eficient să se „piardă” câteva zile în plus la începutul acțiunii, pentru pregătirea unor programe temeinic detaliate, bazate pe analizarea și evidențierea cu mult profesionalism și spirit de răspundere a tuturor măsurilor, problemelor și soluțiilor posibile — chiar sub formă de mai multe variante, astfel ca factorii de decizie să poată alege și adopta soluțiile optime.

Este adevărat că în multe cazuri asimilarea întârzie și datorită faptului că realizarea unor echipamente sau subsansamble angrenează mai multe unități, chiar din ramuri diferite. Un caz elocvent îl constituie etanșările pentru pompele de apă ale motoarelor de autoturisme, autocamioane, autobuze și tractoare, subsansamble cu o deosebită importanță pentru funcționarea corectă și cu o fiabilitate corespunzătoare a motoarelor. Fabricantul acestor etanșări reprezintă de fapt atât prima verigă — care realizează carcasa metalice — cât și ultima, prin realizarea operațiunilor de asamblare; arcurile de presiune sînt primite de la o întreprindere specializată (I.P.A. Sibiu), iar inelele de etanșare din grafit provin de la o întreprindere a M.I.Ch. construită și profilată special în acest scop (I.M.P.F. din Odorheiu Secuiesc), care la rîndul ei aplică la scară industrială rezultatele unei cercetări, în colaborare cu I.C.P.F. finalizată cu succes. Sarcina omologării etanșărilor — ca ansamblu — revine fabricanților de motoare și necesită mij de ore de probe pentru fiecare tip și variantă, atât pe standuri cât și pe vehicule. Este evident că orice întârziere — care din păcate mai apare — de factură subiectivă (lipsă de urmărirea) sau obiectivă (corectări de soluții constructive, ameliorări de rețete ș.a.) la una din verigile acestui lanț de cooperare determină întârzieri în finalizarea acțiunii și importarea în continuare de garnituri.

2 Insuficienta colaborare dintre unele centrale industriale, cît și între anumite întreprinderi ale aceleiași centrale. a determinat întârzieri în acest an în realizarea de arbori cotați și turbosuflete pentru motoarele navale cu puteri mari (dintre I.M.G.B. și I.C.M.R. de Pildă). Dat fiind că ele aparțin ministerului nostru, se impune, în această direcție, sporirea preocupărilor pentru realizarea unei mai stricte urmăriri a respectării riguroase a graficelor de colaborări.

3 Neasigurarea la vreme de către unii beneficiari a S.T.E.-urilor sau a temelor de proiectare (în special unități din cadrul M.T.Tc. pentru nave colectoare, tancuri fluviale, ateliere plutitoare etc.), sau efectuarea unor **prea dese modificări ale documentației de execuție depuse la producător** (Ministerul Minelor pentru unele complexe de susținere mecanizată a abatajelor ș.a.).

4 Lipsa unor condiții de montaj sau de omologare a produselor noi la anumiți beneficiari (pentru cazane de apă fierbinte sau abur pe lignit la I.T.I. Zalău și C.C.H. Vrancea), precum și **unele întârzieri în terminarea probelor în vederea omologării preliminare sau finale la alți beneficiari, dar și la unele unități producătoare din cadrul ministerului nostru.** Avind în vedere nevoile economiei de astfel de produse noi, precum și eforturile substanțiale ale cercetării-proiectării pentru conceperea lor, apreciem necesar ca la beneficiarii unor astfel de innoiri, acțiunile pregătitoare să se desfășoare concomitent cu proiectarea și să nu se mai aștepte sosirea documentației pentru demararea lucrărilor de omologare.

5 Nu putem încheia această prezentare de cauze fără a arăta că în multe situații consumăm în mod inutil și ineficient fonduri și capacități de cercetare, dezvoltare experimentală și chiar producție, pentru a rezolva probleme care s-au rezolvat deja în alte unități din țară — dar nu sînt cunoscute. Pe lângă lipsa unor publicații de informare și propagandă tehnică cu tiraj corespunzător, situația se datorează și utilizării insuficiente și nesistematice a unor mijloace verificate ca: schimburi de experiență, simpozioane și sesiuni științifice tematice. Expozițiile și târgurile cu caracter intern sau internațional ar trebui mai bine popularizate, iar întreprinderile de comerț exterior să se preocupe de procurarea sistematică a documentațiilor tehnico-comerciale ale produselor și producătorilor cu care ne confruntăm pe piețele străine. Pe de altă parte, cercetătorii și proiectanții noștri ar trebui să consulte și să valorifice într-o măsură mai mare fondul de brevete și patente străine din biblioteca O.S.I.M.

Acțiuni în sprijinul accelerării procesului de innoire

PENTRU REALIZAREA integrală a sarcinilor din planul tehnic, specialiștii din cadrul M.I.C.M., ai Direcției tehnice în mod deosebit, au analizat împreună cu centralele industriale și întreprinderile executante fiecare poziție în parte, stabilind măsuri și termene concrete pentru soluționarea în special a problemelor de colaborări pentru execuție de repere și subsansamble, reducerea importurilor etc. În vederea recuperării restanțelor și a realizării sarcinilor pe trim. IV.1982 — care sîr considerabil mai mari decît pe prime 9 luni ale anului — la măsurile seriale se cer adăugate și preocupări susținute pentru :

- coordonarea mai promptă de către Direcția tehnică și Direcția generală plan-dezvoltare a colaborărilor dintre centrale, întreprinderi și institute, precum și pentru sprijinirea realizării investițiilor care condiționează punerea în funcțiune a capacităților în care se aplică și noile procedee tehnologice;

- materializarea în practică în mod operativ a restructurărilor programelor institutelor, astfel ca circa 70% din activitatea acestora să fie ocupată cu teme de cercetare și dezvoltare tehnologică care să contribuie la realizarea indicatorilor cantitativi și calitativi ai planului de producție de produse noi.

Asigurarea unei continuități în activitatea unităților de cercetare științifică și inginerie tehnologică, prin întărirea rolului acestora de unități coordonatoare a procesului de innoire-dezvoltare pentru fiecare domeniu sau grupă de produse din cadrul ramurii, face necesară, după părerea noastră, reglementarea posibilității de a se nominaliza pentru institutele și centrele de cercetare și proiectare sarcini de plan concrete la un nivel de cel puțin 20—30% din capacitatea unității. Finanțarea acestor sarcini de plan ar urma să se facă din fondurile de tehnică nouă direct, așa cum se procedea și în cazul întreprinderilor industriale. În acest scop ar fi util ca fondul de tehnică nouă să fie alimentat și prin prelevarea unor cote procentuale din valoarea producției industriale a institutelor și centrelor ;

- realizarea, pe linia asimilării, de produse noi și de procedee fără importuri de completare, atât la proiectele ce se execută în institutele ministerului, cât și de institute din alte ministere. În acest cadru se impune realizarea unei mai ample concentrări de forțe și valorificarea în grad substanțial mai înalt a valorosului potențial creativ, existent în unitățile M.I.C.M., sporirea productivității în elaborarea unor soluții noi, originale, de innoire prin forțe proprii a nomenclatorului de fabricație, sporirea sprijinului tuturor factorilor implicați pentru grăbirea punerii în funcțiune a noilor investiții care condiționează innoirea.

Este evident că toate propunerile de mai sus vizează îmbunătățirea activităților de asimilare a produselor noi și modernizate în ansamblul lor și scurtaarea la strictul necesar a duratei ciclului cercetare-producție și de aceea se cer depuse eforturi sporite de către toți factorii implicați pentru transpunerea lor operativă în producție. Bineînțeles, accelerarea procesului de innoire și modernizare a produselor trebuie începută încă din stadiile de concepție a noilor sisteme tehnice și nu oricum, pe linia nimei rezistente, ci printr-o abordare ofensivă, valorificînd la maximum inteligența proprie, prin realizarea de soluții moderne, eficiente și competitive.

Ioan V. BUIU
M.I.C.M.

EFICIENȚA ACTIVITĂȚILOR ANEXE ÎN COOPERATIVELE AGRICOLE DE PRODUCȚIE

AUTOCONDUCEREA și autoaprovizionarea teritorială, aplicarea autogestiunii economice, a mecanismului economico-financiar — laturi definitorii ale amplului proces de perfecționare a conducerii și organizării activității din agricultură — presupun, printre altele, utilizarea cât mai rațională a tuturor resurselor de producție, în profil teritorial și la nivelul fiecărei unități. Pe această bază trebuie să se asigure sporirea producției agricole, creșterea gradului de autoaprovizionare, îmbunătățirea rezultatelor economico-financiare ale unităților, ridicarea nivelului de trai al oamenilor muncii din agricultură și ridicarea economico-socială generală a satului românesc, ca obiective dintre cele mai de seamă ale noii revoluții agrare.

Un loc aparte în activitatea de utilizare complexă a resurselor de producție din agricultură îl ocupă folosirea cât mai uniformă și mai completă a forței de muncă ocupată în această ramură de bază a economiei naționale. După cum este cunoscut, însă, particularitățile tehnice și economice ale agriculturii fac ca forța de muncă, mai ales în sectorul vegetal, să aibă o utilizare sezonieră, ceea ce are influență directă asupra producției obținute și implicit asupra veniturilor producătorilor agricoli.

Utilizarea forței de muncă din agricultură dobândește noi dimensiuni dacă avem în vedere că, așa cum se arată în documentele Plenarei lărgite a C.C. al P.C.R. din 1—2 iunie 1982, populația activă din agricultură va fi în 1990 de cel puțin 20% din totalul populației active. Desigur că o forță de muncă numerică suficientă oferă posibilități depline de îndeplinire a sarcinilor din agricultură, dar reclamă totodată, asigurarea unui grad ridicat de ocupare pentru toți cei ce lucrează în alte ramuri de activitate de la sate, ceea ce are consecințe dintre cele mai importante asupra cointeresării materiale și a stabilității forței de muncă în producția agricolă.

Modalitățile numeroase de utilizare rațională a forței de muncă, de creștere a gradului său de ocupare sînt legate atît de posibilitățile pe care le oferă agricultura, prin optimizarea structurilor de producție avînd la bază îmbinarea ramurilor agricole, cît și de

dezvoltarea unor activități anexe — procese de prelucrare a unor materii prime de origine agricolă sau neagricolă, existente mai ales pe plan local. Organizarea acestor activități anexe este necesară în toate unitățile agricole, dar în special în cooperativele agricole de producție, pentru care problema utilizării depline a forței de muncă este mai actuală.

Existența consiliilor unice agroindustriale de stat și cooperatiste, prin crearea cărora s-a îmbunătățit organizarea conducerii și planificării producției agricole în profil teritorial, pe lîngă faptul că asigură integrarea activității de producție agricolă a unităților, fie ele de stat sau cooperatiste, favorizează integrarea mai accentuată a producției agricole cu o serie de activități neagricole (prelucrare, depozitare, valorificare).

Activitățile anexe organizate în fiecare cooperativă sau prin cooperarea între unități, sub directa coordonare a consiliului unic agroindustrial, pot contribui la utilizarea mai eficientă a forței de muncă și a altor resurse de producție, asigurînd, așa cum denotă experiența multor cooperative agricole de producție, îmbunătățirea rezultatelor economico-financiare ale acestor unități.

Impactul activităților anexe asupra rezultatelor economico-financiare

ESTE ELOCVENTĂ, în acest sens, situația înregistrată în C.A.P.-urile Otopeni, Ștefănești și Dascălu din Sectorul agricol Ilfov, în care, în general, activitățile anexe au cunoscut o permanentă extindere ca volum și structură. Acestea participă în mod diferit la realizarea unor indicatori economici, dar, ceea ce este foarte important, contribuția lor se situează la un nivel destul de ridicat (vezi tabelul).

Astfel, în cazul producției globale activitățile anexe ajung să dețină peste jumătate (C.A.P. Otopeni); în două din cele trei cooperative (Otopeni, Dascălu), producția netă este creată în cea mai mare parte în activitățile anexe — situație ce nu trebuie înțeleasă în sensul că unitățile amintite

acordă mai multă atenție activităților anexe, ci ea este urmarea faptului că sectorul zootehnic, datorită unor randamente mai reduse, are un aport neînsemnat sau nu contribuie deloc la formarea producției nete.

Din punctul de vedere al utilizării forței de muncă este de remarcat faptul că un cooperator care lucrează în activitățile anexe poate efectua mai multe norme, comparativ cu cei care lucrează în alte sectoare și mai ales în producția vegetală, recunoscută prin caracterul ei accentuat sezonier. În acest sens, exemplul cooperativelor luate în studiu este edificator, un cooperator din activitățile anexe ajungînd să execute de peste 1,6 ori mai multe norme decît media anuală pe fiecare cooperator care a participat la muncă. Ca urmare a unui asemenea grad de ocupare a forței de muncă, s-a ajuns la situația că un număr restrîns de cooperatori au o contribuție însemnată la obținerea rezultatelor economico-financiare ale cooperativei. Astfel, în cazul C.A.P. Otopeni — unde amplasarea activităților anexe o depășește pe aceea din celelalte două unități — 27,2% din numărul celor care au lucrat au realizat 56,6% din producția globală, 73,5% din producția netă și 64,6% din veniturile cooperativei.

Aflute în strînsă legătură cu rezultatele de producție, veniturile deținute de cei ocupați în activitățile anexe sînt mult mai mari decît venitul mediu anual pe cooperator. Totodată, trebuie să adăugăm și ritmicitatea încasărilor, întrucît obținerea și livrarea produselor din activitățile anexe reprezintă un proces continuu. Nivelul ridicat al veniturilor și încasarea lor ritmică sînt laturi importante ale cointeresării materiale, influențînd direct participarea la muncă a tuturor celor ocupați în activitățile anexe.

Producție agricolă sau activități anexe ?

SITUAȚIILE prezentate pot ridica, pe bună dreptate, problema raportului dintre producția agricolă și activitățile anexe din cooperative, în ceea ce privește contribuția adusă de fiecare dintre ele la rezultatele financiare globale. Fără îndoială, producția agricolă este preocuparea de bază a fiecărei C.A.P., ei trebuie să i se acor-

de toată atenția, în vederea sporirii randamentelor la toate culturile și speciile de animale, creșterii aportului cooperativelor la formarea fondului centralizat de produse agricole al statului, autoaprovizionarea teritorială cu produse agroalimentare. Participarea mai însemnată a activităților anexe la nivelul unor indicatori economici ai cooperativelor menționate nu poate fi pusă numai pe seama unor rezultate mai slabe din producția agricolă (mai ales din zootehnie), ci este influențată și de raportul dintre prețurile produselor agricole și cele ale produselor din activitățile anexe, care se iau în calculul producției globale și nete.

În același timp, activitățile anexe trebuie dimensionate și structurate la nivelul posibilităților reale ale cooperativelor care le organizează, fără a le substitui domeniului de bază, care este producția agricolă. Este necesar ca activitățile anexe să fie dezvoltate între anumite limite, în strinsă corelație cu producția agricolă, fără a acapara excesiv eforturile unităților și ale conducerii acestora, în detrimentul principalelor sectoare de activitate.

De altfel, practica unor cooperative, de a organiza și dezvolta unități anexe cu caracter industrial, nu este întotdeauna recomandabilă, în cazul când

prin realizarea unor produse cu un grad de prelucrare ridicat și care, deci, să înglobeze o valoare cit mai mare prin reducerea cheltuielilor de producție — în special a celor materiale (inclusiv prin reducerea consumurilor energetice și folosirea unor resurse energetice secundare, a combustibililor inferiori etc.) — și obținerea de beneficii.

Domeniile în care pot fi organizate activitățile anexe — precizate în legea nr. 2/1980 cu privire la dezvoltarea industriei mici — sînt foarte diverse; important este ca ele să se bazeze mult pe resurse locale, să contribuie la consolidarea economică a cooperativei respective, la satisfacerea mai bună a diferitelor nevoi ale locuitorilor din comune, ale economiei naționale, la lărgirea ofertei de export, precum și la realizarea condițiilor de ocupare completă și stabilă în tot timpul anului a forței de muncă, la sporirea veniturilor obținute de membrii cooperatori din gospodăria obștească.

Prelucrarea unor produse de natură agricolă (producerea de conserve, semi-conserve etc.) poate constitui unul dintre cele mai importante domenii ale activităților anexe. Este vorba, desigur, de prelucrarea cantităților disponibile,

disponibilităților de materie primă și să permită desfășurarea rațională a procesului de producție; raportul dintre prețurile produselor ce sînt supuse prelucrării și cele ale produselor rezultate, avînd în vedere coeficientul de transformare. Se impun calcule economice comparative cu privire la rezultatele financiare ce se obțin prin valorificarea produselor brute și cele ce se realizează prin prelucrarea acestora. De asemenea, trebuie avut în vedere resursele de forță de muncă, experiența și tradiția în prelucrarea unor produse — elemente ce au influență directă asupra calității acestora și a eficienței lor economice.

Un alt domeniu care poate oferi perspective largi în dezvoltarea activităților îl constituie producerea unor materiale de construcții din materie primă locală, venind, în acest fel, în sprijinul populației din mediul rural care dorește să-și construiască locuințe. În același scop este necesară și organizarea, în cadrul activităților de prestări de servicii, a unor echipe specializate pentru construirea de locuințe.

Nu putem omite posibilitatea și necesitatea producerii unor bunuri de consum — obiecte decorative de uz gospodăresc, cu caracter artizanal — care nu numai pe piața internă, ci și la export — obținute din materii prime vegetale (paie, sorg, foi de porumb, răchită, papură, stuf ș.a.) și alte materiale specifice agriculturii sau sectorului silvic.

Aria activităților anexe poate fi extinsă și prin organizarea punerii în valoare a unor produse refolosibile, inclusiv reconstrucții de piese, repere, subansambluri și alte bunuri, mai ales prin cooperarea cu întreprinderi industriale.

Organizarea activităților anexe poate fi făcută de fiecare cooperativă sau cu participarea mai multor cooperative. Extinderea cooperării și asocierii în acest domeniu poate constitui un mijloc important de asigurare a materiilor prime, de realizare a unor dimensiuni optime ale activităților anexe, cu consecințe pozitive directe asupra eficienței lor economice.

Alături de obținerea produselor din activitățile anexe, este necesar ca unitățile cooperatiste să aibă în vedere și desfacerea lor. Procesul de desfacere urmează să aibă la bază contractele economice atît pentru piața internă cît și pentru export, ca și comenzile populației. Aceasta impune o estimare permanentă a cererii, astfel ca prin structura producției din activitățile anexe, prin calitatea ei să se vină în întîmpinarea preferințelor și gusturilor diferitelor categorii de consumatori. Pe această bază, cooperativele pot obține venituri mai mari, iar activitățile anexe devin tot mai eficiente.

**R. VOICU
T. MOGA
Ov. GRASU**

	C.A.P. Dascălu	C.A.P. Ștefănești	C.A.P. Otopeni
Numărul de norme pe cooperativă care a lucrat	104	122	180
Numărul mediu de norme pe cooperativă din activitățile anexe	350	200	297
Ponderele activităților anexe (%):			
— producția globală	12,7	4,9	56,5
— producția netă	55,1	12,1	73,5
— venituri	12,5	4,8	64,6
Cooperatorii care au lucrat în activitățile anexe (% față de total)	1,6	0,03	27,2
Retribuția medie anuală pe cooperativă ce lucrează în activități anexe (lei)	35 750	15 400	15 782

abordează domenii care nu țin de ceea ce, de fapt, trebuie să reprezinte activitățile anexe — prelucrarea unor resurse de materii prime locale, fie ele agricole sau neagricole — ori la care nu participă, sau participă doar în mică măsură, membrii cooperatori (folosindu-se personal din afara unității, cum procedează C.A.P. Dascălu).

Nu poate fi vorba, deci, de o opoziție ireductibilă între cele două domenii de producție din cooperative, ci trebuie să vedem în activitățile anexe mijlocul prin care se poate lărgi volumul de producție din cooperative, cu tot cortegiul de consecințe pozitive, în parte menționate mai sus, pentru economia acestor unități agricole.

Direcții de organizare și perfecționare

se atingă parametrii ridicați de eficiență economică, prin valorificarea superioară a materiilor prime,

DEZVOLTAREA activităților anexe presupune antrenarea de resurse materiale, financiare și umane în utilizarea cărora este necesar să

care depășesc obligațiile de predare către fondul de stat, ca și de produse a căror calitate nu întrunește condițiile din standarde și care „cad“ la sortare.

Între anumite limite, cu aprobări speciale și cu rezolvarea diferitelor probleme de ordin economic dintre cooperative și stat prin intermediul prețurilor și al impozitelor, ar putea spori cantitățile de produse prelucrate în cooperative. În acest fel, la avantajele care decurg pentru cooperative s-ar adăuga cele rezultate din evitarea suprasolicității unor unități industriale de prelucrare, în special de legume și fructe, în perioadele de recoltare a acestora, limitîndu-se astfel deprecierea calitativă și, implicit, pierderile calitative ce apare în condițiile livrărilor masive efectuate de către producătorii agricoli într-o perioadă foarte scurtă.

Pentru respectarea cerințelor raționalității economice în organizarea acestei activități, este necesar să se aibă în vedere o serie de aspecte cum ar fi: dimensionarea optimă a capacităților de prelucrare, care să corespundă

AUTOGESTIUNEA ÎN ÎNTREPRINDERI: RĂSPUNDERI, ACȚIUNI, REZULTATE

O experiență pozitivă

ÎNCASAREA VALORII PRODUCȚIEI REALIZATE — BAZA ASIGURĂRII ECHILIBRULUI FINANCIAR

SCOPUL oricărui proces de producție este satisfacerea unor nevoi reale din economie. Realizarea unui volum sporit de producție, nu numai valoric ci și fizic, nu are un scop în sine — această producție este destinată consumatorilor finali: livrări la fondul pieței (pentru consumul populației), pentru investiții, la export etc. Așadar, producția obținută trebuie să fie recunoscută de societate nu numai ca valoare, ci mai ales ca valoare de întrebuințare, adică să dispună de acele însușiri care să satisfacă nevoile reale ale consumatorilor finali.

În practica noastră economică, valoarea de întrebuințare a tuturor bunurilor fabricate se exprimă prin indicatorul producția marfă vândută și încasată. Acest indicator reflectă calitatea întregii activități dintr-o întreprindere industrială, privind toate laturile sale, de la proiectarea produsului, contractarea, lansare în fabricație, expedierea produsului, transportul la beneficiar, primirea și recepția produsului de către beneficiar, acceptarea la plată a documentului reprezentând contravaloarea produsului, respectiv din partea beneficiarului, precum și primirea banilor în contul producătorului. În repetate rânduri secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a accentuat că procesul de producție se încheie odată cu încasarea contravalorii producției realizate, ceea ce se reflectă pe plan financiar în închiderea ciclului bani-marfă-bani, și care concret se exprimă prin obținerea producției marfă vândută și încasată.

Realizarea ritmică a veniturilor planificate

DAT FIIND funcțiile și rolul acestui indicator — producția marfă vândută și încasată — de a exprima volumul activității economice, calitatea activității de conducere și evidență în toate subsistemele întreprinderii, reconstituirea fondurilor investite în producție, deci închiderea circuitului economic, obținerea beneficiului, adică a venitului net al întreprinderii (beneficiile se obțin numai în momentul încasării producției) și mai ales că acest indicator deține ponderea cea mai mare în totalul veniturilor cuprinse în bugetul de venituri și cheltuieli, conducerile unităților industriale au acordat o importanță deosebită planificării, urmării și realizării acestui indicator. Rezultate pozitive s-au obținut în această privință de întreprinderea de utilaje și piese de schimb — Botoșani. La sfârșitul trim. III a.c. indicatorul producție marfă vândută și încasată a fost depășit cu 4% ;

și mai pozitiv este faptul că acest indicator s-a realizat lună de lună, deci permanent întreprinderea și-a refăcut mijloacele circulante planificate, realizând ritmic veniturile prevăzute în bugetul de venituri și cheltuieli.

Pentru obținerea acestor rezultate s-a acordat o atenție deosebită activității de programare și executare a producției, asigurându-se realizarea ritmică a produselor contractate, și ca atare producția marfă s-a depășit cu peste un milion lei, fapt care a influențat pozitiv acest indicator, iar lansarea în fabricație s-a făcut în majoritatea cazurilor numai dacă erau îndeplinite cerințele legale (contract, preț etc.).

	— % —			
	decada I	decada II	decada III	total
plan	22,0	30,5	47,5	100,0
realizat	20,4	25,6	54,0	100,0

Odată producția obținută, s-au întreprins variate acțiuni pentru ca aceasta să fie livrată beneficiarilor interni și externi. Sigur, livrarea producției este un proces deosebit de complex, în cadrul căruia trebuie să se urmărească asigurarea mijloacelor de transport, încărcarea acestora în termen util, expedierea lor cu respectarea strictă a termenelor contractuale și urmărirea ajungerii produselor la destinație. Prin măsurile operative și energice luate în tot cursul anului, s-a reușit ca stocul de produse finite să se reducă la 30 sept. 1982 cu aproape 9 milioane lei, comparativ cu prevederile de plan și cu peste 2 milioane față de stocul existent la 31 decembrie 1981. Apreciez ca deosebit de pozitiv acest fenomen, al reducerii stocului de produse finite, în condițiile depășirii producției marfă fabricată, înfăptuindu-se astfel, în mod cât se poate mai convingător, cerința esențială a mecanismului economico-financiar: producția fabricată să ajungă în cel mai scurt timp la beneficiar.

Concomitent cu livrarea produselor fabricate s-a acționat foarte hotărât prin toate mijloacele ce au stat la dispoziție, ca aceste produse să fie încasate. Prima condiție ca produsele livrate să fie încasate este ca acestea să corespundă din punct de vedere cantitativ, calitativ și al termenului prevăzut în contract. S-au luat măsuri ca zilnic să se urmărească încasarea produselor livrate, atât de compartimentul financiar contabil, cât și de celelalte compartimente — desfacere, C.T.C., producție, care aveau drept de decizie în acest domeniu. Zilnic se urmărește evoluția facturilor neîncasate, acționân-

du-se prin intervenții operative la beneficiari, pentru ca aceștia să achite în termen cât mai scurt produsele primite. Prin măsurile luate s-a reușit ca soldul facturilor neîncasate să se reducă comparativ cu planul, cu cca. 6 milioane lei, deci influențând pozitiv producția marfă vândută și încasată cu aceeași sumă sau procentual cu 2,2%.

Accelerarea vitezei de rotație a mijloacelor circulante

CARE sînt efectele economice favorabile ale depășirii producției marfă vândută și încasată? În primul rând, aceasta a condus la obținerea peste plan a unor beneficii de cca. 2,6 milioane lei, care în cea mai mare parte sînt folosite ca sursă de autofinanțare a mijloacelor circulante. În al doilea rând, prin depășirea producției marfă vândută și încasată s-a accelerat viteza de rotație a mijloacelor circulante cu 5,5 zile, ceea ce a condus la eliberarea de mijloace circulante pe această cale de peste 4 milioane lei în medie pe zi.

Cu toate rezultatele bune obținute pe linie economico-financiară, în cele nouă luni s-au înregistrat și unele neajunsuri. Înainte de toate este vorba de faptul că nu s-a reușit să se asigure o ritmicitate corespunzătoare a producției fabricate.

Din datele tabelului rezultă că atât prin planificare cât și prin realizare, peste 50% din producție este realizată

în decada a treia, fapt ce nu permite livrarea și încasarea în timp util a producției obținute. Pe de altă parte, deși soldul facturilor neîncasate s-a redus față de plan, totuși se mențin unele refuzuri de plată. În același timp, au rămas neonorate 9 contracte în sumă de 5,1 milioane lei. Aceste câteva aspecte sînt tot atîtea posibilități de creștere a producției marfă vândută și încasată, bază sigură a obținerii beneficiilor planificate și peste plan, care asigură fondurile necesare dezvoltării producției și stimularii oamenilor muncii.

Întrucît producția marfă vândută și încasată este un indicator complex și exprimă calitatea întregii activități dintr-o întreprindere industrială, considerăm că acesta ar trebui să condiționeze acordarea retribuției cadrelor cu funcții de conducere și a celorlalți oameni ai muncii. De asemenea, determinarea necesarului de mijloace circulante planificate să se facă în funcție de volumul planificat al producției marfă vândută și încasată la prețul de producție, avîndu-se în vedere viteza de rotație a mijloacelor circulante aprobată. Prin aceasta se va asigura, reducerea planificată a stocului de produse finite și a soldului de facturi neîncasate.

Prin aplicarea propunerilor prezentate s-ar crea cadrul legal adecvat ca într-adevăr producția marfă vândută și încasată să-și îndeplinească rolul său activ de creștere a eficienței economice și îmbunătățirea activității în toate subsistemele întreprinderii industriale.

Ilie MIHOREANU

directorul Sucursalei județene Botoșani
a Băncii Naționale

Căi de creștere a competitivității mărfurilor românești

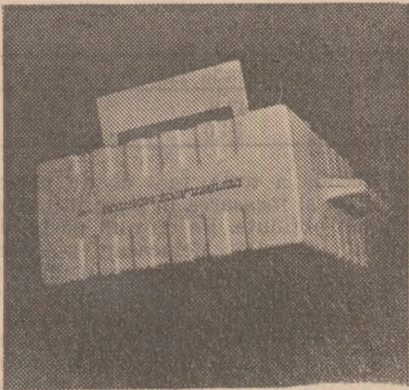
REDEFINIREA CALITĂȚII PRODUCȚIEI PRIN DESIGN

PESTE CÎTEVA ZILE se va deschide în Capitală prima ediție a TRIENALEI DE DESIGN, organizată de Consiliul Culturii și Educației Socialiste, Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie, Uniunea Artiștilor Plastici și Uniunea Arhitecților — prima manifestare de acest gen sub aspectul numărului de participanți (expozanți), ca și al domeniilor producției materiale reprezentate.

Este o recunoaștere a aportului tot mai important pe care lucrătorii din acest sector de activitate îl aduc la creșterea competitivității mărfurilor românești, la ridicarea nivelului calitativ al bunurilor de consum oferite de industrie populației și, în același timp, o invitație către industria republicană și mică industrie de a utiliza cu mai mult curaj, pe scară mai largă, potențialul de creativitate al poporului nostru în acest domeniu — al designului industrial — activitate bine cotate pe piața mondială, și ca atare, o cale de creștere intensivă a exporturilor.

Un factor de producție indispensabil

PENTRU a preciza cât mai exact locul și rolul designului industrial, în producția modernă, trebuie observat că cele două laturi ale calității unui produs: funcția și aspectul se găsesc într-un echilibru ce determină armo-

DEFIBRILATOR MONTOR PORTABIL — designer arh. Ciprian Zaparenciu, ing. Ștefan Marian ambil din cadrul Institutului de cercetări și inginerie tehnologică pentru electronică — București — beneficiar întreprinderea de electronică industrială și de automatizări Cluj-Napoca.

nia sa. Măsura în care acest echilibru este obținut în producție se poate constata nu numai prin sancțiunea pieței, ci utilizând instrumente de genul designului, încă din faza de proiectare a noilor produse.

Istoria producției materiale abundă în exemple de produse la care forma îmbrăcată de funcție nu a ținut cont de utilizatorul final — OMUL, de resursele naturale, de costul de fabricație, de necesitatea de reintegrare în mediul din care au luat ființă. S-a conturat astfel necesitatea apariției unei discipline capabile să analizeze și să sintetizeze prin intermediul formei produsului toate aceste concluzii la care au ajuns practicienii celorlalte activități din sfera concepției de produs.

Dacă prin FUNCȚIE la nivelul produsului înțelegem redarea în formă materială, cu orientare spre om, a unor principii și legi naturale, evidențiate de științele fundamentale (chimia, fizica, etc., legile FRUMOSULUI din natură au fost descifrate de oameni.

dotati cu calități aparte (ceea ce denumim talent), ce le-au permis analiza, sintetizarea și transpunerea lor în formă corectă, umană. Produsele create de acești artiști au reprezentat de-a lungul secolelor un domeniu greu accesibil neinițiaților sau celor lipsiți de mijloace materiale necesare pentru a le procura (tabloul sau statuia), și își aveau funcțiile lor bine definite, de a comunica armonia naturii în diversele ei ipostaze, de a mobila, decora interiorul. Dar și în cazul produselor a căror funcție era clară, evidentă, ca cele de arhitectură, mobilier, ceramică, sticlă, vestimentație, etc. — ce formează universul conceput de om pentru om, din prea mult zel, creatorii lor au acordat atenție mărită aspectului frumos, așa cum a fost înțeles în diversele epoci în detrimentul funcției, astfel că devenind prea rare sau prea scumpe, au fost trecute în galeria obiectelor de artă, uitându-se de faptul că forma lor frumoasă nu făcea decât să îmbrace funcția lor bine definită.

Există pericolul ca această concepție să se mai mențină încă la noi, atâta timp cât rezultatele muncii unor designeri industriali rămâne doar obiect de expoziție cu caracter artistic, fără a fi diseminate prin producția de serie, pentru cit mai mulți oameni.

Ca urmare a condițiilor aparte cerute de redarea frumosului acestor produse, meșterul era obligat să-și realizeze singur, manual, forma care să îmbrace funcția — de unde numărul relativ mic al acestor produse. Gama materialelor folosibile pentru realizarea acestor produse era și ea foarte restrânsă, rezumându-se la ceea ce oferea natura sau la puținele aliaje cunoscute de om. Aceste materiale nu au ridicat probleme de dereglare a sistemelor ecologice, mulțumită compoziției lor programate de natură, ce le permitea autodegradarea și autointegrarea în natură, aspect de care nu s-a mai ținut cont o dată cu revoluția industrială. Din cauza nivelului inițial scăzut al performanțelor tehnice ale mașinilor-unelte destinate producției de serie, calitatea produselor realizate industrial era și ea redusă. Întocmai cum produsele meșterilor sculptori în lemn, sticlari, ceramiști etc., erau simbol al esteticului ce acoperea funcția, tot așa produsele caracteristice începutului producției de serie erau simbol al funcției ce acoperea esteticul. La

aceasta s-a adăugat și concepția greșită că esteticul nu poate fi realizat decât manual, concepție care din păcate continuă să existe. Din aceste cauze, latura funcțională a fost mult accentuată, ajungându-se uneori la monstruoziități funcționale, dar inestetice, deci nearmonioase. Pe de altă parte, cantitatea din ce în ce mai mare a acestor produse de tip nou, lărgirea gamei materialelor sintetice folosibile, a ridicat în ultimul deceniu o nouă problemă — și anume aceea a dereglării sistemelor ecologice naturale.

Activitatea de design a luat ființă inițial din nevoia de a anula fisura astfel apărută între cele două componente ale calității produsului industrial, iar treptat și-a orientat atenția și spre rezolvarea unor probleme majore, care confruntă astăzi economia mondială: penuria de combustibil, de materii prime naturale, mai recent diminuarea producției de materiale sintetice (pe bază de petrol), dezechilibrul ecologic. Cum reușește designul industrial să rezolve aceste obiective? Făcând o paralelă între NATURA și DESIGN, am putea spune că NATURA („designerul” perfect) și-a conceput produsele sintetice, de la individual la comus, prin milioane de încercări și adaptare, de performanță și aranjare a diverselor părți componente în ansamble perfecte din punctul de vedere al dualității funcțional-estetic. Nu există celulă, organ, aparat biologic, organism, formă de relief etc., care să nu fie perfect funcțională, care să nu reprezinte un tot estetic, care să nu se combine perfect în aglomerate armonioase. Natura a „știut” să folosească la maximum acele elemente date inițial pentru a-și realiza scopul, a „știut” să elimine tot ce era de prisos și îi îngreuna dezvoltarea. Designul industrial, activitate conștientă, trebuie să desfășoare o dublă acțiune, aceea de analiză a naturii și de sinteză a datelor obținute pentru a realiza produsul finit.

Într-o fază inițială, intervenția designului nu s-a putut efectua decât la nivelul carcaselor, învelișurilor diverselor produse, — prioritate având funcția — fiind de aceea interpretată de cadrele tehnice drept o simplă „cosmetică” a produselor create la scară industrială. La ora actuală înțelegem prin design industrial acea activitate conștientă, capabilă să prelucreze sintetic rezultatele obținute în celelalte domenii ale activității umane, cu scopul de a crea un produs armonios, ca entitate de sine stătătoare și în armonie cu omul, cu restul produselor, cu natura inconjurătoare.

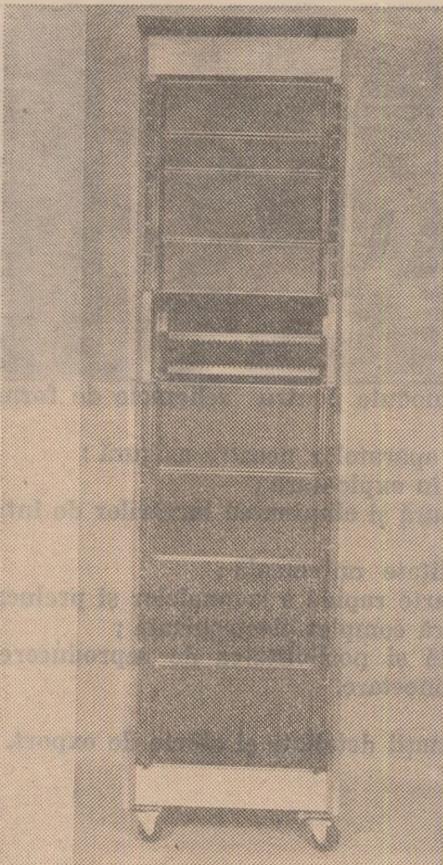
Nu trebuie să înțelegem prin aceasta că designerul este un fel de demiurg, atotcunoscător, capabil să prelucreze în mintea sa toate aceste date. El inevitabil trebuie să coopereze activ, să lucreze în echipă interdisciplinară, în cadrul căreia are funcția de coordonare a diverselor aspecte ale muncii fiind răspunzător de obținerea unui

produs adecvat funcțional și estetic, cu respectarea conexiunilor arătate mai sus.

Formă a exportului de inteligență

NU EXISTĂ FIRMĂ de renume care să nu înglobeze în componența personalului său o puternică grupă de design, care să nu-și coordoneze proiectarea de produse pe baza unor studii elaborate de designeri. Menționăm faptul că din cele peste 50 de organizații naționale de promovare a designului industrial, (între care țările socialiste ocupă un loc important) mai mult de 3/4 au fost înființate și sînt subvenționate de guverne ca o recunoaștere a aportului substanțial pe care un corect design de produs îl are la intensificarea exportului. În 1976 a fost creat ca secție a Asociației române de marketing, Centrul român de design (C.R.D.) ca for coordonator la nivel național a activității de design, necesitate stringent resimțită, ținînd cont că la data respectivă existau o serie de grupe sau chiar organizații ce practicau designul în diferite ramuri ale economiei, cu experiențe valoroase ce merita a fi cunoscută, extinsă în economie.

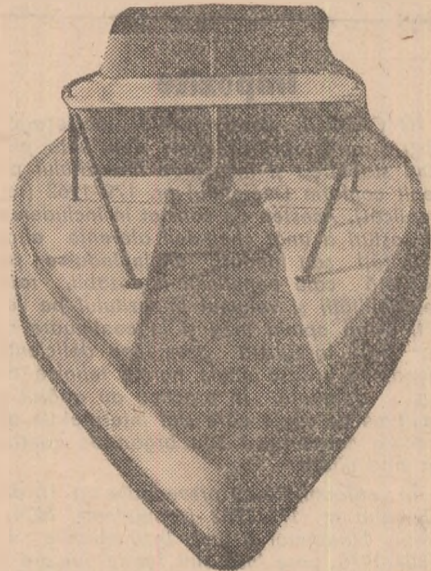
Scopul mărturisit al C.R.D. îl reprezintă promovarea designului, convingerea industriei că designul este o activitate strîns legată de ridicarea calității produselor, reducerea costurilor de fabricație prin aplicarea analizei valorii, realizarea de produse adaptate noilor necesități create de penuria de

SISTEMUL METROSET — designer arh. Gh. Ciobotaru (I.C.S.I.T.E.); ing. Valeriu Ceoconică (C.N.S.T.) — beneficiarul I.C.S.I.T.E. Sistem de încasare a diverselor aparate electronice de măsură, control și audio, la care accentul cade pe standardizarea elementelor structurale — profile de aluminiu realizate la Slatina.

energie, de materii prime etc.; stabilirea unei conduite profesionale unice, care să ofere industriei certitudinea și garanția unei profesii serioase ce se desfășoară pe baza unor legi, întocmai ca celelalte activități de producție; organizarea schimbului de experiență prin participarea la manifestări de specialitate, congrese naționale și internaționale, expoziții personale și colective, concursuri, simpozioane etc.; documentarea asupra tendințelor și activității pe plan mondial, lucru posibil numai prin intermediul unui for național unic, capabil să primească această literatură de specialitate, să o prelucereze prin traducere, selecție și s-o răspîndească în rîndul acelor care sînt angrenați direct în munca de design; popularizarea activității atît la nivel național cît și internațional, prin intermediul unor publicații de înalt nivel grafic și teoretic, cum ar fi reviste, cataloage; schimbul de experiență și opinii în cadrul unor seminarii tematice; reorganizarea procesului de învățămînt de design, introducerea acestei discipline încă de la nivel mediu de școlarizare, ca o condiție primordială pentru ca această activitate să se exercite cu toată energia; contribuția activă la ridicarea permanentă a calității designului românesc, scop pentru a cărui realizare C.R.D. desfășoară o susținută campanie de popularizare a ideii, de formare a cadrelor tinere în spiritul acestei profesii, potrivit înțelesului actual al designului și al practicării sale; înscrierea designului românesc pe lista membrilor organizațiilor internaționale de profil și, prin aceasta, în circuitul mondial al schimburilor de opinii și experiență, al exportatorilor de inteligență.

În dezvoltarea unui climat de angajare entuziastă în realizarea obiectivelor propuse o contribuție importantă a adus editarea și publicarea revistei „D” (Caiete selective ale C.R.D.), mijloc important de enunțare a intențiilor C.R.D., de atragere a practicienilor designului și a reprezentanților industriei, de conștientizare asupra designului ca activitate organizată și calificată și a multiplelor avantaje pe care le poate aduce corecta lui aplicare în economie. În prezent revista este mult solicitată și în străinătate, prin Ilexim. Paralel cu creșterea numărului de membri activi ai C.R.D., în 1980 s-au creat experimentale condițiile de realizare a unor contracte de asistență în design, cu diverși beneficiari din țară și străinătate. Obiectul acestor contracte este de a realiza produse capabile să dovedească industriei viabilitatea acestei profesii, necesitatea de a se folosi forța ideilor românești, de a se renunța la preluări de modele din diverse documentații străine și de a soluționa o serie de probleme stringente ale industriei. Aceste contracte au însă și rol de autofinanțare, în sensul că aduc C.R.D. fondurile necesare continuării în bune condiții a campaniei de promovare a ideii și profesiei de designer industrial, de atragere a noi membri, de desfășurare a activității de editare a lucrărilor publicitare proprii ca și a celor ce formează subiect al unor contracte etc. Dată fiind componența variată a membrilor centrului, gama produselor realizate (în cadrul întreprinderilor unde aceștia activează sau ca activitate voluntară în baza contractelor încheiate prin

AMBARCAȚIUNI — designer Ujeucă Dan din cadrul ICEPRONAV-Galați. Soluțiile alese pentru realizarea lor s-au bazat pe utilizarea în exclusivitate a componentelor și materialelor românești. S-a urmărit în principal posibilitatea de utilizare a unui singur tip de cocă la mai multe variante de bărci.

C.R.D. cu diverși parteneri) acoperă o tematică vastă, cum ar fi: ambalaje, aparatură electronică de măsură și control, aparatură medicală și audio, aparatură electrotehnică diversă, vehicule, mașini-unelte, bunuri de larg consum, grafică publicitară, amenajări de interioare și de expoziții etc.

Sînt în curs de desfășurare proiecte de design pentru ELECTROPŪTERE-Craiova — designeri — cadre didactice și studenți ai secției de design a Institutului de Arhitectură „Ion Mincu” pentru: Habitaclu locomotivă Diesel electrică și ramă electrică interurbană (monorai). Se proiectează noi modele de frigider pentru producția de export, beneficiar Întreprinderea de frigider Găești — designer Ivănescu Mircea (Institutul de cercetări pentru mecanică fină).

O categorie nouă de proiecte o formează propunerile de modele realizate de diverși membri ai centrului din materiale puse la dispoziție de centru. Aceste proiecte vor putea fi oferite diverselor întreprinderi doritoare de a-și diversifica gama sortimentală. C.R.D. caută să popularizeze toate realizările în cadrul unor expoziții organizate de el sau prin participarea la alte manifestări pe profil din țară sau străinătate. Putem menționa I-ul Salon de Design al C.R.D. la TIB '81, Standul C.R.D. la TIB '82 unde participarea membrilor C.R.D. s-a dovedit apreciată de diverșii vizitatori din țară și străinătate.

C.R.D. este invitat să participe zilele acestea la Trienala de design București, iar în 1983 la Expoziția Internațională de Design organizată la NANCY — Franța, avînd ca tematică „Tendințe noi în designul industrial”.

Această succintă trecere în revistă a realizărilor centrului evidențiază angajarea sa pentru afirmarea unei concepții noi despre calitatea produselor, rolul său de promotor al noului în procesul de concepție de produs, al cărui țel final trebuie să fie satisfacerea necesităților omului secolului 20.

Angela CHESARU
Centrul român de design

Impozite

IN CADRUL cooperativelor meșteșugărești s-au înregistrat unele deficiențe privind stabilirea și încasarea impozitului pe venit conform Decretului nr. 179/1962 (republicat). Acestea au constat în includerea în costuri a unor cheltuieli aferente altor activități sau fonduri, diminuându-se pe această cale beneficiul impozabil, rata rentabilității și volumul impozitului pe venit. După opinia mea și în continuare se vor mai înregistra asemenea deficiențe deoarece lipsesc unele norme tehnice de lucru detaliate. În practică au apărut o mulțime de spețe care sînt interpretate de fiecare cooperativă sau organ de control în mod diferit.

În conformitate cu prevederile art. 10 din Decretul nr. 179/1962 (republicat), Ministerul Finanțelor a emis instrucțiunile nr. 1504/1975, care însă sînt foarte sumare și nu mai pot constitui o metodologie în stabilirea impozitului pe venit, atît timp cît au intervenit o serie de probleme în practică și care în prezent nu sînt reglementate uniform.

Pentru aplicarea corectă a calculului impozitului pe veniturile cooperativelor meșteșugărești propunem elaborarea unor norme tehnice unitare de către Ministerul

Finanțelor, care să înlăture diferitele interpretări locale ale Decretului nr. 179/1962 (republicat) și care să constituie un ghid atît pentru cooperativele meșteșugărești, cît și pentru administrația financiară, evitîndu-se astfel prejudicierea veniturilor statului și totodată a veniturilor cooperativelor prin perceperea majorărilor la diferențele de impozite stabilite ulterior.

Mircea NICOLAE

Coop. „Constructorul” — Sibiu

ECOURI

Energie

IN LEGĂTURĂ cu articolul din „Revista economică” nr. 16, intitulat „Valorificarea rațională a materiilor prime și energiei”, vă prezentăm cîteva din acțiunile întreprinse.

La grupa producției de mobilă, grupă complexă de produse s-au analizat consumurile specifice la fiecare material lemnos și s-au stabilit soluțiile cadru pentru reducerea consumului de materiale din lemn. Între acestea menționăm: reducerea adausurilor de prelucrare prin extinderea tehnologiilor și sistemelor constructive cu

consumuri reduse și reproiectarea produselor din seria curentă în scopul diminuării consumurilor specifice și creșterii randamentului de regăsire în produsul finit; creșterea gradului de prelucrare a lemnului în produsul finit, respectiv creșterea valorii producției pe aceeași unitate de consum de material lemnos; extinderea realizării produselor pe clase și categorii de calitate și a celor cu grad superior de finisare și echipare; reducerea secțiunii la elementele din lemn masiv și a grosimii plăcilor în sistemul constructiv al produselor de mobilier, corelat cu rezultatele încercărilor de rezistență și cu limitele de rezistență prevăzute de normativ.

Precizăm că pentru toate grupele de produse din lemn care se realizează în combinatele și întreprinderile Centralei de prelucrare a lemnului, s-au stabilit soluții cadru de aplicare pornind de la proiectarea produselor, specificația de produse din oferta de contractare și, în mod special, la uzinarea produselor.

FI. CRISTESCU

director general,
Centrala de prelucrare
a lemnului

Instalație automată de imbuteliere comandată prin inițiatori

Intrerupătoare fără atingere și fără contact

Automatizarea producției și largă utilizare a roboților industriali fac necesare o mulțitudine de traducătoare de semnale pentru supravegherea funcționării.

Vă oferim un sistem modular de inițiatori care funcționează fără atingere și fără contact:

- inițiatori inductivi cu șliț, de apropiere și înclare;
- bariere de lumină alternativă, bariere de reflexe alternative, manipuloare alternative;
- precum și amplificatoare de conectare adaptate, blocuri de alimentare de la rețea, elemente galva-

nice de separare, module pentru schemele de formare a impulsurilor.

Utilizarea aparatelor noastre asigură:

- siguranță mare în exploatare;
- rezistență la uzură și eliminarea lucrărilor de întreținere;
- interschimbabilitate universală;
- cuprinderea foarte rapidă a semnalelor și prelucrarea lor ulterioară complet electronizată;
- precizie ridicată și posibilitatea de reproducere a punctelor de conectare.

Solicitați informații detaliate și oferte de export.

VEB MESSGERÄTEWERK BEIERFELD

DDR-9433 Beierfeld, Clara-Zetkin-Straße, 7

Betreteb des:

**KOMBINAT VEB
ELEKTRO-APPARATE-WERKE
BERLIN-TREPTOW
„FRIEDRICH EBERT”**

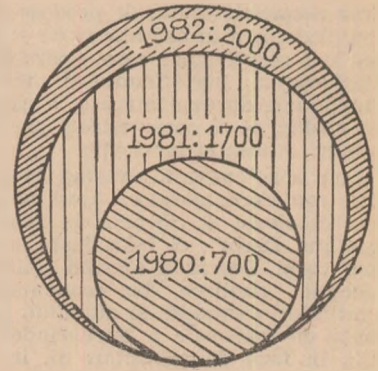
Exporteur:

**HEIM-ELECTRIC
EXPORT-IMPORT**

VOLKSEIGENER AUSSENHANDELSBETRIEB DER
DEUTSCHEN DEMOKRATISCHEN REPUBLIK
DDR-1026 BERLIN ALEXANDERPLATZ 6
HAUS DER ELEKTROINDUSTRIE

EXPERIENȚE ÎN ACTUALITATE

Evoluția valorii totale a resurselor materiale refofosibile identificate și valorificate la întreprinderea „Tehnoton” Iași (mii lei).

ORGANIZAREA VALORIFICĂRII MATERIALELOR REFOLOSIBILE

ECONOMISIREA și valorificarea optimă a resurselor materiale reprezintă, în momentul de față, o condiție hotărâtoare pentru continuarea dezvoltării intensive a economiei naționale. Înfăptuirea măsurilor luate pe plan central în vederea îndeplinirii acestei condiții solicită o permanentă preocupare, inițiativă și responsabilitate la nivelul fiecărei unități economice.

Recentele documente de partid accentuează acest imperativ. Astfel, în Cuvîntarea la Plenara C.C. al P.C.R. din 7—8 octombrie a.c. tovarășul Nicolae Ceaușescu a indicat: „Trebuie să se acționeze pentru reducerea consumurilor materiale, pentru creșterea randamentului și a indicelui de folosire a materiilor prime și materialelor.

În mod deosebit se impune să se acorde o mai mare atenție recuperării și valorificării materialelor... să se treacă cu toată hotărîrea la recondiționarea și refofosirea pieselor și subsansamblelor.”

Reluînd problema la consfătuirea de lucru de la Comitetul Central din 20—21 octombrie, secretarul general al partidului a cerut să se ia măsuri hotărîte „pentru a nu mai exista un material, un produs care, după uzare, să nu fie recuperat. Nu mai poate exista, în această privință, nici un fel de justificare!”

Succesul acțiunii de recuperare-recondiționare-refofosire depinde într-o măsură decisivă de modul în care ea este concepută și organizată în fiecare întreprindere, în sensul de a cuprinde cu caracter de permanență toate procesele de producție, toate locurile de muncă, de a antrena larg personalul muncitor în condițiile stabilirii unor responsabilități precise de coordonare și control, de a stimula și valorifica ideile și inițiativele, pentru a găsi cele mai eficiente reutilizări materialelor recuperate.

Prezentăm, în acest sens, elemente din experiența întreprinderii ieșene „Tehnoton”.

Organizarea valorificării

APARIȚIA Decretului Consiliului de Stat nr. 465 din 28 decembrie 1979 privind recuperarea și valorificarea resurselor materiale refofosibile, utilizarea și circulația ambalajelor a declanșat, la „Tehnoton” Iași, o susținută activitate de identificare și valorificare a tuturor resurselor materiale refofosibile, disponibile de pe teritoriul întreprinderii, în vederea reintegrării lor cât mai eficiente în procesul de producție.

Încă în ianuarie 1980, consiliul oamenilor muncii, în urma unei largi consultări a specialiștilor și altor lucrători din întreprindere, a stabilit un plan special de acțiune care a fost integrat programului unitar de măsuri și corelat cu acesta. Pe măsură ce a fost aprofundată problematica și s-a cîștigat experiență în abordarea și rezolvarea ei, noi aspecte s-au impus atenției. Ca urmare au fost elaborate o serie de programe pe domenii privind stringerea, sortarea, depozitarea, gospodărirea și prelucrarea resurselor recuperabile rezultate din activitatea proprie și s-a organizat îndeplinirea lor.

Responsabilitatea pentru colectarea propunerilor, proiectarea măsurilor și urmărirea realizării a fost încredințată unui colectiv de tehnologi special constituit în cadrul structurii existente, care trimestrial informează consiliul oamenilor muncii în legătură cu stadiul de realizare a programelor, soluțiile găsite și efectele obținute prin aplicarea lor.

Restudierea documentației tehnologice de prelucrare

LA O PRIMĂ ANALIZĂ făcută în secțiile și atelierele de producție, au fost identificate o gamă variată de ma-

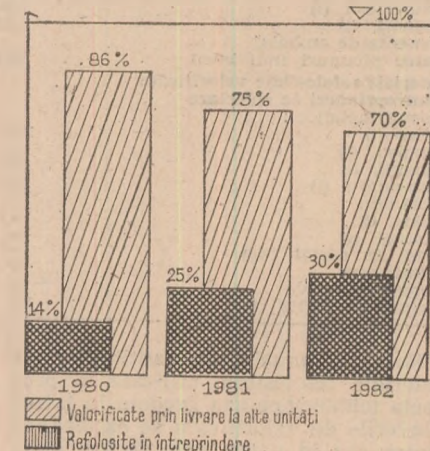
teriale rămase în urma proceselor tehnologice de prelucrare și care își pot găsi utilizări — direct sau în urma unor operații de condiționare —, pentru destinațiile inițiale sau pentru altele noi. Printre ele se află: culee, bavuri, diverse piese rebutate; ștraifuri de stratificat placat cu cupru, ștraifuri și alte deșeuri din tablă (de oțel, aluminiu, alamă, cupru), din bronz; discuri cu conținut de tantal, argint ș.a.

Cadrele tehnice din secții și îndeosebi specialiștii din compartimentele de proiectare pentru produse și tehnologii au fost antrenați în restudierea din acest punct de vedere a concepției de

gice revizuite, mai apar resurse recuperabile, a cantităților tehnic previzibile ale acestora, pentru ca gestiunea lor să înceapă încă din momentul în care rezultă deșeurile;

• modificarea unor detalii ale produselor și însușirea tehnologiilor necesare pentru realizarea lor din materiale recuperate.

Concret: după efectuarea modificărilor constructive și tehnologice în noua viziune urmărind îmbunătățirea coeficientului de utilizare a materialelor, pentru fiecare reper și subsansamblu au fost stabilite natura și volumul resurselor recuperabile ce rezultă și posibilitățile de recuperare. Caracteristicile și cantitatea acestor resurse, ca și modul de valorificare a lor au fost specificate în fișele tehnologice respective, antrenînd astfel responsabilitatea executanților. De asemenea, în documentațiile tehnologice au fost indicate cantitățile de deșeuri metalice (șpan, așchii, capete, ștraifuri, bucăți etc.) ce nu mai pot fi folosite în întreprindere prin reciclare sau prelucrare în trepte succesive și care trebuie predate la punctele de colectare din secții, în vederea valorificării lor la unități specializate. S-au concretizat reperatele (și operațiile de prelucrare necesare) care pot fi realizate din materiale reciclate. De pildă, în ce privește masele plastice recuperate, ele servesc la înlocuirea unor reperate din metal, la confecționarea unor detalii de ornamentație exterioară a radioreceptorilor (prin metalizare directă sau acoperire cu folii metalice).

Evoluția gradului de reutilizare în cadrul întreprinderii a resurselor materiale refofosibile

proiectare, a sortotipodimensiunilor de materiale utilizate în fabricație și a proceselor de prelucrare, urmărindu-se concomitent trei obiective:

• folosirea la maximum și cât mai eficientă a materialelor, eliminarea rebuturilor și, pe cât posibil, a deșeurilor din prelucrare;

• individualizarea locurilor unde, în urma execuției prin procesele tehnolo-

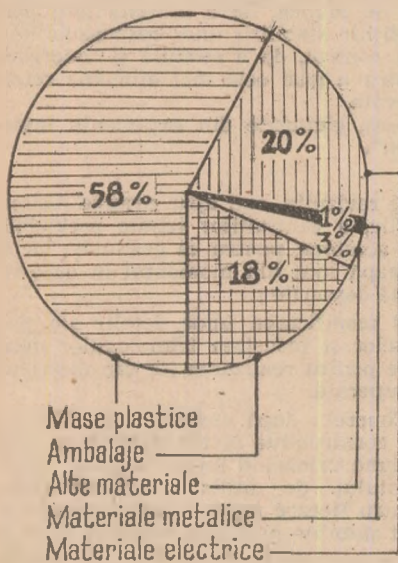
Produse superioare, cu consumuri materiale reduse

RĂMÎNÎND în domeniul concepției, menționăm o direcție majoră de acțiune care, deși nu se referă direct la resursele refofosibile, contribuie la folosirea eficientă a materialelor: îmbunătă-

țirea nomenclatorului de produse al întreprinderii, prin asimilarea de produse noi sau reproiectate care, paralel cu ameliorarea performanțelor tehnico-funcționale de exploatare și a aspectului estetic, să se caracterizeze prin consumuri reduse la fabricație.

Iată, spre exemplu, noutăți în domeniul radioreceptoarelor. Anul acesta a fost omologat și introdus în fabricație aparatul Derby; el înlocuiește modelul mai vechi, Pescăruș, oferind calități de recepție similare, dar economisind o cantitate însemnată de aluminiu în balanța de materiale a întreprinderii. Se află în faza de proiectare și, în 1983, vom putea oferi populației radioreceptorul Disco, la un nivel de performanță cel puțin egal cu al cunoscutului Pacific.

Programul de înnoire cuprinde și alte game de produse. Pentru toate, unul din criteriile de bază ale concepției este diminuarea consumurilor de materiale prin redimensionări, substituirii, simplificarea schemelor etc., în condițiile unei fiabilități corespunzătoare.

Compoziția valorică a resurselor materiale care se refolosesc în cadrul întreprinderii

Măsurile la nivelul secțiilor și atelierelor

ORGANIZAREA gestiunii resurselor refolosibile în cadrul secțiilor și atelierelor de producție și, pornind de aici, pe ansamblul întreprinderii vizează în principal două grupe de măsuri:

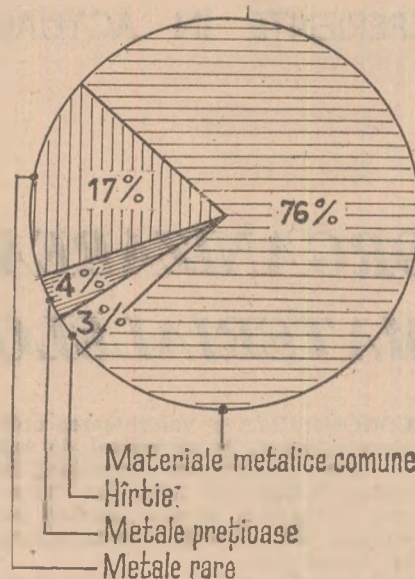
— **recuperarea propriu-zisă.** S-a urmărit crearea condițiilor pentru colectarea, păstrarea în bune condiții și reciclarea sau predarea materialelor respective. Aceasta a necesitat unele amenajări, finanțate, proiectate și executate cu forțele proprii ale întreprinderii, precum și unele dotări din investiții (de pildă, mijloace de transport intern și manipulare), care au constituit baza tehnico-materială necesară aplicării eficiente a prevederilor Decretului nr. 465/1979. Locurile de muncă la procesele de prelucrare, reorganizate corespunzător, au fost dotate cu containere în care muncitorii depun materialele recuperate. A fost constituită și instruită o formație de lucru având ca sarcină sortarea, dezmembrarea și recondiționarea materialelor refolosibile. Operațiile de

recuperare și recondiționare au fost extinse și la componente și piese (comutatoare, potențioetre, condensatoare variabile, difuzoare, ferite ș.a.) și unele materiale de ambalaj, provenite de la furnituri ale întreprinderilor cu care colaborăm. De asemenea, mașinile și utilajele pentru care s-a aprobat casarea sunt dezmembrate, pentru recuperarea și reutilizarea reperelor, pieselor și subsansamblelor bune sau recondiționabile;

— **evidența.** Necesară pentru urmărirea tehnico-operativă și contabilă a sortimentelor și cantităților de materiale recuperate, ea oferă totodată o imagine asupra modului în care acțiunea se desfășoară în timp, semnalând eventualele situații de neaplicare a măsurilor stabilite, de risipă. Evidența se ține la nivel de secție (atelier), începând cu formele de predare-primire a materialelor recuperate de la locurile de muncă. Pentru a se putea urmări circuitul pe care îl parcurge fiecare material destinat reciclării sau valorificării la terți, a fost introdus un document special — „fișa resursei materiale refolosibile“.

Rezultate

GRAFICELE inserate mai sus oferă o imagine asupra eficienței economice rezultate pentru întreprindere din acțiunea de recuperare și valorificare a

Compoziția valorică a resurselor materiale refolosibile care se livrează altor unități

resurselor materiale refolosibile și asupra efortului depus pentru creșterea gradului de reciclare a acestora în cadrul unității, element cu importanță crescândă în rezolvarea problemelor noastre de aprovizionare.

Concluzii interesante se pot desprinde și din datele tabelului de mai jos.

Materialul refolosibil	1980	1981	1982 (9 luni)	1983 (prelim.)
Materiale refolosibile valorificate prin utilizarea în procesele tehnologice				
Deșeurile de:				
— polistiren (t)	6,0	10,3	12,2	0,0
— polistiren expandat (t)	0,11	0,18	0,10	0,15
— stratificat (mp)	200,0	344,7	—	—
— folie rigidă (t)	0,15	0,31	0,72	0,30
Măcinatură de:				
— ABS (t)	0,2	0,9	—	1,0
— polistiren (t)	0,15	0,64	0,23	0,60
— polipropilenă (t)	0,10	0,15	—	0,12
— policarbonat (t)	0,20	0,69	0,24	0,80
Ștrafuluri de tablă				
— aluminiu (t)	0,8	2,0	0,5	2,0
— silicioasă (t)	10,0	14,0	8,7	13,0
— alamă (t)	0,2	1,0	—	1,0
Elemente de ambalaj pentru picupuri (mil buc.)				
	12,0	20,8	31,9	34,0
Materiale refolosibile valorificate la întreprinderi de colectare				
Deșeurile metalice:				
— fier (t)	145,3	203,8	203,0	260,0
— cupru (t)	1,4	4,5	3,7	4,0
— alamă (t)	34,9	30,4	18,9	15,0
— aluminiu (t)	19,1	25,1	18,4	16,0
Tablă de:				
— zinc (t)	—	4,2	3,1	3,0
— tantal (g)	—	740	—	500
Anozi de tantal (kg)	—	45	—	50
Argint (kg)	—	7	—	—
Corpuri abrazive	—	0,3	0,2	0,3
Deșeurile de hirtie (t)	12,5	57,9	43,5	42,0

Variațiile anuale ale cantităților de materiale refolosibile utilizate în procesele tehnologice sau predate la întreprinderile de valorificare se explică, în fiecare caz în parte, prin factorii diferiți, cum ar fi: creșterea producției fizice; schimbări în structura sortimentală; îmbunătățirea pe parcurs a concepției produselor și a tehnologiilor; utilizarea inițială mai completă a materialelor; efectul utilizării secundare; înlocuirea unor materii prime și materiale cu altele mai eficiente; aplicarea unor tipuri mai economice de ambalaje și recuperarea lor.

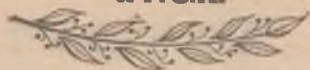
Este de remarcat că resursele economisite în acest fel prezintă o importanță deosebită pentru economia națională, fiind vorba, în general, de materiale a

cărora producere necesită fie materii prime din import, fie consum mare de energie, fie ambele — și care sînt intens solicitate și în alte întreprinderi și ramuri.

Rezultatele de pînă acum ne conving că am pornit pe un drum bun și că, adîncind mai departe căutările, vom reuși să răspundem cu eficiență continuu sporită comandamentului economisirii, potrivit indicațiilor date recent de Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. privind recuperarea și refolosirea materiilor prime și materialelor, reducerea consumurilor materiale pe fiecare produs.

Dan DOBRINESCU
Întreprinderea „Tehnoton”-Iași

In
 Intimpinarea
 Conferinței
 Naționale
 a P.C.R.

NOI DIMENSIUNI ALE DEMOCRAȚIEI SOCIALISTE

CONFERINȚA Națională a Partidului Comunist Român, aniversarea a 35 de ani de la proclamarea Republicii, constituie pentru întregul popor, pentru toți oamenii muncii, indiferent de naționalitate, în frunte cu comuniștii, evenimente menite să dea un nou impuls dezvoltării economico-sociale a patriei noastre, operei de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate. Prilej de bilanț al activității desfășurate, Conferința Națională a P.C.R. este, în aceeași măsură, un moment de definire a sarcinilor concrete în vederea îndeplinirii obiectivelor stabilite de Congresul al XII-lea al P.C.R., de Plenara lărgită a C. C. al P.C.R. din 1-2 iunie 1982. Așa cum sublinia secretarul general al partidului, „Desfășurarea pregătirilor pentru Conferința Națională trebuie să dea un puternic impuls întregii activități în toate domeniile, creșterii rolului organizațiilor și organelor de partid. Conferința Națională trebuie să reprezinte un moment important în viața partidului și a țării, să dea o nouă perspectivă luptei și muncii poporului nostru pentru împlinirea Programului partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate”.

În acest context, considerăm că problematica dezvoltării economice este, în mod firesc, prioritară, dar că în același timp legătura indisolubilă dintre economic, politic, ideologic și educativ, problemele generate de procesul formării omului nou, al conștiinței socialiste, constituie în plan teoretic și practic o necesitate absolută.

Societatea socialistă generează prin natura ei economică și politică o democrație reală, de tip nou, opusă fundamental democrației burgheze. Realizarea unui sistem instituțional original, unic în felul său, al democrației în țara noastră, asigură tuturor oamenilor muncii, indiferent de naționalitate, de clasa socială sau categoria socio-profesională, participarea conștientă, în deplină egalitate, la viața economică și social-politică, la actul de conducere al societății. Este cunoscut că în funcție de etapele procesului de construcție a societății socialiste, cadrul instituțional al democrației a înregistrat perfecționări continue, în special după cel de-al IX-lea Congres al P.C.R.

Legitate a construcției noi orînduirii, dezvoltarea democrației implică cu necesitate realizarea concordanței cadrului instituțional cu nivelul conștiinței

sociale, al celei economice în special. Inițiator și promotor al profundelor transformări democratice ale societății, Partidul Comunist Român cunoaște el însuși mutații permanente pe linia adîncirii și dezvoltării democrației socialiste. Eveniment remarcabil în viața partidului, a întregii societăți, apropiata Conferința Națională a partidului evidențiază convingător că dinamismul, eficiența, caracterul științific și democratismul real reprezintă trăsături definitive ale stilului de conducere promovate de partidul nostru în întreaga activitate.

Perfecționarea structurii și activității organismelor democrației socialiste — realizată sub directa îndrumare a secretarului general al partidului nostru — asigură intensificarea participării nemijlocite a întregului popor la viața social-politică a țării, unirea tuturor energiilor sale creatoare și orientarea lor într-un șuvoi unic spre împlinirea obiectivelor complexe ale construcției socialiste. Adîncirea și dezvoltarea democrației socialiste, trăsătură definitorie a construcției noi societăți, constituie una din laturile trecerii la o nouă calitate în întreaga activitate economico-socială.

Economicul — baza obiectivă a democratismului

AMPLIFICAREA dimensiunii democratice a societății noastre reprezintă o realitate incontestabilă a actualei etape de dezvoltare economico-socială a țării, strălucit configurată în documentele Congresului al XII-lea. Realizările istorice obținute de poporul român în opera de făurire a noi orînduirii demonstrează legătura indisolubilă dintre socialism și democrație, evidențind că dialectica socialismului este, în fapt, dialectica democrației. Așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în magistrala expunere din 1-2 iunie 1982, dezvoltarea continuă a democrației muncitorești-socialiste, superioară oricărei forme de democrație cunoscută în istorie, este un factor determinant al făuririi socialismului și comunismului în România.

Orînduirea socialistă și comunistă, cea mai înaltă formă a dezvoltării societății din istoria umanității, determină apariția unei democrații de tip nou, cu un profund caracter revoluționar. În orînduirea capitalistă, structurile social-economice generate de proprietatea privată asupra mijloacelor de producție, asigură, în practică, doar o acoperire parțială a conceptului de democrație, participarea cetățenilor la viața politică existind în mare măsură doar ca principiu. Superioritatea democrației socialiste, conținutul ei revoluționar, rezidă în mod esențial în conținutul ei economic, în democrația reală pe care socialismul o asigură pe plan economic tuturor membrilor societății. Înlăturarea proprietății private, a oricărei forme de exploatare, statornicirea relațiilor de producție socialiste, constituie fundamentele obiective ale egalității de fapt și de drept ale tuturor oamenilor muncii în raport cu mijloacele de producție și deci ale egalității lor reale în ceea ce privește drepturile și obligațiile de natură economică și social-politică. Existența și perfecționarea continuă a proprietății socialiste atît sub aspectul conținutului ei material cît și social-politic constituie garanția lărgirii și dezvoltării continue a democrației socialiste. Egalitatea economică reală este condiția unei democrații reale și, în consecință, dezvoltarea democrației este indisolubil legată de dezvoltarea economiei naționale, de ridicarea României pe noi trepte de civilizație materială și spirituală.

Prin conținutul ei economic, democrația socialistă nu este și nu poate fi decît o democrație a oamenilor muncii, proprietari ai mijloacelor de producție, deci a tuturor producătorilor de bunuri materiale și spirituale, beneficiari direcți ai rezultatelor muncii lor. Democrația noastră socialistă este în mod fundamental o democrație muncitorească, este democrația clasei muncitoare, clasa fundamentală a societății care, sub conducerea partidului, în unitate strînsă cu întregul popor și-a asumat misiunea istorică de făurire pe pămîntul patriei a societății socialiste și comuniste. În acest sens, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia: „Clasa muncitoare, celelalte clase și categorii sociale, poporul, iată adevăratul făuritor al socialismului! Tot ceea ce împlăuim trebuie să răspundă năzuințelor poporului, să asigure bunăstarea și fericirea sa. Aceasta constituie, de fapt, însăși esența democrației muncitorești, socialiste”.

Premisă esențială a dezvoltării României socialiste, participarea clasei muncitoare la conducerea întregii activități economice și sociale a impus crearea și perfecționarea continuă a formelor și structurilor, a cadrului organizatoric de manifestare a democrației socialiste. În legătură cu acest aspect, secretarul general al partidului sublinia, în Raportul prezentat la cel de al XII-lea Congres al P.C.R., faptul că în țara noastră s-a realizat un sistem unitar de conducere a țării de către popor, o democrație economică și socială de tip nou care ne permite să valorificăm larg inițiativa, experiența și capacitatea de creație a maselor în împlinirea Programului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, esențial fiind să asigurăm buna funcționare a acestui cadru democratic, valorificarea deplină a posibilităților pe care el le oferă.

Valorificarea eficientă a cadrului organizatoric al democrației socialiste

EVOLUȚIA dimensiunii democratice a noi societăți este condiționată de un complex de factori de natură economică și social-politică. Dialectica economiei socialiste, dialectică a participării conștiente și pe deplin responsabile la conducerea socie-

lății este condiționată, între altele, de convergența dintre cadrul instituțional organizatoric și nivelul conștiinței sociale.

Revoluția socialistă a dus la apariția unei societăți de tip nou, ale cărei paliere social-istorice se concretizează nu numai în modificarea radicală a elementelor esențiale ale existenței sociale ci și în schimbări profunde în evoluția conștiinței sociale. Trecerea la etape superioare de dezvoltare a economiei noastre naționale implică atât modificări în raportul existent anterior între forțele de producție și relațiile de producție, cât și transformări adânci în domeniul suprastructurii sociale, în evoluția profilului spiritual al membrilor societății.

Se poate aprecia că, în țara noastră, participarea la luarea deciziilor economice și transpunerea lor în viață are deja un larg caracter de masă, fiind rezultatul firesc al intensei activități de creare a cadrului organizatoric corespunzător și, în același timp, de ridicare a nivelului conștiinței maselor. Practica construcției socialiste din țara noastră reliefează convingător faptul că prin multiplele sale efecte pozitive conștiința socială acționează ca o adevărată forță materială transformatoare. Pornind tocmai de la aceste realități, în documentele partidului nostru se subliniază că în procesul perfecționării întregii activități sociale, adâncirea democrației socialiste este legată în mod hotărâtor de dezvoltarea conștiinței tuturor membrilor societății, de formarea trăsăturilor ce definesc umanismul revoluționar. Desăvârșirea personalității umane implică, în primul rând crearea condițiilor necesare afirmării plene a membrilor societății socialiste în cadrul producției de bunuri materiale și spirituale; munca — dimensiune esențială a existenței umane și criteriul fundamental al valorii individuale și colective, participarea la producția valorilor materiale și spirituale creează premisele obiective ale afirmării și exercitării celor mai largi drepturi și libertăți cetățenești.

Pornind de la faptul că munca este elementul definitoriu al existenței umane, partidul nostru s-a preocupat și se preocupă sistematic de crearea unor asemenea condiții încât fiecare să-și poată pune în valoare capacitatea, personalitatea și talentul și să se poată bucura din plin de rezultatele muncii sale. În acest sens trebuie subliniat că preocupările partidului nostru pe linia dezvoltării forțelor de producție, a repartizării lor raționale pe teritoriul țării, dezvoltarea susținută a învățământului, științei și culturii, lărgirea permanentă a orizontului politico-ideologic și de cunoaștere a tuturor membrilor societății, perfecționarea organizării timpului liber și a prestațiilor de servicii reprezintă direcții esențiale ale amplificării cadrului economic, social — politic și cultural de afirmare pleneră a oamenilor muncii, liberi și stăpâni pe propriul lor destin.

Participarea conștientă a oamenilor muncii la actul de conducere

ÎN ACELAȘI TIMP trebuie subliniat că manifestarea practică a conștiinței ca factor al progresului economic-social nu se realizează de la sine, în dialectica raportului existență-conștiință putând apare discontinuități ce diminuează forța sa transformatoare. În actuala etapă, pe fundalul istoricelor succese obținute în domeniul dezvoltării forțelor de producție, secretarul general al partidului constata unele rămăneri în urmă ale activității teoretice, ideologice și politico-educative care afectează desigur procesul dezvoltării conștiinței socialiste. După cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, „Se poate afirma că baza materială a societății noastre socialiste a mers mai înainte, s-a dezvoltat mai puternic decât conștiința socială... Aceasta are, fără îndoială, anumite urmări negative și trebuie să acționăm pentru realizarea unei concordanțe cât mai depline între cele două laturi ale dezvoltării sociale”.

Se poate aprecia că evoluția eficienței procesului de valorificare a cadrului organizatoric-instituțional al democrației socialiste este nemijlocit legată de calitatea factorului subiectiv, de nivelul conștiinței socialiste a membrilor societății. Proces complex și de durată, apariția conștiinței socialiste, dezvoltarea și perfecționarea ei, reprezintă o consecință a dezvoltării social-economice, dar, în același timp, „o cauză” a succeselor deosebite obținute de poporul nostru în făurirea societății socialiste multilaterale dezvoltate și înaintarea spre comunism. „Numai pe calea ridicării conștiinței fiecărui membru al societății, a perfecționării, participării și întăririi răspunderii personale față de interesele generale ale colectivității — se subliniază în programul Partidului Comunist Român — se va ajunge la realizarea formei superioare, comuniste de conducere a societății de către mase, la făurirea de către popor a istoriei, corespunzător propriei sale voințe”. Atragerea și acțiunea conștientă a

maselor în sensul cerințelor obiective ale dezvoltării istorice, sunt legate direct de creșterea nivelului de competență profesională, economică și politică, de gradul participării efective și afective la conducerea proceselor social-economice. Este evident că numai în condițiile unui nivel înalt al pregătirii politice și profesionale în sens larg, fiecare membru al societății are posibilitatea ca, prin cunoașterea multilaterală și profundă a mediului economic în care activează, să acționeze de asemenea manieră, de pe poziția ce o ocupă în procesul diviziunii sociale a muncii, încât să realizeze o eficiență economică și socială maximă.

Democratismul socialist are o finalitate profund umană ca mijloc esențial al emancipării omului, al dezvoltării libere, multilaterale a personalității sale. Faptul că atât hotărârile de importanță națională, ce privesc interesele generale ale societății, cât și cele ce privesc fiecare unitate economică sînt rodul gândirii și acțiunii colective, constituie o veritabilă școală politică, contribuind la sporirea răspunderii fiecărui cetățean față de destinele țării, la maturizarea trăsăturilor conștiinței socialiste. Participarea largă a oamenilor muncii la pregătirea, dezbateră, adoptarea și realizarea deciziilor contribuie, totodată, la dezvoltarea sentimentului calității lor de proprietari și producători, la formarea unor deprinderi și modalități de acțiune democratice, asigurînd premise pentru valorificarea superioară atât a resurselor societății cât și a cadrului democrației economice și sociale de tip nou.

Odată cu făurirea economiei socialiste unitare, odată cu victoria deplină și definitivă a socialismului, acțiunea și atașamentul maselor la realizarea obiectivelor economico-sociale sînt substanțial condiționate de conștientizarea la nivel superior (ideologic) a calității de proprietar. Cu alte cuvinte, odată încheiat procesul formării bazei economice a socialismului, noia realitate economică apare condiționată în dezvoltarea ei viitoare de realizarea integrală pe planul conștiinței a dublei calități a oamenilor muncii. Omul de tip nou trebuie să dobîndească conștiința că în dubla sa calitate el este direct implicat și pe deplin răspunzător de tot ceea ce întreprinde, avuția societății și, deci, propria-i bunăstare fiind rezultatul activității sale creatoare.

Concepția științifică a partidului nostru privind participarea pleneră și eficientă a oamenilor muncii la actul de conducere a societății pornește de la faptul esențial că înfăptuirea democrației economice reprezintă actul central, elementul fundamental al evoluției democrației reale. Abordarea sistemică a proceselor făuririi societății socialiste în condițiile revoluției științifice și tehnice ridică și problema raportului dintre conducerea științifică a societății și conducerea economică. Este o realitate faptul că în condițiile actuale eficiența conducerii societății în ansamblu impune creșterea rolului și eficienței conducerii științifice a economiei. În acest sens o importanță excepțională prezintă așezarea întregii activități de conducere pe principii economice, afirmarea puternică a autoconducerii și auto-gestiunii.

Realizarea practică a acestor procese este indisolubil legată de dezvoltarea conștiinței economice a tuturor categoriilor de oameni ai muncii. Soluționarea cu maximă eficiență pentru individ și societate a problemelor din diversele domenii implică cunoașterea temeinică de către proprietarii socialiști uniți a vieții economico-sociale, a acțiunii legilor economice obiective, înțelegerea corectă a mecanismului general de funcționare a economiei naționale, a sistemicii eficienței economice, a multiplelor interdependențe ce conduc la ridicarea nivelului de trai etc. Manifestarea rolului transformator al conștiinței economice presupune, în mod necesar, convertirea conținutului său într-un comportament economic eficient din partea fiecărui membru al societății; în acest sens, oamenii muncii, în calitate de proprietari, producători și beneficiari, trebuie să manifeste o atitudine responsabilă față de avutul obștesc, să acționeze pentru folosirea cu maximă eficiență a obiectului material al proprietății socialiste, să combată orice manifestări de indisciplină, de încălcare a intereselor colective sau generale ale societății. Deosebirile individuale în privința nivelului de cultură și conștiință fac însă ca intensitatea și calitatea participării fiecărui membru al societății la conducerea economică să fie diferite, și, ca atare, să nu se valorifice pe deplin și în toate cazurile virtuțile cadrului democratic existent. Această neconcordanță își găsește rezolvarea în procesul învingerii contradicțiilor dialectice ale dezvoltării, una dintre modalitățile concrete constînd în creșterea conținutului științific al conștiinței economice. În aceeași direcție acționează și înlăturarea barierei dintre conducător și executant sub aspectul gradului de cunoaștere a vieții economice, fapt ce extinde cimpul acțiunilor ce se transformă treptat dintr-o necesitate impusă într-una înțeleasă.

V. BALASA
I. POPESCU
A.S.E.

INFORMATICA — RESURSA DE PROGRES ŞI EFICIENŢĂ (II)

Utilizarea sistemelor de conducere cu calculator electronic a proceselor tehnologice determină, pe lângă economii de materiale şi energie, o utilizare mai raţională a capacităţii de producţie, importante creşteri ale calităţii producţiei, o ridicare substanţială a siguranţei în funcţionare, reducerea spectaculoasă a gabaritelor instalaţiilor de automatizare clasică. Astfel, sistemul de conducere automată a celor două cuptoare electrice cu arc, de la noua secţie de oţelărie a Combinatului siderurgic Hunedoara, a condus la creşterea capacităţii de producţie cu cca. 30 000 tone/an, precum şi la reducerea consumului de energie electrică cu 1,7 mil. kw/an. Eficienţa netă este de 7 milioane lei, ceea ce înseamnă un termen de recuperare de 5 luni obţinut printr-un raport de eficienţă de 22 lei la leu investit. Conducerea cu calculator a încălzirii furnalului nr. 6 de la Uzina furnale a Centralei siderurgice Galaţi a condus la o economie de cca. 6 000 t coals/an, iar la Uzina „Laminate plate“, sistemul de conducere cu calculator a trenului finisor al laminorului de benzi la cald a condus la o creştere a productivităţii muncii cu cca. 5% şi la încadrarea strictă în toleranţele tehnologice.

Sub acţiunea informaticii, abordarea proceselor industriale a evoluat de la modele economice către modele care includ tot mai mult inteligenţa informatică printr-o factorii nemijloci ai producţiei materiale. Complementar exemplelor de efecte comensurabile, într-o formă sau alta, informatica asigură o mare operativitate în funcţionarea economiei la toate nivelurile, ordonarea şi disciplinarea activităţii tehnologice şi de producţie, ridicarea nivelului de profesionalizare şi de competenţă, reducerea timpilor de programare — lansare — execuţie — reprogramare (în unele cazuri reprogramarea fiind posibilă la cerere); reducerea ciclurilor de execuţie şi decizie.

În afara exemplelor de eficienţă,³⁾ prezentate selectiv aici, generate de utilizarea informaticii industriale şi economice vom alina pe scurt datele furnizate de **asistarea informatică a cercetării, proiectării tehnologice şi constructive**, domeniu în care eficienţa este deosebită.

În această activitate progrese mai notabile s-au realizat în: energetică, construcţii de maşini, construcţii civile şi industriale, electronică şi electrotehnică, chimie şi metalurgie. Cele peste 1 400 de programe înregistrate la nivel naţional fac posibilă utilizarea unor metode moderne de modelare, calcule tehnico-ştiinţifice, permit automatizarea elaborării documentaţiei de proiectare sau abordarea eficienţă a unor proiecte complexe în energetică, chimie, transporturi etc.

Pentru acest domeniu, se constată în primul rând o creştere a productivităţii muncii — chiar de câteva ori —, creşterea calităţii şi numărului de variante, intensificarea tipizării şi re folosirii proiectelor, creşterea preciziei şi relevanţei documentaţiei, a eficienţei economice. Astfel, în hidroenergetică eficienţa investiţiilor creşte cu 10—20% în condiţiile în care investiţia medie pe obiectiv este de circa 2 miliarde; consumul de beton se reduce în medie cu 15—20% (de la 600 mii m³ la 490 mii m³ la barajul Drăgani, 10 000 m³ la Herculan, 25% la Suduc, Buzău); productivitatea creşte în unele cazuri de câteva zeci de ori. Dacă avem în vedere că pentru îndeplinirea sarcinilor trasate de Hotărârea plenarei C.C. al P.C.R. din 31 martie 1981 privind realizarea în următorii 20 de ani a 763 centrale hidro care presupun peste 200 de baraje înalte, atunci economia medie de 15—20% la beton devine într-adevăr considerabilă, ca şi efectele derivate din ea (energie, transport, manoperă, amortizări etc.).

Seria exemplelor ar putea continua cu utilizarea aplicaţiilor de proiectare asistată nu numai în institute de specialitate, ci şi în cadrul unităţilor industriale. În multe întreprinderi, informatica asigură între 60—85% din totalul prelucrărilor. Transformarea acestui volum de ore calculator printr-un coeficient de echivalare în ore-om şi respectiv instrucţiunile executate pe calculator în operaţii normale, ar demonstra fără echivoc ireversibilitatea informaţiei.

³⁾ Menţionate în cadrul celor două consfătuiri de lucru cu tema „Eficienţa introducerii informaticii în economie“, organizate de Institutul central pentru conducere şi informatică cu cadre de conducere din economie (Braşov, 1981, 1982).

⁴⁾ Nivelurile pentru ţările respective sînt valabile pentru anul 1980

Astăzi însă informatica în societate mai cuprinde numeroase alte domenii în care, de asemenea, putem distinge efecte de ordin cantitativ, şi calitativ. Informatica medicală reduce costurile cu asistenţa şi ocrotirea sănătăţii, cunoştinţele medicale avansează rapid, creşte bogăţia şi calitatea informaţiilor. Informatica urbană poate contribui la evitarea crizelor urbane de locomoţie, de timp, de informări ecologice. Informatica educaţională, social-politică, juridică, publică, numite în general informatica proceselor sociale — contribuie la o mai bună obiectivizare a informaţiei, generează consecinţe mutaţionale în statutul profesioanelor, adaugă noi valenţe schimbărilor sociale. Informatica documentară şi în cultură va determina, între altele, prin constituirea băncilor de date, prin utilizarea sistemelor videoinformatic şi audio-informatic — şi necesitatea complementarităţii culturii informatic şi culturii umaniste. Desigur că informatizarea fiecărei activităţi informaţionale a omului ar merita o analiză distinctă.

Pentru noi începerea şi accentuarea procesului de interconectare a componentelor informatic şi atingerea unui anumit stadiu de integrare a SIN vor permite satisfacerea unor cerinţe cum sînt: întărirea caracterului unitar al fluxurilor informaţionale şi accelerarea unificării surselor de informare; obţinerea de informaţii programate, de excepţie prin abatere faţă de plan sau la cerere; posibilitatea de a penetra informatic de la orice nivel de conducere pînă la nivel de utilaj, atelier, secţie, fenomen sau proces economic tehnologic, social şi cultural; optimizarea raportului centralizare/descentralizare.

Factori de influenţă asupra eficienţei informaticii

REZULTATELE obţinute pe ambele planuri ale eficienţei informaticii sînt stimulativ şi pentru noi demersuri metodologice în evaluarea eficienţei economice a sistemelor informatic. În acest sens se conturează câteva concluzii interesante mai ales din practica de proiectare-implementare-exploatare a sistemelor informatic.

a) Se constată o evoluţie dinamică, ascendentă, a indicatorilor de eficienţă pornind de la niveluri nesemnificative la implementarea sistemului şi ajungîndu-se la niveluri ridicate după cca. 3—5 ani de funcţionare a acestuia (în întreprinderi mari), constatare de altfel confirmată şi de publicaţii de specialitate din alte ţări (S.U.A., Franţa, U.R.S.S. etc.).

b) Pot fi determinaţi unii coeficienţi de partajare a diferitelor influenţe exercitate asupra indicatorilor de eficienţă globală ai activităţii unei unităţi pe baza cărora să se delimiteze efectele obţinute pe seama informaticii de cele realizate prin perfecţionarea organizării, introducerea unor noi tehnologii etc. Aceşti coeficienţi pot lua valori între 0 şi 1 putînd varia chiar pentru o aceeaşi unitate, de la o perioadă la alta, în funcţie de prezenţa şi ponderea factorilor citaţi în intervalul analizat.

În mod evident, urmărirea dinamicii ascendente a indicatorilor de eficienţă cît şi departajarea lor pe factori de influenţă necesită în primul rînd o cunoaştere şi o analiză aprofundată a sistemului obiect-utilizator de informatică — (secţie, întreprindere, centrală, judeţ, ramură etc.) a dinamicii sale de dezvoltare şi de comportare în relaţiile cu mediul.

c) Pe măsura acumulării de experienţă, vor putea fi evidenţiate, în afara unor indicatori de eficienţă sintetici (ca de ex.: durata de recuperare a investiţiei informatic) o serie de surse de eficienţă şi respectiv indicatori specifici pe ramuri sau activităţi la nivelul economiei naţionale. Astfel, sînt de menţionat primele încercări făcute în acest sens de centrul de calcul al M.A.T.M.G.F.F. şi centrul de calcul al I.S.P.E. de a-şi defini indicatori de eficienţă specifici în domeniul activităţii de aprovi-

Nicolae BADEA-DINCA
Ileana TRANDAFIR
Dumitru POPESCU

(Continuare în pag. 24)

A tunci când a încercat să folosească în mod concret instrumentarul analitic marxist, A. Emmanuel nu a fost consecvent cu motto-ul ales, nu a reușit să valorifice în măsura corespunzătoare aceste importante premise științifice, datorită unui ecran deformator („iluziile din sfera concurenței”) care s-a întors între categoriile economice marxiste și propria lui concepție, pe diferite trepte ale procesului de abstractizare, îndeosebi în legătură cu definirea, respectiv determinarea diferită a noțiunilor de valoare, preț de producție și salariu. Spre deosebire de Marx, care definește valoarea ca un raport social de producție istoricește determinat, demonstrând că acțiunea legii valorii este valabilă peste tot unde există producție de mărfuri, chiar dacă forma ei de acțiune se manifestă diferit, A. Emmanuel limitează valoarea numai la producția simplă de mărfuri, consideră că aceasta se poate măsura în două feluri (prin cantitatea de muncă cheltuită și prin remunerarea ei) și ajunge la concluzia că în capitalism valoarea ar fi înlocuită de prețul de producție.

Spre deosebire de Marx, care consideră prețul de producție o formă transformată a valorii mărfurilor, determinată și în condițiile capitalismului tot de munca socialmente necesară, A. Emmanuel susține că prețul de producție s-ar forma și s-ar măsura prin însumarea veniturilor agenților implicați („drepturile stabilite” ale acestora). În felul acesta, A. Emmanuel înlocuiește noțiunea marxistă de preț de producție (având ca substanță valoarea, determinată de munca socialmente necesară) cu noțiunea superficială de preț de producție (sinonimă cu suma veniturilor diferiților agenți economici – capitalistul, muncitorul, proprietarul funciar, statul –, consecință a „drepturilor stabilite” ale acestora). Interpretarea dată de A. Emmanuel conceptului marxist de preț de producție deformează sensul real original al acestuia, apropiindu-se de concepția burgheză vulgară despre repartitia venitului național în capitalism (printre altele de teoria „trinitară” a repartitiei și de varianta ei marginalistă ulterioară, respectiv „teoria imputației”).

Cele de mai sus relevă că atracția specialiștilor în problema relațiilor economice

Controverse privind teoria „schimbului inegal” (II)

internaționale față de instrumentarul analitic marxist este un fapt pozitiv, dar insuficient, pentru investigarea eficientă a acestui domeniu atât de disputat în zilele noastre. Pentru ca analiza să progreseze în mod real este necesar să fie respectate în mod riguros natura și exigențele acestui instrumentar, să fie aplicat în mod creator la situațiile noi și nu să fie amestecat în mod eclectic cu noțiuni și idei din instrumentarul analitic tradițional al economiei politice burghize, cum a procedat, din păcate, și A. Emmanuel adeseori. Practicând un astfel de amestec eclectic de noțiuni și idei, A. Emmanuel a ajuns la concluzii nefondate și a formulat la adresa lui Marx și a marxismului unele reproșuri neîntemeiate. Avem în vedere îndeosebi poziția adoptată de A. Emmanuel în cuprinsul răspunsului pe care l-a dat remarcilor teoretice făcute de gânditorul marxist Ch. Bettelheim la cartea „Schimbul inegal”⁸⁾, când A. Emmanuel se referă în mod nejustificat la un „impas al teoriei prețului de producție”⁹⁾, în ciuda faptului că el însuși a ales conceptul de preț de producție ca principal instrument pentru a demonstra „schimbul inegal”.

A. Emmanuel consideră, pe bună dreptate, că teoria costurilor comparative de producție și a avantajelor relative reciproce din comerțul internațional s-a bucurat în ultimul secol și jumătate de o faimă nemeritată¹⁰⁾, pentru că ea nu oferă, în realitate, o explicație științifică relațiilor economice internaționale¹¹⁾, fiind contrazisă de puternicele antagonisme care există în practică între partenerii din comerțul internațional tradițional (capitalist), respectiv de existența decalajelor și a subdezvoltării din economia mondială, inclusiv de deteriorarea raporturilor de schimb

dintre țările sărace și țările bogate ale lumii¹²⁾. Inconsistența acestei teorii decurge, după părerea lui Emmanuel, din premisele greșite pe baza cărora a fost construită această teorie, în cazul variantei ricardiene – ipoteza falsă a imobilității internaționale a capitalului, în cazul variantei contemporane subiectivist-marginaliste (modelul H-O-S) – ipoteza formării prețurilor în funcție de utilitatea marginală, respectiv de raritatea produselor în ambele ipostaze, respingându-se orice legătură a teoriei comerțului internațional cu teoria valorii bazată pe muncă.

A. Emmanuel modifică aceste premise, consideră că trebuie pornit de la fenomenul frecvent al mobilității internaționale a capitalurilor și de la teoria marxistă a valorii bazată pe muncă, mai precis de la forma ei transformată în condițiile capitalismului, respectiv de la prețul de producție, care se formează ca urmare a egalizării profiturilor, nu numai între ramurile economiei unei țări date, ci și între economiile țărilor capitaliste participante la comerțul internațional.

În consecință, economistul francez consideră că prețurile de pe piața mondială se formează după logica descoperită de teoria marxistă a prețurilor de producție, respectiv că la cheltuielile capitaliste de producție se adaugă rata medie a profitului, formată, de această dată, la scară mondială. După părerea lui A. Emmanuel, aceasta face ca, în condițiile dezvoltării inegale a diferitelor țări ale lumii, a existenței unor mari deosebiri atât în compoziția organică a capitalului (raportul dintre capitalul constant și capitalul variabil), cât și în nivelul mediu al salariilor din diferite țări, respectiv în raportul dintre muncitorii calificați și cei necalificați (ceea ce A. Emmanuel denuștește „compoziția organică a muncii”), unele țări să piardă (valoare, plusvaloare, venit național), iar altele să câștige. Mai precis, el consideră că în aceste condiții o oră de muncă vie dintr-o țară dezvoltată se schimbă pe mai multă muncă vie dintr-o țară slab dezvoltată, cu alte cuvinte are loc un schimb inegal între cele două feluri de țări. Această scurgere de valoare, respectiv de venit național, de la țările sărace spre țările bogate, frânează sau blochează dezvoltarea

FIȘE

Delta Dunării – valorificarea potențialului turistic

● Neasemuită bogăție a țării, Delta Dunării s-a impus și ca o importantă zonă turistică, deosebit de atractivă atât pentru turismul intern cât și pentru cel extern. Valorificarea completă a acestui potențial presupune însă intervenția activă a factorilor de decizie cărora le revine sarcina să îmbine armonios funcțiile economice, dar și pe cele ecologice și de altă natură ale Deltei. Unui astfel de obiectiv i s-a dedicat Marlin Nișu, concluziile unor studii de optimizare a amenajării

și exploatării în scopuri turistice a Deltei Dunării fiind prezentate într-un recent volum – „Turismul în Delta Dunării” – publicat la EDITURA SPORT-TURISM. Volumul debutează cu o prezentare, bogată în detalii, a potențialului economic al Deltei. Capitolele următoare ale cărții explorează în amănunțime căile, apreciate de autor drept cele mai eficiente, de valorificare în scopuri turistice a acestui potențial. Este subliniat rolul ce revine asigurării unei baze materiale corespunzătoare, precum și strategiile posibile de dezvoltare eficientă a acesteia; sint analizate formele pe care le îmbracă turismul de deltă și circulația turistică în Delta Dunării. O atenție aparte este acordată căilor de sporire a eficienței economice în acest do-

meniu. Capitolul final al cărții cuprinde un proiect original de amenajare turistică a Deltei.

Prețurile : funcția informativă

● Asigurarea echilibrului economic presupune creșterea rolului prețurilor în modelarea și conducerea proceselor economice, opinează G. Detkov în articolul „Orientarea optimă a prețurilor și impozitelor în conducerea producției agricole” publicat în numărul 8/1982 al revistei „Ikonomeska Misl”. Dar, pentru a îndeplini această funcție se cere gândit însuși modul de alcătuire a prețurilor, ponderea diferitelor elemente ce intră în componența sa. Din acest punct de vedere, în economia bulgară s-ar înregistra anumite stări de

nesincronizare. Potrivit opiniei lui G. D., includerea în prețuri – cum se face în prezent – a costurilor medii de producție și a unei valori medii a beneficiilor (profiturilor) marginale estompează funcția informativă a prețurilor, capacitatea acestora de a reflecta anumite modificări și tendințe ce apar la nivelul economiei naționale și mondiale. Acest lucru apare pregnant, relevă G. D., în cazul unităților agricole, unde sistemul de prețuri nu poate furniza toate informațiile necesare cu privire la cererea – internă și externă – de produse agricole și nu poate constitui un element satisfăcător de fundamentare pentru stabilirea structurii și a dimensiunii producției. Pentru a potența funcția prețurilor de stimulare a eficienței, au-

țarea celor dintii și accelerează dezvoltarea celor din urmă¹³⁾.

A. Emmanuel vorbește despre două feluri de schimb inegal și anume: a) schimb inegal în sensul larg al expresiei¹⁴⁾, care decurge din deosebirile existente în compoziția organică a capitalului (țările cu o compoziție organică scăzută a capitalului pierd o parte din valoarea creată în teritoriul lor prin egalizarea profitului la scară mondială în favoarea țărilor care au o compoziție organică ridicată a capitalului, respectiv țările puternic industrializate) și b) schimb inegal în sensul restrâns al expresiei¹⁵⁾ considerat de el schimb inegal propriu-zis, care ar decurge din deosebirile existente în nivelul salariilor în diferite țări (țările cu salarii mici sau cu o compoziție organică a muncii scăzută pierd valoare pe calea comerțului internațional în favoarea țărilor mai dezvoltate în care salariile muncitorilor sînt mai ridicate).

Concluzia pe care o desprinde A. Emmanuel din aceste premise, respectiv din deosebirile economice existente între țări, constă în aceea că, pe de o parte, cauza „schimbului inegal” dintre țări ar constitui-o, în principal, deosebirea în nivelul salariilor, iar pe de altă parte, beneficiarii „schimbului inegal” ar fi numai muncitorii din țările capitaliste dezvoltate, care, prin intermediul luptei sindicale, au reușit să impună creșterea salariilor lor și, în felul acesta, să-și însușească diferența de valoare ajunsă în țările capitaliste dezvoltate pe calea comerțului internațional, respectiv a „schimbului inegal”¹⁶⁾.

Dincolo de orice alte comentarii care se pot face pe marginea acestei concluzii, vrem să subliniem un lucru. Din teoria lui A. Emmanuel despre „schimbul inegal” nu rezultă în mod clar în ce constă câștigul burgheziei din țările capitaliste dezvoltate în procesul desfășurării comerțului internațional. Ambiguitatea decurge din faptul că, deși vorbește inițial despre egalizarea ratelor profitului între țările capitaliste, admițînd sporirea ratei profitului pentru capitaliștii din țările dezvoltate, în cele din urmă el pretinde că întregul spor de valoare provenit din „schimbul inegal” ar reveni muncitorilor din aceste țări, pe calea sporirii salariilor, ca urmare a luptei lor sindicale¹⁷⁾.

Concluzia practică, politică pe care o trage A. Emmanuel din acest raționament trunchiat, în care demonstrația lasă foarte mult de dorit, constă în faptul că pe plan național, în interiorul țărilor capitaliste dezvoltate, s-ar ajunge la un „pact” între muncitori și capitaliști, interesați împreună în exploatarea țărilor subdezvoltate, iar pe plan internațional s-ar manifesta antagonismul dintre țările sărace și țările bogate ale lumii, inclusiv dintre masele muncitoare din țările subdezvoltate și proletariatul din țările capitaliste dezvoltate. Aceasta ar însemna că, în lumina teoriei „schimbului inegal”, n-ar putea să se realizeze solidaritatea internațională dintre diferitele dețaxamente naționale ale clasei muncitoare, element esențial al teoriei economice și politice marxiste, al strategiei și tacticii comuniste.

Pe scurt deci, A. Emmanuel denunță exploatarea țărilor subdezvoltate de către țările dezvoltate, dar greșește profund în modul cum pune problema împărțirii câștigului din comerțul internațional, eludînd indicația de principiu a lui K. Marx din motto-ul invocat la începutul propriei sale lucrări. A. Emmanuel consideră „schimbul inegal” drept un factor de frînare a dezvoltării majorității popoarelor lumii, dar susține, fără o demonstrație corespunzătoare, că rolul hotărîtor în mecanismul complicat al scurgerii de venit național de la țările sărace spre țările bogate l-ar avea sporirea salariilor muncitorilor din țările capitaliste dezvoltate, ca rezultat al luptei lor sindicale, ceea ce ar face imposibilă solidaritatea internațională a acestora în lupta lor pentru emanciparea socială și națională. În felul acesta, A. Emmanuel ajunge la concluzia că lupta de clasă dintre proletariat și burghezie ar fi trecut pe un plan secundar¹⁸⁾.

Inercînd să rezolve anumite dileme economice (indeosebi agravarea decalajelor din economia mondială, în ciuda creșterii economice accelerate din perioada postbelică, precum și accentuarea antagonismelor dintre parteneri, în ciuda avantajului reciproc și a armoniei generale, propovăduite de teoria burgheză oficială), A. Emmanuel a ajuns la o serie de dileme politice (care decurg din nepotrivirea care există între realitatea obiectivă a zilelor noastre și concluziile confuze, ambigue,

nedemonstrate ale lui A. Emmanuel cu privire la raportul dintre proletariat și burghezie, dintre proletariatul țărilor puternic industrializate și masele muncitoare din țările subdezvoltate și în curs de dezvoltare). Explicația acestor dileme și confuzii se leagă de o serie de carențe metodologice și teoretice pe care le-au scos la lumină controversele la care a dat naștere teoria sa în ultimul deceniu, respectiv analizele comparative pe care le-au făcut numeroși gînditori marxști din zilele noastre cu privire la raportul dintre teoria marxistă, teoria burgheză convențională și teoria „schimbului inegal” a lui A. Emmanuel. Avem în vedere îndeosebi poziția critică adoptată de astfel de gînditori ca: Ch. Bettelheim, H. Denis, J.O. Andersson, Chr. Palloix, Samir Amin, T. Szentes etc.

Spicînd din materiale elaborate și publicate anterior de cei doi autori care semnează prezentul articol¹⁹⁾ vom reda cu un alt prilej cîteva opinii elocvente ale criticilor marxști ai lucrării lui A. Emmanuel, care ajută în mod considerabil la înțelegerea contradicțiilor, inconsecvențelor și erorilor prezente în „teoria schimbului inegal”, elaborată de economistul francez la care ne-am referit pînă acum.

prof. dr. Nicolae SUTA
prof. dr. Sultana SUTĂ-SELEJAN

7. — Idem, p. 71-72, 77-79, 83-85.
8. — Idem, p. 241-415 (îndeosebi p. 352-361, 369-378).
9. — Idem, p. 377.
10. — Idem, p. 23-29.
11. — Idem, p. 16, 301.
12. — Idem, p. 287-294.
13. — Idem, p. 102-114, 289, 310.
14. — Idem, p. 102-109.
15. — Idem, p. 109-114.
16. — Idem, p. 157-159.
17. — Idem, p. 217-218.
18. — Idem, p. 220, 335.
19. — Nicolae Sută: „Controverse actuale în legătură cu teoria costurilor comparative de producție”, Litografia A.S.E. București, 1974, 41 pagini, și Sultana Sută-Selejan: „Semnificația controverselor teoretice privind „schimbul inegal” pentru depășirea dificultăților care există în relațiile comerciale dintre țările sărace și țările bogate ale lumii”, Institutul de Economie Mondială, București, 1981, 124 pagini.

torul susține utilitatea elaborării unor modele matematice ale prețurilor, care să permită imbinarea armonioasă a funcțiilor acestora — de comensurare și informativă — deopotrivă cu asigurarea accesului operativ al producătorilor la date privind evoluția prețurilor pe plan mondial.

Simpozion

● In această săptămînă s-a desfășurat la Academia de Studii Economice un simpozion cu tema: „România în circuitul economic internațional”, organizat de către Facultatea de comerț din cadrul A.S.E. în cinstea Conferinței Naționale a Partidului Comunist Român. Pornind de la aspectele și tendințele care se manifestă în prezent în economia mondială, în comerțul internațio-

nal, participanții au abordat în expunerile lor probleme de o deosebită actualitate, cum sînt: cerințe ale restructurării producției de export în condițiile actuale, efectele comerțului exterior asupra procesului de producție la nivel macroeconomic, priorități în creșterea competitivității exporturilor românești, posibilități privind diversificarea instrumentelor fiscale și financiar-bancare de stimulare a exporturilor românești, posibilități de reducere a importului prin valorificarea superioară a materialelor secundare, participarea României la activitatea organizațiilor economice internaționale din sistemul O.N.U. etc.

Istorie economică

● Un recent „Caiet de studiu” (nr. 84) publicat sub egida Insti-

tutului de Economie Socialistă este dedicat domeniului istoriei economiei naționale. Sub aspectul cuprinderii, lucrarea — rezultat al colaborării între cercetători și cadre didactice universitare — își fixează drept perioadă de analiză intervalul 1945-1948, etapă istorică deosebit de complexă și trîmîntată în care au fost puse bazele noului orinduiri sociale în țara noastră. Utilizînd, așa cum se afirmă în cuvîntul introductiv, în mod precumpănitor surse informative primare, volumul proiectează o viziune largă asupra epocii studiate. Multilateralitatea demersului investigativ este relevată de diversitatea tematicii, în care sînt cuprinse studii referitoare la: directivele strategice și tactice adoptate la Conferința Națio-

FIȘE

nală a P.C.R. din octombrie 1945; contribuția militară și economică a României la războiul antihitlerist; industria de stat în țara noastră; oficiile industriale și rolul lor în refacerea industriei; producția agricolă a României în condițiile secetei din anii 1945-1946; refacerea și dezvoltarea aparatului de transport și comunicații; inflația și reforma monetară; capitalul străin în România; lupta P.C.R. pentru ameliorarea condițiilor de trai ale poporului; actual naționalizării în strategia dezvoltării economice promovate de P.C.R.

INFORMATICA

(Urmare din pag. 21)

zionare tehnico-materială și respectiv în proiectarea obiectivelor de investiții.

Conchidem, subliniind că o perfecționare a cadrului metodologic de evaluare a eficienței sistemelor informatice nu se poate realiza decât printr-un efort conjugat al utilizatorilor de tehnică de calcul și al specialiștilor informaticieni.

Analizând efectele economice obținute prin utilizarea tehnicii de calcul în diferite domenii ale activității economico-sociale se pot scoate în evidență o serie de **factori de influență** dintre care vor fi prezentați cei mai semnificativi, în continuare. Studiul acestora prefigurează o serie de măsuri necesare în vederea multiplicării la scara întregii economii naționale, a eficienței obținute până în prezent.

Un prim factor determinant, în obținerea de efecte economice importante pe seama calculatorului electronic, îl constituie însăși **alegerea domeniilor și a soluțiilor de utilizare** a acestui echipament performant, dar încă destul de costisitor, printr-o delimitare cât mai judicioasă a sarcinilor om-mașină și o valorificare superioară a informației primare prelucrate. Astfel, eficiența obținută crește în măsura în care calculatorul electronic devine mijloc de utilizare a unor metode moderne de modelare tehnico-economică, a unor metode perfecționate de calcul, de stocare și prelucrare a unor volume foarte mari de informații.

Totodată, se prefigurează — ca deosebit de eficientă — integrarea treptată a aplicațiilor informatice la nivelul întreprinderilor industriale, începând cu proiectarea / reproiectarea produselor și a tehnologiilor, pregătirea tehnică a fabricației și controlul calității produselor, toate asistate de calculator.

Mărirea timpului de răspuns la diferitele cereri ale utilizatorilor este un al doilea factor important de influență a eficienței sistemelor informatice. Acest factor este condiționat în primul rând de disponibilitatea și fiabilitatea echipamentelor de calcul, de diversificarea și adecvarea acestor echipamente la aplicațiile realizate. „Apropierea” calculatorului de utilizatorul uman, pe baza tehnicilor de teleprelucrare și prin asigurarea de echipamente terminale plasate în principalele centre de decizie sau a surselor de date este unica soluție pentru creșterea operativității deciziilor și scurtarea timpului de așteptare a rezultatelor de la calculator.

Creșterea operativității și asigurarea unor parametri funcționali superiori în exploatarea sistemelor informatice sînt, de asemenea, influențate de modalitățile de colectare a datelor de intrare; înlocuirea treptată a mijloacelor tradiționale de transpunere a datelor pe cartele perforate — care implică un mare consum de hirtie și manoperă — cu mijloace moderne de culegere, validare și transpunere a datelor pe suporturi magnetici a devenit o necesitate imperioasă în condițiile actuale de dezvoltare a informaticii românești. Aceste cerințe, exprimate de majoritatea covârșitoare a utilizatorilor de tehnică de calcul, se adresează atât industriei românești producătoare de echipamente electronice, de la care așteptăm noi tipuri și calități sporite de mini și microcalculatoare, terminale universale și specializate, echipamente de culegere a datelor, cit și unităților de service, de la care așteptăm o scurtare a duratei și o îmbunătățire a calității reparațiilor și întreținerii echipamentelor existente.

Eficiența aplicațiilor informatice este în continuare condiționată de **receptivitatea utilizatorilor, de nivelul de pregătire și de gradul de participare** al acestora la definirea cerințelor informaționale și la perfecționarea continuă a acestor aplicații. De remarcat, ca fapt deosebit de pozitiv — din analiza a circa 10 ani de experiență a informaticii în țara noastră — rolul din ce în ce mai activ pe care și-l asumă conducerile unităților economico-sociale în conceperea și utilizarea sistemelor informatice cit și în evaluarea efectelor economice obținute pe seama tehnicii moderne de calcul.

Stimularea și capacitatea utilizatorului social în introducerea și înțelegerea tehnologiei informatice depinde de cel puțin trei factori: **învățarea la scară socială a informaticii, relația cu echipamentul și relația cu tehnologia informatică**. Acțiunea convergentă a acestor trei factori trebuie să aibă menirea de a apropia calculatorul de om. Se poate aprecia că cercetarea românească, progresele realizate în pregătirea și însușirea tehnicii informatice vor asigura îndeplinirea acestor condiții.

Analizând factorii de influență ai eficienței obținute pe seama informaticii nu putem neglija aspectele referitoare la **necesitatea micșorării continuu a cheltuielilor unităților beneficiare cu proiectarea, implementarea și exploatarea sistemelor informa-**

tice. Deși căile de reducere a acestor cheltuieli ar putea face obiectul unor analize mult mai ample, reținem totuși ca elemente definitorii în creșterea eficienței prestărilor informatice pe de o parte reducerea prețurilor echipamentelor și în ultimă instanță a componentelor electronice, iar pe de altă parte reducerea costurilor în activitatea de proiectare-implementare a sistemelor și aplicațiilor informatice. Această a doua componentă este condiționată la rîndul său de: utilizarea pe scară largă a soluțiilor tipizate, a unor tehnologii avansate de proiectare-programare care să permită atingerea unor performanțe de tip industrial, de trecere de la o concepere izolată a elementelor informatice la o viziune sistemică, de creșterea flexibilității structurale și funcționale și, desigur, nu în ultimul rînd, de ridicarea continuă a nivelului profesional al lucrătorilor din informatică.

Un factor de eficiență dar și de operativitate și precizie în fluxurile informaționale la scara economiei, care ar necesita să fie nu numai studiat ci chiar experimentat, este trecerea la **informatizarea multiplexului conexiunii** externe pe care fiecare sistem informatic le are cu ambientul său. Avem în vedere o articulare cu mijloace preponderent informatice a intrărilor și ieșirilor generate de fluxurile materiale, de forță de muncă, financiare, informaționale, de mijloace fixe. Experimentarea într-un spațiu economic și geografic bine delimitat ar putea furniza elemente importante și despre potențialul tehnicilor de securitate și confidențialitate a datelor, precum și asupra demersurilor necesare reflectării corespunzătoare în legislație a purtătorilor informatici și chiar a informației electronice.

Gradul de înzestrare tehnică a jucat și va juca în continuare un rol determinant pe planul eficienței efective, al diversificării aplicațiilor informatice și chiar a nivelului tehnic și de concepție la care acestea vor fi realizate.

Nivelul încă scăzut al unor parametri ce caracterizează gradul de înzestrare tehnică arată că din acest punct de vedere sîntem încă dezavantajați. Avem în vedere în primul rînd media de numai 34 de calculatoare la un milion de locuitori în țara noastră, față de 75 în R.P. Bulgaria, 130 în R.P. Ungaria, 200 în R.S.F. Iugoslavia sau 400 în Uniunea Sovietică⁴⁾, precum și un element principal al structurii de dotare, respectiv numărul de terminale (2 terminale la un calculator, sau 1 terminal la 178 Ko memorie internă, sau mai puțin de un terminal pentru o întreprindere din industria republicană, sau 1 terminal la peste 2400 muncitori, față de 2 terminale la 100 muncitori cit este prevăzut în Franța pentru 1985).

Realizarea într-o primă versiune a SIN și satisfacerea pe această cale a unui anumit nivel de eficiență la scara societății este nemijlocit determinată de asigurarea unor niveluri și structuri de dotare comparabile cu cele prezentate mai sus. O asemenea perspectivă pentru infrastructura informatică a economiei este absolut necesară societății pe care o edificăm.

EXISTENȚA UMANĂ va însemna tot mai mult căutare de informații și soluții, pentru a le utiliza în modul cel mai eficient. Menținerea omului ca subiect activ, creator este condiționată și de pătrunderea informaticii — în forme specifice — în cvasitotalitatea existenței umane.

Referindu-se la acest aspect directorul general al UNESCO, Amadou Mahtar M'Bow aprecia, de exemplu, că informatica și telecomunicația vor avea consecințe considerabile asupra „condițiilor de lucru și utilizării forței de muncă, structurii populației active, vieții colectivităților și familiilor și locului pe care îl ocupă individul, evoluției culturii și în particular al creației intelectuale și artistice”. Va fi afectată, înțelegem noi, însăși poziția omului în raport cu mijloacele de producție, se va accelera trecerea de la munca fizică la munca intelectuală, se va reduce durata zilei de muncă, iar munca asistată de calculator va deveni mult mai performantă.

În această situație este necesar să ne punem și problema dacă noțiunea de **muncă productivă** cu care operăm în prezent, inclusiv în actele normative, nu are deja o semnificație limitată în raport cu aria și conținutul său efectiv. În acest context susținem ideea că și **munca încorporată în producția informatică aparține sferei muncii productive**. Sînt tot mai evidente implicațiile pe care informatica le are și le va avea asupra forțelor și relațiilor de producție, asupra raportului dintre acestea, asupra devenirii personalității umane, asupra vieții politice și de stat, a vieții publice. Un asemenea impact se va produce în orice tip de societate; diferit va fi, însă, scopul și repartizarea utilizării pe care informatica o generează. Informatica va putea să contribuie la dezvoltarea societății socialiste, interesată în creșterea — inclusiv prin informatică — a performanțelor sale, ca sistem capabil să genereze o înaltă eficiență economică, o profundă responsabilitate socială și un cadru politic larg democratic.

Dezbateri

PROCESE ȘI FENOMENE ACTUALE DIN ECONOMIA MONDIALĂ (II)

Continuăm în acest număr publicarea sintezei dezbaterilor pe tema „Procese și fenomene actuale din economia mondială”, inițiată de „Revista economică” cu sprijinul Secției de științe economice a Academiei de științe sociale și politice, Academiei „Ștefan Gheorghiu” și Institutului de economie mondială.

Publicarea sintezei a început în nr. 47 din 27 noiembrie 1982 al revistei noastre.

Imperativul adaptării la mutațiile din economia internațională

Aurel Ghibușu — Este evident că în întreaga lume sînt căutate cu asiduitate soluții imediate și de perspectivă mai îndelungată pentru depășirea actualei crize economice mondiale. Schimbarea situației nu poate fi realizată decît prin adaptarea la noile condiții economice, politice, sociale din lume. Pentru o nouă creștere economică viitoare susținută și echilibrată pe plan mondial este necesară realizarea conștientă a unor schimbări în economiile țărilor lumii, în modelul reproducției sociale. S-a avansat deja ideea conform căreia actuala criză economică mondială este, în fapt, criza vechii ordinii internaționale, iar depășirea profunde crize economice mondiale nu poate fi concretizată fără angajarea practică a omenirii pe calea instaurării unei noi ordini internaționale echitabile. Dealtfel, au rămas tot mai puțini aceia care mai contestă faptul că omenirea avansează implacabil în direcția unei noi ordini economice internaționale. Realității caută să se adapteze unor asemenea tendințe. Mi se pare sugestiv în această direcție titlul unui articol japonez din 1981: „Un nou capitalism pentru o nouă ordine economică internațională”. Parafrazînd s-ar putea spune că pentru o nouă situație (economică internațională) este necesară o nouă economie, este necesară adaptarea tuturor economiilor naționale la noile condiții și constrîngeri existente în economia mondială. Capitalismul pare a se adapta destul de prompt la schimbările care se petrec în economia mondială. Economiiile în curs de dezvoltare, economiile socialiste trebuie și ele să se adapteze cît mai rapid la mutațiile ce se petrec în raporturile economice internaționale. Apariția și dezvoltarea în economiile țărilor individuale, pe deasupra deosebirilor care există între ele în ceea ce privește gradul de dezvoltare și orînduirea socială, în sistemul relațiilor economice internaționale și pe plan global a unor fenomene și procese noi fac soluțiile tradiționale, modelele creșterii economice aplicate pînă acum impracticabile. Atît țările cît și sistemul relațiilor economice internaționale trebuie să răspundă în mod adecvat sfîdării timpului în care trăim, fiind necesară o reinnoire a ideilor, a instituțiilor, a valorilor și alternativelor de acțiune.

O a doua idee pe care aș vrea doar să o avansez în acest moment este aceea a modelului ordinii economice internaționale, a formelor concrete pe care le va lua instaurarea noii ordini internaționale. În această privință pare necesar să căutăm în permanență noi elemente ale modelului unei noi ordini economice internaționale, renunțînd la ideea că noua fizionomie a relațiilor economice internaționale trebuie să ia obligatoriu formele conturate în urmă cu 10 ani, fără a se fi făcut pași concreți sensibili în această direcție. În prezent se vede că pe lîngă faptul că țările dezvoltate nu au răspuns în mod constructiv și imaginativ propunerilor formulate de către țările în curs de dezvoltare privind instaurarea unei noi ordini economice internaționale nici aceste propuneri nu puteau să reprezinte soluțiile definitive și modelul unic al ordinii noi, ci doar unele alternative ale acestui model, susceptibile de a fi completate, actualizate în permanență, pentru a ține seama de evoluția situației economice mondiale înșăși.

Cercetarea în domeniul chimiei și al surselor alternative de energie — problema fundamentală a sfîrșitului de secol

Eugen Dijmărescu — Este într-adevăr important să știm dacă, în condițiile modificate de criză, în economia mondială interdependențele își modifică sau nu caracteristicile și rolul și, deci, dacă asocierea factorilor obiectivi cu cei subiectivi conduce componentele sistemului de economie mondială spre o direcție de conflictualizare sau de consensualizare și ce semnificații capătă într-un caz sau altul problema restructurării, a ajustării la condițiile externe a economiilor naționale. Subscriu, în același timp, la necesitatea de a aborda problemele globale și într-un mod global. Cu gîndul la viitor, aș dori să mă refer la ce se întîmplă de fapt în progresul tehnic. Este o problemă care preocupă întreaga economie mondială și fiecare stat în parte. Dacă privim retrospectiv, în fond o influență mare asupra creșterii economice în perioada anilor '60—'70 a avut-o introducerea acelor cuceriri, dezvoltări de noi produse în urma cercetării-dezvoltării, a progresului tehnic, realizate cam în perioada anilor '50—'60. Odată cu intrarea după anul 1973 și în mod categoric după 1975 într-o fază de criză generată de factori economici, de unele politici economice și de menținerea sistemului instituțional în limite care sînt improprii promovării schimburilor și în consecință dezvoltării, se constată o oscilație a cheltuielilor de cercetare-dezvoltare cam în toate statele, îndeosebi în țările capitaliste, similară oscilațiilor ciclice și în strînsă dependență cu execuția bugetară.

Care sînt consecințele fenomenului pentru etapa actuală? Se poate spune că ele n-ar fi atît de evidente atît timp cît continuăm să ne aflăm într-un proces de robotizare, de introducere pe scară largă a microelectronicii, acesta din urmă pîrînd a fi domeniul în care cercetarea și dezvoltarea continuă și în această etapă de criză, cu cele mai mari efecte economice palpabile, care se transmit în activitatea productivă propriu-zisă. Nu același efect îl resimțim, după părerea mea, la cercetarea în domeniul chimiei sau în domeniul dezvoltării surselor alternative de energie, care reprezintă totuși problema fundamentală a acestui sfîrșit de secol.

Pe termen lung, mi se pare că a neglija, ca atitudine politică, procesul de cercetare și dezvoltare, implicit într-o fază de criză, reprezintă de fapt chiar o frînă pe care conștient sau inconștient o punem ieșirii din criză. Analizînd structura cheltuielilor de cercetare și dezvoltare se constată că în toată această perioadă, de după 1973, multe state și-au redus cheltuielile de cercetare fundamentală. Desigur, nu putem omite faptul că deși trăim într-o epocă în care progresul tehnic a ajuns la un nivel impresionant, nu toate statele beneficiază în egală măsură de acest progres tehnic. Pe de altă parte putem afirma că acest progres tehnic care s-a concretizat în dezvoltarea unor produse și care a generat o cerere mondială pentru aceste noi produse, creșterea și apariția unor noi ramuri economice, comerț mondial, reprezintă nu numai efectul cercetării aplicative dar și pe cel, chiar întîrziat, al unei cercetări fundamentale. În prezent constatăm însă, atît din partea autorităților guvernamentale, dar îndeosebi la cercetările finanțate de industrie, extinderea procesului de reținere pentru efectuarea de cheltuieli pentru cercetare-dezvoltare sau de limitare a acestora la ceea ce se numește „riscul minim”, respectiv la perfecționarea produselor existente.

De ce ridic această problemă? Pentru că mi se pare că există o corelație directă între progresul tehnic, politica economică și structura productivă. Mă gîndesc la faptul că inclusiv țările mai puțin dezvoltate, dar care au totuși o structură industrială diversificată, țările care au achiziționat licențe și care au perfecționat licențe, alături de țările care au generat aceste invenții, deci țările care în general contribuie la dez-

voltarea progresului tehnic, fiind sau nu, menținându-se mai mult la valorificarea stocului existent de rezultate ale cercetării-dezvoltării, prin limitele impuse cheltuielilor pentru progres fundamental, să aducă piața internațională și economia mondială într-o stagnare a procesului de interdependență, poate chiar la o limitare a influenței pozitive a interdependențelor, a complementarităților dintre economiile naționale. Ele ar acționa în sens negativ, nu propulsând dezvoltarea economiei naționale pe ideea valorificării acestor interdependențe, ci conducând la menținerea în ansamblu a economiei mondiale într-o stare de creștere scăzută (admițând depășirea actualei etape de depresiune), o creștere bazată exclusiv pe valorile actuale ale civilizației. Se pare că lumea a devenit foarte puțin creatoare de valori noi. Aceasta este una dintre ideile pe care o aduc la masa discuției noastre. Fără să insist prea mult, am în vedere și implicațiile pe care le putem analiza legat de influența stagnării cercetării-dezvoltării și asupra inflației, a șomajului pe care le vedem în mod deosebit astăzi și mai ales influența asupra productivității muncii. Putem spune că absența inovației în zilele noastre este una din cauzele reducerii globale a productivității muncii.

Am în vedere, de asemenea, creșterea valorii unei noi inovații sau invenții, dar mai ales faptul că toate aceste invenții, inovații care se fac acum nu sunt inovații cu caracter de revoluționare, ci în primul rând, inovații care trebuie să se conformeze anumitor legislații. Majoritatea cheltuielilor actuale de cercetare în industrie și mai ales în industria de bază se îndreaptă în acest scop, al combaterii poluării și protecției muncii, care majorează costurile de producție, dar nu au și efecte asupra productivității. N-aș vrea să se înțeleagă că neg importanța cheltuielilor de acest gen. Dimpotrivă. Numai că, în condițiile limitării volumului cheltuielilor de cercetare-dezvoltare și al canalizării lor pe direcția „riscului minim”, ele nu se mai dedică scopului dezvoltării acelor mașini, utilaje noi care să determine un progres real, de la producție până la comerț, în sensul de comerț între toate statele, care să stimuleze la rândul-i creșterea economică.

Perceperea tendințelor reale, dincolo de aparențe

Maria Popescu — Trebuie făcut un efort de delimitare între aparențele de stagnare ale economiei mondiale, între aparențele de încetinire a ritmului inovației în domeniul produselor și al valorilor, și realitatea în imensa ei diversitate, dificil de perceput întrucât nu începe în modelele de gândire și judecățile de valoare cu care noi ne-am deprins, și în indicatorii statistici cu care încă lucrăm. Or, să nu uităm că acești indicatori au fost proiectați pe baza altor realități, din alte vremuri. Cel mai ilustrativ lucru este în legătură cu dezvoltarea electronicii, biromaticii, microprocesoarelor, ale căror ponderi, datorită evoluției prețurilor în jos, invers decât la celelalte produse, fac să nu fie perceptibile cu instrumentarul statisticii mondiale actuale tocmai tendințele și evoluțiile posibile în viitor. Același lucru se întâmplă și cu bulversările structurale: deși aparent investițiile sînt reduse în toate țările, capacitățile de producție sînt subutilizate — în unele locuri pînă la 50 la sută —, concomitent au loc modificări structurale care nu sînt remarcabile la suprafață. Sînt efectuate în unele țări investiții masive în domeniile de viitor care vor fi caracteristice și vor acapara piața mondială, iar pericolul cel mai mare este că criza lovește cel mai puternic pe cei care nu se adaptează. Pericolul cel mai mare decurge din faptul că nu se sesizează la timp mișcările de fond care nu se văd, valorile profunde care nu apar la suprafața mării decît atunci cînd au atins anumite niveluri, anumite performanțe, și cînd devin catastrofale pentru cei care nu le-au prevăzut din timp și nu au preîntîmpinat efectele lor. Mi se pare în acest sens ilustrativă și demnă de reflecție cartea prof. Murgescu care, pe o temă bătătorită în legătură cu fenomenul japonez semnaleză anumite orientări de viitor, autorul fiind preocupat tot timpul de a înțelege ce se întâmplă cu structurile economice, ce determină performanțele acestei țări? Unde este secretul? Profesorul Murgescu apreciază că acesta rezidă în imensa capacitate de adaptare a japonezilor, în faptul că ei lucrează acum la produsele secolului viitor, că ei au devenit exportatori de licențe ș.a.m.d.

În concluzie, consider că fenomenele de criză actuală nu trebuie să ne inducă în eroare în evaluarea situației reale și a tendințelor ce se întrevăd pentru a nu încuraja o tendință de expectativă, de apreciere că peste tot e criză, peste tot sînt greutăți și să așteptăm să vedem cum vor ieși alții din criză. Printr-o atare atitudine decalajele în mod fatal se vor adînci.

Aș dori să preîntîmpin posibilitatea de a ne axa prea mult pe aparență și de a pierde din vedere esențialul, efortul nostru colectiv trebuind să fie de a da la o parte vîlurile prejudecăților și ale modelelor preconceptuate pe care în mod fatal le avem fiecare în minte, și de a scruta cu cît mai multă luciditate realitatea pentru a înțelege care sînt direcțiile de perspectivă și domeniile prin care se poate pătrunde cu șanse sporite în competiția economică mondială.

Scrutarea zonei ascunse a dezvoltărilor tehnologice

Daniel Dăianu — În intervenția ultimă a tovarășei Maria Popescu am simțit atenția mare pe care dînsa o acorda zonei ascunse a dezvoltărilor tehnologice-industriale care sînt și cel mai greu de perceput. Să ne gândim numai la ceea ce specialiștii în domeniul militar numesc „zona cenușie”, care acoperă dezvoltări ce nu pot fi surprinse nici de instrumentarul (electronic) cel mai sensibil; cel mult pot fi bănuite, intuite. Tot astfel, sînt de părere, că se întâmplă în domeniul economic. Mai mult, există un front de acțiune a progresului tehnic în care se desfășoară ceea ce unii numesc a treia revoluție industrială, ale cărei implicații pentru diviziunea socială, internațională a muncii vor fi considerabile. De aceea, nu pot accepta ideea unei „depresiuni” pe planul inventivității, în pofida a ceea ce ar sugera declinul relativ al cheltuielilor pentru cercetare-dezvoltare în unele spații naționale, alarma lansată de unele cercuri de afaceri din principalele state industrializate. În fond, alarma amintită este provocată tocmai de progresul formidabil în sectoarele de vîrf ale unui sistem economic deosebit de performant: Japonia. Justificată mi se pare punerea problemei în maniera următoare: în ce măsură noile dezvoltări tehnologice (revoluționare) contrabalansează epuizarea forței propulsive a ceea ce a cauzat marile „rupturi” tehnologice-industriale în secolul nostru. Sau altfel spus, care va fi procesul de diseminare — cu consecințele sale — a noilor tehnologii în raport de „curba de învățare” a diverselor societăți, de creare a cererii efective de consum de tehnologie nouă. Din această perspectivă, am impresia că progresul tehnic contemporan conduce la o mai mare fragmentare a circuitului economic mondial mărind disparitățile de ordina tehnologică dintre spațiile naționale. Spre exemplu, în afara „problemei energetice”, pentru S.U.A. și țările vest-europene, marea confruntare economică este în esență de natură tehnologică (educațională) și poate fi redusă terminologic la „chestiunea japoneză”. În același timp, progresul tehnic contemporan poate reduce din omogenitatea calitativă a structurilor productive, poate cauza dislocări masive în aparatul productiv care nu întotdeauna pot fi compensate de noi investiții. Într-un anumit sens, acest progres tehnic reliefează slăbiciunile procesului de acumulare productivă în numeroase spații naționale. Se poate vorbi, dealtfel, de o criză a tipului de acumulare, de o criză — sună oarecum paradoxal în contextul menționat — de productivitate, de o rigidizare relativă a mecanismelor de alocare a resurselor.

Fragmentarea circuitului economic mondial relevă „inele” superioare care suferă impactul dezvoltărilor din zona mai puțin observabilă. Accesul în aceste inele va fi tot mai greu pentru cei care nu se adaptează, care nu au un sistem economic a cărui natură este intrinsec competitivă. Implicit, ajungem la o problemă care ar trebui să preocupe mai mult investigațiile noastre asupra dinamicii economiei mondiale, a condițiilor determinante pentru gradul de competitivitate. Este evident că economia internațională este o economie concurențială — chiar dacă avem de-a face cu o concurență imperfectă —, în care economiile naționale, ce sînt „deschise”, trebuie să-și valorifice cît mai bine avantajele comparative, să intre în „competiția” ajustărilor. Bunăstarea nu vine singură din spațiul mondial și nimeni nu o face cadou; trebuie cîștigată printr-un grad înalt de valorificare a avantajelor comparative (a nu fi confundate cu costurile comparative) printr-o competitivitate cît mai ridicată. Prin această prismă cred că trebuie văzută și dinamica economiei mondiale: pe de o parte, problematica complexă din relațiile economice internaționale care lovește economiile mai vulnerabile; pe de altă parte, problemele care se pun înăuntrul fiecărui sistem național și care trebuie atacate (soluționate) din interior. O evoluție internă pozitivă poate mai mult decît compensa eventualele impulsuri negative (șocuri) externe. Din păcate, în multe spații naționale evoluțiile interne nu au favorizat ajustările structurale necesare; dimpotrivă, le-au blocat. Din acest punct de vedere, s. poate spune că dificultățile provocate de factori exogeni au fost complicate de factori interni. Acolo unde aceștia din urma

precumpănesc, avem de-a face cu o criză a politicii economice care se poate întrepătrunde și alimenta reciproc cu criza sistemului de instituții social-economice. Sint cazuri cînd blocaje instituționale, deci porțiuni suprastructurale, anihilează posibilitățile de punere a mașinii economice naționale pe drumul corect. În mai multe state capitaliste avansate se discută mult asupra rolului cadrului instituțional în influențarea dinamicii productivității sociale.

Lange sublinia în volumul prim al manualului său de economie politică, că două raporturi trebuie analizate pentru înțelegerea evoluției ansamblurilor societale: raportul între relațiile de producție și forțele de producție și cel dintre suprastructură și relațiile de producție. Al doilea raport (aproape complet uitat în manualele noastre de economie politică) pare să fi căpătat o semnificație deosebită în timpul nostru, cînd originea multor probleme economice trebuie căutată în perimetrul instituțional, național și internațional. În același context ar trebui poate să vedem și raportul existent în momentul de față între teoria economică și politica economică. În acest sens, îndrăznesc să avansez ideea că teoria economică — înțeleasă nu ca simple abstractizări, fără relevanță practică — a fost uneori ignorată, că politicii și-a depășit sfera obiectiv delimitată de înfrîmarea vieții economice, că nu întotdeauna s-a ținut cont de baza microeconomică a oricărui fenomen macroeconomic, de comportamentul și motivațiile agentului economic, de felul în care caracterul relației între decident și executant afectează calitatea muncii în totalitate.

Problema structural-tehnologică combinată cu problema instituțională ne împinge spre studierea fazei de tranziție în care, se pare, se află sistemele industriale. Problema structural-tehnologică, desigur, poate fi descompusă în componenta de ordin tehnologic (noile tehnologii), ceea ce numim „criza energetică” etc. Ea poate fi asimilată în bună parte cu ceea ce colegul Pilat consideră a fi criza modului tehnic de producție, care, prin urmare, nu poate fi redusă la simpla modificare — fie ea majoră — în prețurile relative ale resurselor. Ar mai trebui poate să facem un efort de a clarifica sensul/sensurile pe care le atribuim termenului de criză. Am senzația că există destulă confuzie între noi, că nu am găsit un limbaj comun.

Aș mai dori să lansez o problemă pe tabla dezbaterii noastre, aceea a concilierii creșterii complexității interdependențelor (a creșterii interdependențelor) cu creșterea, sau dorința de augmentare a prerogativelor naționale în determinarea unui curs al politicii economice care să aducă fiecărui stat național cît mai multe beneficii în comerțul internațional. Această conciliere este dificil de realizat în lumina raporturilor de forță din economia mondială, fapt ilustrat de mărirea cantității de conflictualitate, de tendințele de protecționism (neomercantilism). Ce vor predomina în viitor, eforturile de participare mai activă la schimbările economice internaționale, sau vom fi martorii unor încercări de „repliere”, de reducere a deschiderii spre exterior? Cum vor putea fi puse de acord cerințele de coordonare — la scară națională și internațională — a unor activități economice, sau acțiuni cu nevoia acut resimțită de flexibilizare a ajustării proceselor economice, de mărire a spațiului de decizie autonomă a fiecărui agent economic?

Incidențele politicilor economice ca factor al crizei

Sorica Sava — Analiza fenomenelor crizei actuale relevă caracterul de fond, de lungă durată dar și amploarea deosebită, extinderea și generalizarea ei în toate domeniile vieții economice, sociale, ale raporturilor materiale, umane etc. De aici și consecințele acesteia, pe plan global generînd pericole într-o serie de domenii care privesc omenirea în general, începînd cu alocarea, utilizarea resurselor și pînă la menținerea păcii.

În explicarea desfășurării crizei sint de relevant și apariția sau accentuarea unor procese noi în perioada postbelică, care au puține sau deloc similitudini, puncte de referință în trecut. Am în vedere împărțirea lumii în țări dezvoltate, bogate și țări sărace, subdezvoltate, intervenția statului capitalist în economie, ca moment esențial al producției și repartiției etc.

De aceea analiza fenomenelor, proceselor crizei actuale cere mai mult o disociere a ceea ce este de lungă durată de ceea ce este conjunctural. După opinia mea, analiza crizei pe baza schimbărilor care s-au produs, în deceniile dintre anii '50 și '70, ne conduce la aprecierea că actuala criză este în mare parte o criză a tipului de reproducție postbelic grefat pe fun-

dalul evoluției de lungă durată a capitalismului. În acest context ca și tovarășul profesor Gh. Badrus consider ca unul dintre fenomenele cele mai semnificative și cu implicații multiple de ordin temporal și spațial, reducerea continuă a cererii productive, criza acumularii și a productivității din principalele țări capitaliste.

Aș remarca însă și incidențele politicilor economice ca factor semnificativ în declanșarea și evoluția crizei. Pentru că nu trebuie să pierdem din vedere faptul că prin politicile economice — preponderent keynesiste — țările capitaliste au încercat să controleze mersul ciclului, să-l condiționeze și să-l orienteze între anumite limite, să disemineze efectele asupra întregii societăți sau asupra unei anumite părți a populației.

Această interacțiune a factorilor subiectivi cu factori de ordin obiectiv în apariția și evoluția crizei reprezintă o caracteristică importantă, o componentă a actualei crize.

Nepierzînd din vedere caracterul contradictoriu al evoluției capitalismului generator de criză, trebuie să adăugăm și acest aspect, interpretînd politicile economice nu numai ca o tentativă de răspuns la criza generată de evoluții cu cauze obiective, ci și prin prisma incidențelor politicilor economice, de aici și a responsabilității cercurilor economice guvernamentale sau instituționale în declanșarea și amplificarea fenomenelor de criză. În sprijinul acestei idei putem evoca politicile economice din țările capitaliste care au dus nu numai la ascuțirea contradicțiilor interne sau a celor interimperiale dar și la adîncirea unor contradicții ale lumii contemporane, de declanșare și prelungire a unor fenomene negative pe planul relațiilor economice internaționale etc.

Din acest punct de vedere ni se pare semnificativă o anumită orientare a teoriei economice occidentale. În ultimii ani își fac tot mai mult loc și cîștigă adepți tezele conform cărora în societatea și economiile actuale se instalează ca o permanență nu situația de echilibru ci de dezechilibru.

Explicațiile acestei noi stări sint grupate în jurul intensității și rapidității schimbărilor în toate domeniile și cu deosebire în domeniul economic. Subliniind că dezechilibrele sint de acum un datum al realităților noastre, unii economiști occidentali susțin că ceea ce interesează pe plan teoretic și practic este nu căutarea cu orice preț a echilibrului ci stăpînirea și depășirea dezechilibrelor. În acest fel se atribuie un rol important factorilor de ordin suprastructural.

Aceste opinii conturează orientări noi ale gândirii economice occidentale reflectate în: teoria dezechilibrelor și teoria anticipațiilor raționale, care alocă un spațiu deosebit riscului.

Dacă am exemplifica aceste reflecții ar trebui să relevăm că teoria dezechilibrelor opune schemei abstracte a echilibrului walrasian generalitatea dezechilibrelor economice observate în activitatea reală, concretă și care rezultă după opinia acestor teoreticieni din funcționarea sistemului capitalist dar sint generate de însuși sistemul economic din cauza naturii și obiectivelor lui specifice.

În încheiere aș dori să sugerez ca discuțiile noastre asupra cauzelor, manifestărilor și consecințelor crizei mondiale să cuprindă referiri la teoriile economice occidentale și la strategiile generate de acestea. Mă gîndesc, de pildă, la strategiile economice noi din S.U.A., Anglia, mai recent în R.F.G., legate de ceea ce se denumeste „economia ofertei”.

În căutarea soluțiilor de ieșire din criză

Constantin Moisuc — Eu aș vrea să atrag atenția mai mult asupra problemei mecanismului crizei. Fiecare criză își are propriile mecanisme ale apariției, ale derulării evoluției și de ieșire din criză. Ceea ce este simptomatic în discuțiile noastre din ultimii ani și la noi în România, și pe plan internațional, a fost faptul că am plecat de la ceea ce apărea la suprafață — criza valutar-financiară internațională. Acesta a fost primul element de avertizare asupra declanșării unei crize economice mondiale. După cum știți, în 1968 s-a recunoscut la Fondul Monetar Internațional existența crizei sistemului monetar financiar și necesitatea „reformării” sistemului.

După aceea a urmat declanșarea unei suite de crize și am încercat la un moment dat să fac o tipologie a acestor crize economice (alimentară, petrolieră, demoeconomică etc.). Or, eu cred că plecînd de la noțiunea singulară de criză valutar-financiară cum s-a declanșat inițial am ajuns tot la o noțiune singulară de criză a economiei mondiale ca o noțiune integratoare a tuturor tipurilor de crize: ciclice, structurale, iar în cadrul acestora criza valutar-financiară, criza energetică, a mecanismului prețurilor internaționale etc.

(Continuare în pag. 31)

Dezarmarea și dezvoltarea — obiective prioritare conexe ale contemporaneității

EVOLUȚIA actuală a cursei înarmărilor se caracterizează, printre altele, prin atragerea din ce în ce mai dramatică a țărilor în curs de dezvoltare pe calea sporirii arsenalelor, a militarizării. Cauzele care au generat și generează acest fenomen sînt, fără îndoială, dintre cele mai complexe. Natural, hipertrofierea cererii de arme prezintă importante determinări „interne”: legate de conflictele moștenite sau apărute în relațiile dintre statele din așa-numita „lume a treia” sau chiar de anumite procese social-economice și politice din interiorul acestora. În același timp, apare cit se poate de limpede că responsabilitatea nu revine doar țărilor în cauză. Înarmările din lumea în curs de dezvoltare nu sînt deloc străine de evoluțiile negative în plan politico-militar specifice sistemului internațional în ansamblu.

Tendința de militarizare a vieții internaționale

AȘA CUM SUBLINIA, pe drept cuvînt, cunoscutul specialist norvegian în problemele păcii, Marek Thee, expansiunea arsenalelor militare în „lumea a treia” este animată, înainte de toate, de factori „externi”¹⁾. Cauzele principale trebuie discutate, cu alte cuvinte, în legătură cu efectul de manipulare creat de accentuarea confruntării dintre marile puteri pentru sfere de influență și dominație, de **continuarea politicii imperialiste, de forță și dictat, de tendința de militarizare globală a vieții internaționale**. Dealtfel, este ușor de văzut că și armele despre care este vorba sînt livrate, de regulă, de către țările dezvoltate (97%), în special de către marile puteri — numai S.U.A. și U.R.S.S. le revin peste 70% din total (în intervalul 1979—1981)²⁾. Indiferent însă de rădăcinile sau de motivele lor concrete, înarmările în această parte a lumii au devenit o **poară din ce în ce mai greu de suporat și un fenomen cu consecințe dintre cele mai grave pentru țările respective**. Totodată, apare din ce în ce mai limpede că **efortul militar întreprins este departe de a fi dus la o întărire a securității acestora**.

Desigur, cheltuielile militare ale „lumii a treia” nu pot fi comparate ca volum sau ca pondere cu cele ale marilor puteri sau în general cu efortul de înarmare al statelor industrializate. În 1981, de pildă, ele reprezentau — calculate în prețuri 1979 și fără China — circa 16% din totalul mondial al bugetelor militare³⁾. Cheltuielile militare din 1981 ale tuturor statelor în curs de dezvoltare de pe continentul african erau încă de 2,2 ori, respectiv de 2 ori mai mici decît cele ale R.F.G. și respectiv ale Franței. În cazul țărilor din America de Sud și America Centrală, luate împreună, decalajul era de 1:3, respectiv 1:2,7, iar în al celor din Asia de Sud (inclusiv India), de 1:4,5, respectiv 1:4,2. De asemenea, în timo ce în 1978 cheltuielile militare pe locuitor atingeau 309 dolari în țările dezvoltate (499 în S.U.A., 350 în R.F.G. și Franța, 394 în U.R.S.S. și 218 în R.D.G.), ele se situau sub 30 dolari în țările în curs de dezvoltare (22 în Africa și în America Latină și 5 în Asia de Sud)⁴⁾.

Problemele nu pot fi privite însă numai în această perspectivă. Înarmările în lumea în curs de dezvoltare prezintă în mod evident o serie întreagă de caracteristici care conturează, în ultimă instanță, un tablou mai mult decît îngrijorător. Astfel, trebuie să remarcăm **creșterea mult mai rapidă a efortului militar al acestor state în raport cu media pe plan mondial**. Dacă cheltuielile militare globale s-au majorat, de-a lungul anilor '70, cu circa 20%, cele ale țărilor în curs de dezvoltare au atins, în 1980, un nivel — circa 83 mil. dolari (fără China) — de peste două ori mai înalt decît cel de la începutul deceniului (pe peste trei ori în comparație cu 1960). Din păcate, o asemenea tendință nu a încetat să se manifeste nici în primii doi ani ai actualului deceniu, ci dimpotrivă s-a amplificat. Un spor important a cunoscut și numărul de oameni sub arme — de la 8,7 milioane în 1960 la 15,1 milioane în 1980⁵⁾. Normal, pe această bază s-a înregistrat o sporire a ponderii țărilor în curs de dezvoltare pe plan mondial, atît în privința bugetelor militare, cit și a volumului forțelor armate.

Deosebit de semnificativ este un alt fapt. Armele implicate în acest efort militar sînt, cum arătăm, arme importate, cumpărate cu sume imense în valută forte din exterior. Or, în timp ce la începutul anilor '60, țărilor „lumii a treia” le revenea mai puțin de jumătate din volumul importurilor mondiale de armament, în prezent ele sînt responsabile pentru circa 70% din fluxurile respective (perioada 1977—1980). Astfel,

de la 7,87 mld. dolari între 1962—1966, cumpărările lor de arme majore au ajuns la 47,8 mld. dolari între 1977—1981 (în prețuri constante 1975). Valoric, ele s-au dublat la fiecare cinci ani (vezi și graficul). Putem nota, dealtfel, că în perioada 1977—1980 primii 25 importatori de arme din lume au fost țări în curs de dezvoltare. Trebuie să spunem, în plus, că cifrele menționate se referă doar la importurile de armament greu. Se apreciază însă că acestea reprezintă doar jumătate din volumul cumpărărilor de echipament militar⁶⁾.

Creșterile în acest plan prezintă și o însemnată latură calitativă. La începutul anilor '60, marea majoritate a armelor transferate erau relativ nesofisticate și „de mîna a doua”. Acum, registrele SIPRI referitoare la contractele de vânzare-cumpărare — în 1981 sînt înregistrate 1 100 acorduri separate — arată că 94% dintre acestea implică sisteme noi de arme⁷⁾. Tot mai multe țări în curs de dezvoltare intră sau fac eforturi pentru a intra în posesia unui armament (tancuri, avioane, rachete, nave de luptă) cu caracteristici tehnice și operaționale de vîrf, indiferent care este prețul ce trebuie plătit pentru aceasta. Și, cum sublinia A. Gauhar în revista „South”, fără a-și pune cu adevărat întrebarea dacă armele respective contribuie în vreun fel la întărirea securității lor naționale sau, dimpotrivă, ajung să servească pătrunderii unor interese străine⁸⁾.

Să menționăm, în sfîrșit, preocuparea pe care o manifestă numeroase state în curs de dezvoltare — indeosebi cele angajate într-o măsură mai însemnată pe calea industrializării — pentru dezvoltarea producției proprii de mijloace militare. La sfîrșitul anilor '70 se aprecia că peste 30 de țări ale „lumii a treia” ajunseseră producătoare de arme (dintre care 23 de țări — de arme majore). În America Latină, de exemplu, numărul statelor care fabricau armament greu sporise de la 2 la începutul anilor '60 la 8 în 1981 (de la 4 la 10 în cazul armamentului ușor)⁹⁾.

Un factor al adîncirii decalajelor

RELEVAREA consecințelor și deci a semnificației participării țărilor în curs de dezvoltare la actuala cursă a înarmărilor reclamă însă depășirea discutării efortului militar în sine. Este nevoie de analiza sa în strînsă legătură cu contextul social-economic în care se inserează. Doar pe această bază vom putea pune în evidență „gretatea” reală a procesului de înarmare în această parte a lumii. Or, primul fapt care se impune atenției într-o asemenea perspectivă este acela că ne aflăm în fața unui **efort militar disproportionat, întreprins de țări sărace și sau slab dezvoltate, confruntate cu grave probleme în plan social-economic**.

Cîteva cifre vor fi sugestive în acest sens. Astfel, în 1978, ponderea cheltuielilor militare în P.N.B. în cazul acestor state atinge 4,6% (4,7% în P.N.B. pe locuitor). Deja se conturează, credem, amploarea prelevărilor de fonduri, a **resurselor materiale irosite pentru înarmare** în „lumea a treia”. Imaginea va deveni mult mai limpede dacă vom adăuga că ponderile menționate depășesc nivelurile corespunzătoare pentru țările dezvoltate (4,4%). Deși valorile ar putea să pară destul de apropiate, importanța poverii asumate nu este deloc comparabilă. În cazul țărilor în curs de dezvoltare aceasta se raporta, de pildă, la un P.N.B. pe locuitor care nu depășea 635 dolari (față de 6 937 dolari în țările industrializate). Un nivel care, chiar fără a mai cunoaște vreo diminuare, poate fi descris doar în termenii sărăciei, ai subdezvoltării.

Așa cum au sugerat unele studii întreprinse în ultimul timp,

¹⁾ M. Thee, Third World Armaments. Paper prepared for „Rapport från SIDA”. Stockholm, 1981, p. 4

²⁾ SIPRI: The Arms Race and Arms Control, Taylor and Francis Ltd., London, 1982, p. 65

³⁾ Calculat după The Arms Race and Arms Control, p. 63

⁴⁾ Calculat după World Armaments and Disarmament, SIPRI Yearbook 1982, Taylor and Francis Ltd., London, 1982, p. 141—145. Datele privind cheltuielile pe locuitor: R. Leger Sivard, World Military and Social Expenditures, 1981, World Priorities, Leesburg, 1981, p. 22—23

⁵⁾ World Armaments and Disarmament, SIPRI Yearbook, 1981, Taylor and Francis Ltd., 1981, p. XIX, 158; R. Leger Sivard, op. cit. p. 8.

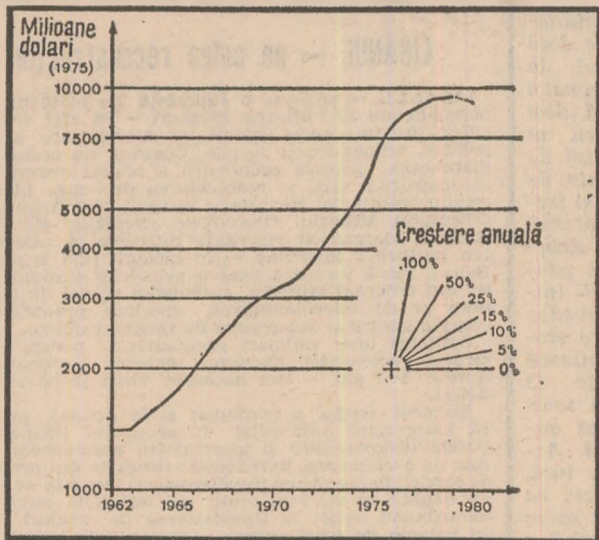
⁶⁾ The Arms Race and Arms Control, p. 64—67; D. Bekić, L'armement des pays en développement, în „Revue de politique internationale”, nr. 771—5, Belgrade, 1982, p. 15

⁷⁾ The Arms Race and Arms Control, p. 65—66

⁸⁾ A. Gauhar, The Hidden Costs of the Arms Race, în „South”, July, 1982, p. 7

⁹⁾ SIPRI Yearbook, 1982, p. 295

Importul de arme majore al țărilor în curs de dezvoltare, 1962—1980 (în prețuri constante în dolari din 1975)

(după SIPRI)

dimensiunile efortului financiar implicat de înarmare pot fi și mai bine puse în evidență dacă se analizează ponderea sa în bugetul statelor. Aceasta dă și o indicație în legătură cu prioritățile stabilite de guvernele țărilor în curs de dezvoltare. Or, în cazul unora dintre cele mai sărace state (R.P.D. Yemen, Ciad, Mali, Pakistan, Birmania, Uganda, Etiopia, Burundi etc.), partea cheltuielilor militare în buget oscila, la nivelul anului 1977, între 17 și 34%, comparându-se sau chiar depășind cu mult ponderea corespunzătoare în țări cum ar fi S.U.A., R.F.G., Franța, Italia ș.a.m.d. Starea de subdezvoltare pe care se suprapune această situație dă măsura exactă a poverii pe care o suportă țărilor sărace datorită implicării lor în cursa înarmărilor.

O privire asupra sumelor cheltuite pe militar, arată, pe de altă parte, că pentru un soldat țărilor în curs de dezvoltare utilizează produsul a 10,6 oameni (6 780 dolari la un P.N.B. pe locuitor de 635 dolari), față de produsul a doar 4,7 oameni în cazul țărilor industriale (32 632 dolari la un P.N.B. pe locuitor de 6 937 dolari) — deci mai mult decât dublu¹⁰⁾.

O serie de state în curs de dezvoltare depășesc însă cu mult nivelurile menționate. Evident, aceasta dimensionează în mod corespunzător povara pe care o reprezintă pentru ele înarmările. Astfel, în cursul anilor '70, ponderea efortului militar în P.I.B. a atins 36,5% în Egipt, 21,7% în Iordania, 13% în Iran, 14,7% în Arabia Saudită, 6,8% în Pakistan. De fapt, pe ansamblul Orientului Mijlociu cheltuielile militare pe locuitor se cifrau în 1978 la 250 dolari — nivel comparabil cu cel din țările dezvoltate; după cum, și în volum absolut, unele țări atingeau plafoane de ordinul miliardelor de dolari, familiare, mai degrabă, în rindul statelor industrializate¹¹⁾.

Semnificația participării țărilor în curs de dezvoltare la actuala cursă a înarmărilor trebuie discutată și într-o altă perspectivă. Avem în vedere necesitatea evaluării așa-numitului cost de oportunitate, cu alte cuvinte a luării în considerare, direct sau indirect, a ceea ce pierd aceste state sustrăgând resursele menționate de la o utilizare civilă. Statele la care ne referim sînt confruntate, după cum se știe, cu imperativul lichidării subdezvoltării, a unor decalaje economice enorme. Ca atare, pentru ele este vital să asigure un nivel înalt al acumulării și să mențină, pe această bază, o rată ridicată de creștere economică.

După cum arată însă faptele, rezultatele obținute sînt departe de a fi satisfăcătoare. La sfîrșitul anilor '70 și începutul anilor '80, creșterea economică a țărilor în curs de dezvoltare s-a încetinit simțitor: în 1980 un spor de numai 2,9%, în 1981 unul nesemnificativ (0,5%), iar în 1982 se prelină chiar un recul. Prognozele elaborate în cadrul O.N.U. indică doar perspectiva unui ritm de 0,7% anual pînă în 1990 pentru statele cu un venit pe locuitor scăzut¹²⁾. Deteriorarea situației economice nu a avut și pare să nu aibă, totuși, nici un efect asupra

¹⁰⁾ Cifrele menționate în această parte a articolului sînt calculate după R. Leger Sivard, op. cit., p. 24 și urm. Pentru ponderea în bugetul statului vezi H. Tuomi and R. Väyryen, Transnational Corporations, Armaments and Development, TPRI Research Reports, nr. 22, 1980, p. 225—227.

¹¹⁾ A. Gauhar, How Much Does a Soldier Cost? în „South”, July 1982, p. 9.

¹²⁾ World Development Report 1981, World Bank, Washington, 1981, p. 12.

¹³⁾ Leger Sivard, op. cit., p. 28. Vezi și considerațiile prof. dr. Gh. Badrus în dezbaterile „Oprirea cursei înarmărilor — cerință primordială a securității și păcii”, în „Era Socialistă” nr. 1, 1982, p. 24.

¹⁴⁾ R. Leger Sivard, op. cit., p. 16, 24; The Arms Race and Arms Control, p. 63; A. Gauhar op. cit., p. 12, 14.

¹⁵⁾ R. Leger Sivard, op. cit., p. 20 25 și urm.

statutului privilegiat al cheltuielilor militare. Și în momentul de față ele continuă să absoarbă fonduri enorme, care, altfel, s-ar putea adăuga sumelor destinate acumulării, în vederea relansării dezvoltării. Se apreciază că, din a doua jumătate a anilor '70, sumele alocate pentru înarmare au ajuns să reprezinte în cazul statelor în curs de dezvoltare neproducătoare de petrol 25—30% din volumul investițiilor nete.

Pe drept cuvînt, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, atrăgea atenția că „ritmul de creștere a alocațiilor pentru înarmări depășește pe cel al investițiilor pentru producția de pace”. Nu este deci de mirare că a început să se manifeste o necorelație flagrantă, care sporește povara reprezentată de arsenale: dacă între 1960—78 P.N.B. pe locuitor în aceste țări a crescut cu 87%, bugetele militare s-au mărit cu 314,2%. Ca urmare, singurele decalaje care cunosc o anumită reducere sînt nu cele economice, ci decalajele în planul cheltuielilor militare pe locuitor (de la un raport față de țările industrializate de 1:13,5 în 1970, la unul de 1:10,3 în 1978)¹³⁾.

Costul înarmărilor este ilustrat nemijlocit și de ponderea majoră pe care o dețin importurile — pe valută forte — în dezvoltarea militară a statelor „lumii a treia”: numai în 1979 în prețuri curente, ele au cheltuit 18,4 mld. dolari (în comparație cu 5,3 mld. dolari care au revenit țărilor dezvoltate). Ce a însemnat acest lucru, la scara a zece sau douăzeci de ani în cazul unor state confruntate cu dificultăți majore în dobîndirea fondurilor necesare dezvoltării economice, nu este greu de văzut. Se apreciază, de pildă, că un transfer integral — către sfera civilă — al sumelor alocate cumpărării de arme de către țările în curs de dezvoltare în perioada 1973—77 ar fi dus la o sporire cu 2% anual a ritmului de creștere economică.

Au existat, însă, și alte consecințe. Vom remarca, astfel, că plățile respective au mărit continuu datoria externă a acestor țări. Ele au diminuat, de asemenea, în mod drastic, semnificația ajutorului economic primit. În 1978, de exemplu, valoarea importurilor de arme a fost echivalentă, în cazul statelor în curs de dezvoltare neproducătoare de petrol, cu circa jumătate din întregul ajutor economic. În Orientul Îndepărtat, volumul sumelor plătite pentru arme era chiar mai mare decît ajutorul acordat țărilor respective. Să notăm, pe de altă parte, că în comerțul mondial „civil” partea țărilor în curs de dezvoltare nu depășește 25%, iar creșterea anuală a cumpărărilor de armament depășește, adesea, dinamica importurilor de bunuri și servicii. O mare parte a importurilor de arme s-a datorat statelor din Orientul Mijlociu: 44% între 1977—81. În 1980, valoarea armamentului major importat de acestea atingea 5,4 mld. dolari, sumă ce reprezenta, printre altele, circa 6% din veniturile realizate în zonă de pe urma exportului de petrol. Dealtfel, cheltuielile militare, în ansamblu, care depășeau în 1980 37 mld. dolari, neutralizau peste 35% din aceste venituri, iar în 1981, cînd ele au ajuns la 44 mld. dolari, această pondere a crescut¹⁴⁾.

Țările în curs de dezvoltare sînt țări care au de rezolvat sarcini uriașe în privința asigurării unor condiții corespunzătoare de viață pentru popoarele respective. În „lumea a treia” 450 milioane de oameni suferă de foamete, 2 miliarde nu au acces la resurse sigure de apă, 870 milioane de adulți sînt analfabeți, iar 130 milioane de copii nu pot frecventa școala primară, 150 milioane de oameni nu se bucură de nici un fel de asistență medicală, rata mortalității infantile atinge 109 la mie, iar speranța de viață nu depășește 58 de ani ș.a.m.d. Cu toate acestea, în țările cele mai sărace, cu un venit pe locuitor sub 200 dolari, bugetele consacrate înarmării — deși modeste ca pondere în P.N.B. — sînt echivalente cu investițiile în agricultură. De asemenea, pe ansamblul statelor în curs de dezvoltare, cheltuielile militare depășeau cu circa 26%, în 1978, pe cele destinate educației și erau de peste trei ori mai mari decît cele din domeniul ocrotirii sănătății.

Astfel, în 1978, în Iran cheltuielile pe un militar se ridicau la 23 036 dolari, iar cheltuielile pe locuitor pentru educație și sănătate nu depășeau 115 și respectiv 31 dolari; existau 413 000 soldați, dar numai 250 000 cadre didactice și 138 000 medici. În Irak, cheltuielile pe militar erau de 9 373 dolari, iar pentru educație și sănătate erau alocați 70 și respectiv 11 dolari pe cap de locuitor; forțele armate numărau 212 000 oameni, dar existau numai 112 000 cadre didactice și 5 600 medici. În India: 3 192 dolari în comparație cu 5 și respectiv 2 dolari; armata număra 1,09 milioane oameni, în comparație cu 178 000 medici și 3 milioane cadre didactice. În Pakistan: 2 308 dolari în comparație cu 5 și respectiv 1 dolar; față de 429 000 de soldați existau 265 000 cadre didactice și 40 000 medici. Cifre asemănătoare pot fi date pentru Bangladesh, Indonezia, Tanzania, Argentina sau Brazilia¹⁵⁾.

conf. dr. Vasile SECĂREȘ

Alte aspecte economice, sociale și politice ale corelației dearmare-dezvoltare vor fi analizate în partea a doua a acestui articol.

Stabex — un sistem depășit ?

REINNOIEREA, anul viitor, a acordului de la Lomé — privind schema de stabilizare a exporturilor (Stabex) din țările africane, din Caraibi și Pacific (A.C.P.) afiliate la Piața comună — va fi confruntată cu dificultăți fără precedent, datorită problemelor deosebite care au apărut în economia țării respective.

Conceput inițial pentru a preveni efectele fluctuațiilor în încasările din exporturile țărilor din A.C.P., sistemul de stabilizare a exporturilor a dat la iveală, în prezent, unele carențe de fond. Stabex — recunosc specialiștii comunitari — nu poate rezolva problemele structurale care confruntă țările partenere, în special exporturile țărilor africane. Statisticile indică un declin constant în producția și exportul celor mai multe țări africane la produse tradiționale, datorită atît politicilor asumate de aceste țări pentru diversificarea producției agricole dar mai ales ca urmare a mecanismelor internaționale care nu permit producătorilor să obțină niveluri corespunzătoare de preț. Ca urmare, o mare parte din transferurile efectuate de Piața comună

către țările din A.C.P. au fost folosite nu pentru creșterea productivității în sectoarele prevăzute în schemele de stabilizare, ci pentru acoperirea datoriilor externe, pentru menținerea capacității de import a țării sau pentru alte cheltuieli guvernamentale. Rămîne de văzut dacă viitoarele negocieri vor da cîștig de cauză autorităților din C.E.E. care se pronunță pentru introducerea obligativității ca fondurile financiare transferate de Piața comună să fie folosite exclusiv în anumite sectoare de producție, propunere greu realizabilă în practică datorită dificultăților care confruntă economia țărilor din A.C.P. și care nu și-au găsit o rezolvare de fond în actualele rapoarte dintre ele și partenerii lor din Piața comună.

Cauciucul natural — în declin

PREȚUL cauciucului natural a înregistrat în acest an (luna februarie) cel mai scăzut nivel din 1978 fără să existe, pe termen scurt, perspective pentru o ameliorare esențială. Cererea scăzută pe piața internațională, în special trendul continuu descendent al cererii pentru fabricarea anvelopelor de automobil în țările dezvoltate au con-

stituit principala cauză a acestei evoluții.

Dimensiunea diminuării consumului este dată de faptul că prețul la această materie primă a continuat să scadă deși în primul semestru al anului a fost retrasă de pe piață o cantitate de peste 100 mii tone și trecut în fondul stocului tampon, în cadrul Acordului internațional pentru cauciuc natural. Inițial, acordul prevedea ca în cazul în care stocul tampon acumulează într-o perioadă de 12 luni peste 100 mii tone, prețul să se reducă automat cu 5 la sută. Actuala conjunctură, însă, a determinat decizia ca reducerea prețului să se facă numai la nivelul a 1 la sută chiar în condițiile în care se acumulează cantități suplimentare în stocul tampon, în încercarea de a se veni pe această cale în sprijinul producătorilor de cauciuc natural.

Paralel, au apărut încercări de a se reactiva vechea Asociație a țărilor producătoare de cauciuc natural în vederea menținerii, pe diverse căi, a prețurilor cel puțin pentru semestrul doi al anului curent. Ziarul de specialitate Financial Times dă însă puține șanse de reușită acestor încercări în actuala conjunctură, caracterizată prin lipsa unor măsuri de fond vizînd stimularea creșterii consumului și deci și a cererii la această materie primă.

Programe de dezvoltare

LIBANUL — pe calea reconstrucției

LIBANUL — țară cu o suprafață de 10 500 km și o populație de 2,5 milioane locuitori — se află deja angajat într-un proces vizibil de normalizare a vieții politice, economice și sociale. Cuvîntul de ordine care marchează politica economică a noului guvern este reconstrucția țării și redobîndirea de către Liban a rolului tradițional de centru comercial și financiar al Orientului Mijlociu. Obiectivele strategice ale reconstrucției vizează cu prioritate refacerea și modernizarea porturilor maritime — în primul rînd a portului Beirut, placă turnantă pentru mărfurile destinate țărilor din Orientul Mijlociu, extinderea rețelei de căi rutiere și de telecomunicații, sporirea producției de energie electrică, construirea de spitale, locuințe.

Conform unor estimări preliminare, pentru reconstrucția economiei libaneze, obiectiv programat să dureze 5—8 ani — sînt necesare circa 12—15 miliarde dolari.

Sectorul terțiar a continuat și în această perioadă să joace rolul primordial în economia libaneză, în pofida distorsiunilor și insecurității permanente generate de evenimente. Excedentele rezultate din prestațiile de servicii împreună cu transferurile și intrările de capital au depășit în cei mai mulți ani deficitele comerciale, contribuind astfel la înregistrarea de solduri active în balanța de plăți externe. Comerțul de tranzit a rămas chiar și în această perioadă o sursă de bază a libanezilor. Sistemul bancar a fost sectorul care a supraviețuit cel mai bine evenimentelor din acești ani, tranzacțiile financiare și cu metale prețioase promițînd să-și redobîndească importanța.

Desfășurate sub semnul prieteniei tradiționale dintre popoarele romîn și libanez, relațiile economice bilaterale cunosc o dezvoltare și diversificare neîntrepută, România fiind în prezent principalul partener socialist al Libanului. Avînd la bază acordul comercial și de plăți semnat în 1956 (un nou acord a fost convenit la 6 decembrie 1980, urmînd să intre în vigoare după schimbarea instrumentelor de ratificare), schimburile comerciale romîno-libaneze au crescut, în perioada 1975—1981, de 2,1 ori.

În cadrul exportului Romîniei în Liban figurează produse cum sînt : mașini-unelte, produse electrotehnice, utilaje pentru industria materialelor de construcție, îngrășăminte, confecții și țesături, produse metalurgice, cherestea, birte, produse petroliere, materiale de construcție și produse agroalimentare. Tîra noastră importă din Liban piei, bumbac, citrice, fier vechi.

Activitatea de cooperare economică este, de asemenea, deosebit de dinamică și cu vechi tradiții. Astfel, fabrica de ciment de la Sibline, construită cu utilaje și asistență tehnică românească, urmează să fie dată în curînd în exploatare. Nu de mult au fost terminate lucrările de construcție la linia de înaltă tensiune Beirut-Tripoli, obiectiv executat în cooperare cu specialiștii romîni. Se remarcă de asemenea, societățile mixte romîno-libaneze, constituite în Liban cu mai mulți ani, în urmă, care sînt profilate pe comercializarea în această țară, precum și în zonele limitrofe a unor produse românești cum sînt : mașini, produse metalurgice și ale industriei chimice, produse agroalimentare ș.a.

Costel DAN

EVOLUȚII MONETARE

INTERVALUL 22—26 NOIEMBRIE a fost caracterizat printr-o evoluție contradictorie a cursului dolarului S.U.A. față de restul valurilor occidentale.

Scăderea așteptată cu 0,5% a taxei oficiale a scontului în S.U.A. (de la 9,5 la 9%) la sfîrșitul perioadei precedente a influențat într-o măsură destul de mică mișcarea celorlalte categorii de dobînzii. Pe de altă parte însă, performanțele slabe ale comerțului exterior american, alături de perspectivele înrăutățiri în continuare a gradului de ocupare a forței de muncă au creat presiuni „à la baisse” asupra dolarului S.U.A., care înregistra la sfîrșitul săptămînii deprecierea față de majoritatea valurilor occidentale (cu excepția lirei sterline și a francului belgian).

Venul japonez, odată cu alegerea noului premier și eliminarea incertitudinilor politice corespunzătoare și în perspectiva dezvoltării economiei nipone a înregistrat deprecierea cea mai accentuată în relația cu dolarul, situîndu-se la închiderea din 26 XI 82 la 252,25 yeni/1 dolar, respectiv cu 2,8% peste cursul de referință din 19 XI 82 de 259,56 yeni/1 dolar.

Marca vest-germană, sub influența publicării datelor privind schimbarea în excedent, atît a contului curent (700 milioane mărci), cît și a balanței comerciale (400 milioane mărci) în luna octombrie a.c., după un deficit în luna precedentă, era tranzacționată la sfîrșitul intervalului prezentat la 2.5275 mărci/1 dolar, cu 0,3% peste cotația din 19 XI 82 de 2.5475 mărci/1 dolar. O depreciere mai redusă a înregistrat-o francul elvețian, francul francez și lira italiană cotate la închiderea perioadei prezentate la circa 2,17 franci/1 dolar (2.1850 franci/1 dolar pe 19 XI 82), 7,16 franci francezi/1 dolar (7.2050 franci/1 dolar cursul de referință) și 1461 lire/1 dolar (1468 lire/1 dolar pe 19 XI 82). Francul belgian, ocupînd și cea mai slabă poziție în ca-

drul sistemului valutar vest-european, a pierdut în această săptămînă 0,2% în relația sa cu dolarul S.U.A. (49,50 franci/1 dolar pe 26 XI 82, comparativ cu cotația de referință de 49,42 franci/1 dolar).

Lira sterlină s-a depreciat în raport cu restul valurilor occidentale, în toată această perioadă : doar creșterea bruscă a dobînzii de bază a unor mari bănci engleze (cu 1—1,25% la nivelul de 10—10,25%) ca urmare a creșterii de la 8,7 la 10,03% a taxei de scontare a bonurilor de tezaur emise de trezoreria britanică din ultima parte a intervalului a mai redresat puțin situația lirei, care termină totuși săptămîna la 1.5275 dolari/1 liră cu 1,1% sub cursul din 19 XI 82 de circa 1.6150 dolari/1 liră.

Dobînzile la depozitele în principalele eurovalute pe termen de 6 luni au avut, cu excepția eurinei sterline, fluctuatii destul de reduse (se dau nivelele din 26 XI 82, comparativ cu cele din 19 XI 82) : 10,25% și 10,0625% la eurodolar, 7,125% și 7,1875% la euromarca vest-germană, 4,25% și 4,375% la eurofranc elvețian și respectiv 9,75% și 9,3125% la eurolira sterlină.

Pretul aurului la Londra, după o ușoară tendință de scădere manifestată în cursul săptămînii, revine la închiderea din 26 XI 82 la nivelul de 417,75 dolari/uncie — al doilea fixînd, foarte apropiat de cel corespunzător din 19 XI 82 de 417,60 dolari/uncie.

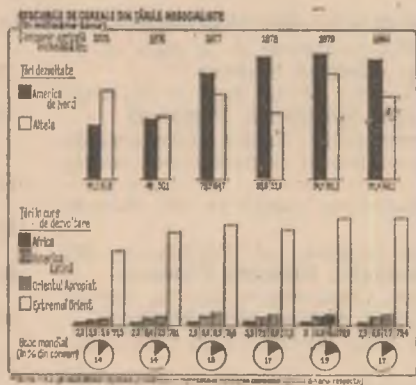
Gheorghe MUNTEAN
Alexandru OLTEANU

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 22—26 XI. Bază : 19 XI. a.c.

Imperativul securității în aprovizionarea alimentară

INSUFICIENȚA producției agroalimentare din țările în curs de dezvoltare este agravată — în zone diferențiate de la un an la altul — de diverse calamități naturale, consecințele penuriei acute de produse alimentare dintr-o regiune sau alta a globului putând fi prevenite sau combătute doar pe baza sprijinului internațional. Aceasta presupune, însă, crearea și menținerea perma-

nență a unor stocuri alimentare de rezervă (în special de cereale), suficiente pentru a se putea face față unor necesități previzibile și, mai ales, imprevizibile.

După opinia experților F.A.O., nivelul minim al stocurilor de cereale (pentru asigurarea securității aprovizionării) ar fi de circa 17% din consumul mondial anual. Or, în deceniul trecut aceste stocuri au atins un nivel simțitor mai scăzut (de 13%) în anul 1973, au oscilat în jur de 14% în următorii doi ani, atingând un maxim (19%) în 1979 și descrescând apoi din nou în anii 1980 și 1981. Totodată, graficul alăturat ilustrează disproporția dintre stocurile de cereale existente în țările capitaliste dezvoltate și cele din majoritatea țărilor în curs de dezvoltare, țări ce nu

dispun — de cele mai multe ori — nici de mijloacele financiare necesare importului de cereale și alte produse alimentare, fapt care sporește însemnătatea realizării Programului F.A.O. de asistență pentru securitatea alimentară.

Valențe ale microelectronicii

O ANCHETA efectuată nu demult de Institutul de studii politice din Londra în rîndul a 1 200 de întreprinderi engleze din industria prelucrătoare cu privire la utilizarea de către ele a microelectronicii a condus la o serie de concluzii, dintre care reproducem cele mai semnificative.

Apocăpe jumătate din întreprinderile anchetate încorporează dispozitive microelectronice fie în procesele lor de producție (circa trei pătrimi din totalul aplicațiilor), fie în produsele fabricate, fie concomitent. Ponderea menționată scade însă în jur de 30% în rîndul întreprinderilor mici (avînd pînă la 20 de lucrători). Printre avantajele încorporării microelectronicii în produsele fabricate au fost citate: îmbunătățirea randamentului acestora (70% din cazuri), posibilitatea de a elabora articole noi (66%), un nivel mai constant al calității (54%), realizarea de economii la costurile de producție (47%); în cazul utilizării microelectronicii în procesele de producție au rezultat: perfecționarea controlului asupra acestor procese (în 75% din utilizări), îmbunătățirea calității (74%), folosirea mai eficientă a forței de muncă (66%) și realizarea de economii la costurile de producție (54%).

Printre dificultățile practice întâmpinate în acest domeniu de întreprinderile britanice au fost evocate penuria de cadre calificate, volumul investițiilor necesare, efectele recesiunii economice ș.a.

În ceea ce privește efectele asupra gradului de ocupare a forței de muncă, s-a calculat că, dacă rezultatele anchetei ar fi extrapolate asupra întreprinderii

industrialii prelucrătoare din Anglia, ar rezulta, în decurs de 18 luni după efectuarea anchetei, un spor de circa 16 mii de locuri de muncă, în condițiile lichidării a circa 14 mii de asemenea locuri.

Perfecționarea activității în sectorul reparațiilor

PROBLEMA ridicării productivității muncii în domeniul deservirii tehnice a mașinilor, și utilajelor devine tot mai actuală pe măsura implementării electronicii în diferite ramuri ale economiei naționale — scrie revista *Fertigungstechnik und Betrieb* — întrucît aceasta necesită sporirea considerabilă (îndeosebi în expresie valorică), a capacităților de reparații și întreținere. De aici apare necesitatea obiectivă de perfecționare continuă a organizării lucrărilor de reparații pe ansamblul economiei naționale. După opinia unor specialiști, principalele orientări în acest domeniu constau în: ridicarea (în conformitate cu standardele existente pe plan mondial) a calității pieselor și subansamblelor, prelungirea termenelor de exploatare a acestora; asigurarea securității în funcționare prin efectuarea la timp a reparațiilor; aprovizionarea ritmică cu piese de schimb; dezvoltarea standardizării și unificării pieselor și subansamblelor; recondiționarea acestora; adîncirea diviziunii muncii și îmbunătățirea organizării științifice a activității în sectorul reparațiilor.

Se apreciază că pentru ca mașinile și instalațiile să funcționeze în deplină siguranță este necesar, înainte de toate, să se efectueze o analiză calificată a defecțiunilor care au avut loc și să se ia măsuri de prevenire a întreruperilor posibile, prin diagnosticarea tehnică a stării utilajelor și înlocuirea la timp a pieselor și subansamblelor uzate; tocmai de aceea, asigurarea cu piesele de schimb necesare poate fi considerată ca un element cheie al rezolvării întregii probleme.

Procese și fenomene actuale din economia mondială

(Urmare din pag. 27)

După părerea mea, avem de-a face nu numai cu criza economică, ci și cu o criză a politicilor economice și, de ce să nu spunem, cu o criză a teoriei economice. Dacă noi nu vom recunoaște că și pe plan teoretic și pe planul politicilor economice (nu numai pe planul productiv sau economic pur) se manifestă în lume stări de criză, nu vom putea găsi nici răspuns la întrebările pe care ni le-am pus la început privind perspectiva, soluția lor. Deci trebuie să pornim cu schimbarea instrumentarului nostru conceptual de noțiuni și de analiză.

Dimensiunea monetar-financiară este prima care apare într-o criză economică deși acum criza nu a început ca în 1929 cu un crah bancar sau de bursă. Sînt foarte mari interese ale țărilor capitaliste dezvoltate și ale sistemului bancar pentru a evita crahul. Nu întâmplător și nici de dragul socialismului au acceptat occidentalii reșalonarea unor datorii externe atît ale unor țări socialiste, cît și nesocialiste.

A doua problemă pe care aș vrea s-o ridic se referă la raportul socialismului și al țărilor socialiste față de criza eco-

nomiei mondiale. Aici procesul a fost destul de sinuos. A fost o perioadă cînd am spus că criza economiei mondiale este a altora nu și a socialismului; noi, dimpotrivă, am fost printre primii dintre țările socialiste care am spus că socialismul nu poate evita criza și efectele crizei economice mondiale. Dar întreb: oare în socialism fenomenele de criză și criza sînt numai rezultatul unui import de criză? Sau are și socialismul contradicțiile sale economice care, în anumite condiții, pot genera fenomene de criză economică și politică?

Cred că optica noastră prospectivă, românească a făcut un pas înainte, în sensul că am recunoscut fenomenul de criză în socialism. Dar nu este normal să spunem că fenomenele de criză din socialism sînt numai rezultatul influenței crizei capitaliste prin diverse canale cunoscute (comerț exterior, relații valutare-financiare, prețuri, etc.). Faptul că multe țări socialiste s-au transformat din țări exportatoare de produse agricole în țări importatoare de produse agricole, oare aceasta este influența crizei mondiale capitaliste? Sau faptul că printre țările care au cea mai mare energointensivitate a producției sînt tocmai țările socialiste și nu cele capitaliste dezvoltate? Dacă luăm consumul de energie pe unitatea monetară de venit național, nu ne arată că economiile socialiste — la actualul lor stadiu de dezvoltare — sînt mari consumatoare de energie? Iar aceasta nu are nici o legătură cu criza energetică mondială. Trebuie să vedem deci că există și unele cauze endogene socialismului privind mecanismul de evoluție a crizelor, dar și de soluții de rezolvare a crizelor economice internaționale.

Revista ECONOMICA

Editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale — Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 18 din 3 decembrie 1982

- O strălucită contribuție la întărirea păcii și colaborării între popoare (Emilian Stancu) 1

ECONOMIE NAȚIONALĂ

- În împlinirea Conferinței Naționale a P.C.R.**
- Realizarea exemplară a planului
 - Mobilizarea resurselor interne de creativitate (Nicolae Dicu) 3
 - Eforturi pentru recuperarea restanțelor (George Burceșea) 4
 - Un imperativ de mare actualitate: economisirea energiei și combustibilului
 - În relație directă — creșterea producției și diminuarea consumurilor energetice (Nicolae Săvoiu) 5
 - Utilizarea rațională și eficientă a gazelor naturale (Gh. Drăghici) 6
 - Economisirea resurselor — factor hotărâtor în dezvoltarea calitativă a economiei românești (Barbu Gh. Petrescu) 7
 - Programele de asimilare — realizate la termen, integral (Ioan V. Buiu) 9
 - Eficiența activităților anexe în cooperativele agricole de producție (R. Voicu, T. Moga, Ov. Grasu) 11
 - Autogestiunea în întreprinderi: răspunderi, acțiuni, rezultate. Încasarea valorii producției realizate — baza asigurării echilibrului financiar (Ilie Mihoreanu) 13
 - Căi de creștere a competitivității mărfurilor românești. Redefinirea calității producției prin design (Angela Chesaru) 14
 - Cititorii au cuvântul 16

CONDUCERE-ORGANIZARE

- Organizarea valorificării materialelor refolosibile (Dan Dobrinescu) 17

TEORII-IDEI

- În împlinirea Conferinței Naționale a P.C.R. Noi dimensiuni ale democrației socialiste (V. Bălașa, I. Popescu) 19
- Informatica — resursă de progres și eficiență (II) (Nicolae Badea-Dincă, Ileana Trandafir, Dumitru Popescu) 21
- Școli ● curente ● economiști. Controverse privind teoria „schimbului inegal” (II) (Nicolae Sută, Sultana Sută-Selejan) 22

ECONOMIE MONDIALĂ

- Dezbateri. Procese și fenomene actuale din economia mondială (II) 25
- Dezarmarea și dezvoltarea — obiective prioritare conexe ale contemporaneității (Vasile Secăreș) 28
- Tendințe-conjuncturi 30
- Mondorama 31

IN SUPLEMENTUL NUMĂRULUI:
Curier economic-legislativ

IN THIS ISSUE

- A bright contribution to the strengthening of the peace and collaboration among peoples (Emilian Stancu) 1
- Saving — a decisive factor in the qualitative development of the economy (III) (Barbu Gh. Petrescu) 7
- Ways to increase the competitiveness of the Romanian goods. Re-definition of the production quality through design (Angela Chesaru) 14
- New dimensions of the socialist democracy (V. Bălașa, I. Popescu) 19
- Informatics: a resource of progress and efficiency (II) (Nicolae Badea-Dincă, Ileana Trandafir, Dumitru Popescu) 21
- Schools ● trends ● economists. Disputes over the theory of the unequal exchange (II) (Nicolae Sută, Sultana Sută-Selejan) 22
- Current processes and phenomena in the world economy (II) (Debate) 25
- Disarmament and development: connected priorities in the contemporary world (Vasile Secăreș) 28

DANS LE NUMÉRO

- Une brillante contribution à l'affermissement de la paix et de la collaboration entre les peuples (Emilian Stancu) 1
- Les économies des ressources — facteur décisif dans le développement qualitatif de l'économie (III) (Barbu Gh. Petrescu) 7
- Voies pour l'accroissement de la compétitivité des marchandises roumaines. La redéfinition de la qualité de la production par le design (Angela Chesaru) 14
- Nouvelles dimensions de la démocratie socialiste (V. Bălașa, I. Popescu) 19
- L'informatique — ressource de progrès et d'efficacité (II) (Nicolae Badea Dincă, Ileana Trandafir, Dumitru Popescu) 21
- Ecoles ● courants ● économistes. Controverses sur la théorie de l'échange inégal (II) (Nicolae Sută, Sultana Sută-Selejan) 22
- Processus et phénomènes actuels dans l'économie mondiale (II) (débat) 25
- Le désarmement et le développement — objectifs prioritaires connexes du monde contemporain (Vasile Secăreș) 28

ИЗ СОДЕРЖАНИЯ

- Блестящий вклад в укрепление мира и сотрудничества между народами (Эмилиян Станку) 1
- Экономия ресурсов — решающий фактор качественного развития экономики (Барбу Г. Петреску) 7
- Пути роста конкурентоспособности румынских товаров. Переопределение качества продукции через дизайн (Ангела Чесару) 14
- Новый размах социалистической демократии (К.В. Бăлаша, И. Попеску) 19
- Информатика — ресурс прогресса и эффективности (II) (Николае Бада-Динкă, Илеана Трандафир, Думитру Попеску) 21
- Школы ● течения ● экономисты. Споры по теории неравного обмена (II) (Николае Сутă, Султана Сутă Сележан) 22
- Обсуждение. Актуальные процессы и явления в мировой экономике (II) 25
- Разоружение и развитие — опережающие взаимосвязанные цели современности (Василе Сечăреș) 28

ABONAȚI-VĂ LA „REVISTA ECONOMICĂ”!

Anunțăm cititorii noștri că se fac în continuare abonamente la „Revista economică” pe anul 1983. Prețul unui abonament (inclusiv suplimentul săptămânal) este de 260 lei pe an, 130 lei pe 6 luni și 65 lei pe trimestru. Prețul unui exemplar al revistei (inclusiv suplimentul săptămânal) este de 5 lei. Termen limită de încheiere a abonamentului — 15 ale lunii anterioare perioadei de abonare.

Abonându-vă din timp și pe termene cât mai lungi, vă asigurați continuitatea în primirea publicației. Abonamentele se fac prin oficiile și agențiile P.T.T.R., factorii poștali și difuzorii de presă din întreprinderi și instituții sau direct prin mandat poștal pe adresa redacției: Bulevardul Magheru nr. 28-30, sectorul 1, cod 70 159, București.

Cititorii din străinătate se pot abona adresându-se la ILEXIM — Departamentul Export-Import Presă, P.O. Box 136-137, telex 11126, București, str. 13 Decembrie.

Redacția și administrația: 70159, București, Bd. Magheru nr. 28-30 etaj I, sectorul 1. Cont I.S.I.A.P. 645 150 228 B.N.R.S.R. — filiala sector 1.

STIMAȚI CUMPĂRĂTORI!

În vederea îmbunătățirii aprovizionării populației cu mărfuri metalo-chimice, s-a trecut la organizarea de unități de desfacere cu amănuntul în depozitele de mărfuri ale I.C.R.M. din țară. Aceste magazine asigură cumpărătorilor o serie de avantaje în alegerea și procurarea mărfurilor metalo-chimice, deoarece :

– Sunt organizate pe suprafețe mari, în care se prezintă totalitatea articolelor din grupa de mărfuri ce se livrează de către industrie, prezentate pe destinații și pe principiul de înrudire a cererii.

– Aceste magazine vor pune în vânzare mărfuri sosite direct de la fabrici, inclusiv notățile.

– Vânzarea se realizează pe principiul expunerii deschise și autoservirii, cumpărătorii având acces direct la produse.

– Cumpărătorii au posibilitatea să facă aprovizionarea din timp, anticipată, cu produse foarte solicitate în vîrf de consum în anumite perioade.

– Servirea populației este asigurată de un personal cu un nivel profesional ridicat la fiecare grupă de mărfuri.

– Orarul de funcționare al unităților va fi în zilele lucrătoare, între orele 10–20.

Prin aceste magazine urmează a fi vîndute toate grupele de mărfuri metalo-chimice : produse de menaj din sticlă, porțelan, faianță, articole de uz casnic-gospodăresc, unelte agricole și de grădinarit, articole chimice, echipamente școlare și studentești, jucării, bunuri de uz îndelungat cum sînt radio-receptoare, televizoare, aparate de încălzit și răcit, frigider, mașini de spălat, mașini de cusut, aspiratoare de praf, piese de schimb ș.a.

Dintre magazinele deschise recent menționăm în București :

Magazinul din șos. Viilor nr. 14 – accesul prin șoseaua alaj –, organizat pe o suprafață de 1 400 mp și avînd un profil articole de menaj din sticlă, porțelan, faianță ; articole de uz casnic și gospodăresc din lemn, metal și materiale plastice ; bunuri de folosință îndelungată ; corpuri de iluminat și abajururi, aparate electrocasnice și piesele de schimb necesare. Pentru a avea o imagine asupra multitudinii de mărfuri care vor fi puse în vânzare, puteți să vedeți că la grupa sticlărie sînt aproape 1 000 de articole într-un număr de peste 300 000 piese.

Magazinul din bd. Emil Bodnăraș nr. 84 cu un profil articole de jucării, papetărie și produse chimice de uz casnic este organizat pe o suprafață utilă de 2 000 m.p. și se adresează în special populației din cartierele Militari, Drumul Libertății și Interioară nr. 2, cartierul Traian.

În municipiul Brașov, magazinul din str. Bazaltului nr. 10, cartierul Bartolomeu, desface peste 3 600 sortimente articole de uz casnic și gospodăresc, jucării, sport, papetărie și electrotehnice.

În municipiul Constanța, magazinul funcționează în adresa Interioară nr. 2, cartierul Traian.

În municipiul Pitești a fost dat în folosință magazinul situat în cartierul Nord, str. N. Bălcescu nr. 48. Asemenea magazine au fost deschise și în orașele : Bacău, Baia Mare, Cluj-Napoca, Craiova, Deva, Galați, Iași, Oradea, Sibiu, Suceava, Tîrgu Mureș și Timișoara.

Asigurăm pe cumpărători că aceste unități comerciale vor satisface cele mai exigente gusturi.

Magazinul din șos. Viilor nr. 14

Magazinul din bd. Emil Bodnăraș nr. 84

Produse din carne, legume, fructe, precum și băuturi răcoritoare, care conțin vitamine și au o mare valoare nutritivă, vă oferă **INTREPRINDEREA DE LEGUME ȘI FRUCTE** – Berceni, Fabrica „FLORA” – Șos. Viilor nr. 55, sectorul 5, telefon 23 89 70.

Lei F
(inclusiv